

1.5x51
K-7 022.1
652470
13

วิเคราะห์คุณสมบัติในหนังสือการ์ตูนไทยเล่มละ 3 - 10 บาท

ปริชญานันท์

ของ

สุรางค์ รุ่งเรือง

11 พ.ค. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

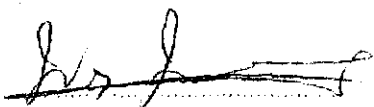
กุมภาพันธ์ 2525

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

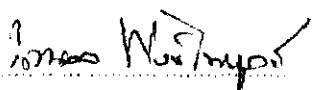
178516

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบให้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

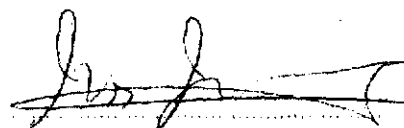

ประธาน

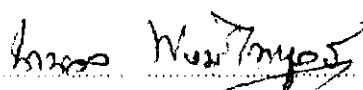

กรรมการ

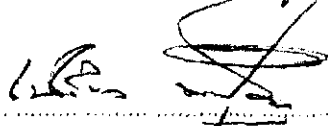
คณะกรรมการสอบ

ประธาน

กรรมการ

กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เพราะผู้เขียนได้รับคำแนะนำ คำปรึกษา และ
ความช่วยเหลือในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวา
พันธุ์เมฆา และ อาจารย์นงนวล พงษ์ไพบูลย์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบ
ขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวนา พรพันธุ์กุล ที่ได้กรุณาให้
ข้อเสนอแนะหัวข้อปริญญานิพนธ์ และกรุณาให้คำปรึกษา

ขอกราบขอบพระคุณพระโสภณคณาภรณ์ วัดบวรนิเวศวิหาร ที่กรุณาตรวจแก้ไข
ให้คำแนะนำเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์หนังสือการ์ตูน

ขอขอบคุณ คุณกรรณิกา ศรีเจริญ คุณเบญจา บุญสนธิกุล ผู้ร่วมวิจัยในโครงการ
อาจารย์รัชชัย จินดาพาณิชย์ คุณวิจิตร อักษรชู ซึ่งกรุณารับจัดพิมพ์และอัดสำเนา ที่ ๆ
น้อง ๆ เพื่อน ๆ ทุกคนที่ช่วยเหลือผู้วิจัยอย่างดียิ่งตลอดเวลาของการทำปริญญานิพนธ์

สุรางค์ รุ่งเรือง

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	6
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	7
	สมมติฐานในการวิจัย	9
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	10
	ความหมายของจริยธรรมและคุณธรรม	10
	คุณธรรมที่ควรปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนในสังคมไทย	11
	การปลูกฝังคุณธรรมให้เด็กและเยาวชน	14
	ความหมายของหนังสือการ์ตูน	17
	ประวัติของการ์ตูน	19
	ประวัติการ์ตูนโลก	19
	ประวัติการ์ตูนในประเทศไทย	22
	ประเภทของการ์ตูน	24
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านคุณธรรม	27
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ์ตูน	31

3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	34
	หนังสือการ์ตูนไทยที่ใช้ในการวิเคราะห์	36
	เกณฑ์การวิเคราะห์	42
	การวิเคราะห์หนังสือการ์ตูน	65
	การวิเคราะห์ข้อมูล	66
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	67
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
5	บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	122
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	122
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	122
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	122
	การวิเคราะห์ข้อมูล	123
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	124
	อภิปรายผล	135
	ข้อเสนอแนะ	140
	ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ผลิตหนังสือการ์ตูนไทย	140
	ข้อเสนอแนะสำหรับครู ผู้ปกครอง และบรรณารักษ์	141
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	141
	บรรณานุกรม	142

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	รายชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ จำนวนหน้า ราคาของหนังสือ การชุมนุมไทยประเภทที่ 1 การชุมนุมประกอบนิทาน	36
2	รายชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ จำนวนหน้า ราคาของหนังสือ การชุมนุมไทยประเภทที่ 2 การชุมนุมที่มีคุณค่าทางการศึกษา	38
3	รายชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ จำนวนหน้า ราคาของหนังสือ การชุมนุมไทยประเภทที่ 3 การชุมนุมเกี่ยวกับการต่อสู้จนุภัย	39
4	รายชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ จำนวนหน้า ราคาของหนังสือ การชุมนุมไทยประเภทที่ 4 การชุมนุมเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและความรัก	40
5	รายชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ จำนวนหน้า ราคาของหนังสือ การชุมนุมไทยประเภทที่ 5 การชุมนุมเกี่ยวกับอาชญากรรม ปี เรื่องลึกลับ	41
6	เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์	42
7	คำอัคราส่วนรยของพฤติกรรมคนสงเสริมคุณธรรมและคนทำลายคุณธรรม ที่ปรากฏในหนังสือการชุมนุมไทยประเภทที่ 1 การชุมนุมประกอบนิทาน	71
8	คำอัคราส่วนรยของพฤติกรรมคนสงเสริมคุณธรรมและคนทำลายคุณธรรม ที่ปรากฏในหนังสือการชุมนุมไทยประเภทที่ 2 การชุมนุมที่มีคุณค่าทางการศึกษา	74
9	คำอัคราส่วนรยของพฤติกรรมคนสงเสริมคุณธรรมและคนทำลายคุณธรรม ที่ปรากฏในหนังสือการชุมนุมไทยประเภทที่ 3 การชุมนุมเกี่ยวกับการต่อสู้จนุภัย	77
10	คำอัคราส่วนรยของพฤติกรรมคนสงเสริมคุณธรรมและคนทำลายคุณธรรม ที่ปรากฏในหนังสือการชุมนุมไทยประเภทที่ 4 การชุมนุมเกี่ยวกับชีวิตครอบครัว และความรัก	80
11	คำอัคราส่วนรยของพฤติกรรมคนสงเสริมคุณธรรมและคนทำลายคุณธรรม ที่ปรากฏในหนังสือการชุมนุมไทยประเภทที่ 5 การชุมนุมเกี่ยวกับอาชญากรรม ปี เรื่องลึกลับ	83

12	ผลรวมอัตราส่วนร้อยละของพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและค่าน ทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยทั้งห้าประเภท	86
13	อัตราส่วนร้อยละของความถี่ของพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทย ทั้งห้าประเภท	89
14	อันดับที่ของคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยทั้งห้าประเภท	92
15	ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณ พฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยประเภทที่ 1 การ์ตูนประเภทนิทาน	97
16	ผลการเปรียบเทียบปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและ ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทย ประเภทที่ 2 การ์ตูนที่มีคุณค่าทางการศึกษา	101
17	ผลการเปรียบเทียบปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและ ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทย ประเภทที่ 3 การ์ตูนเกี่ยวกับการต่อสู้ผจญภัย	105
18	ผลการเปรียบเทียบปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและ ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทย ประเภทที่ 4 การ์ตูนเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและความรัก	109
19	ผลการเปรียบเทียบปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและ ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทย ประเภทที่ 5 การ์ตูนเกี่ยวกับอาชญากรรม ผี เรื่องลึกลับ	113
20	ผลการเปรียบเทียบปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและ ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทย ทั้งห้าประเภท	117

บทนำ

ในสังคมทุกสังคมย่อมมีปัญหาในเรื่องความประพฤติของบุคคลต่าง ๆ ในสังคม ทั้งนี้ เพราะบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ในการสังคมหนึ่ง ๆ ย่อมมีลักษณะแตกต่างกันออกไป ก่อ สวัสดิภาพนิชัย ได้ให้ความเห็นว่า เพศ วัย อาชีพ ฐานะทางสังคม ระดับการศึกษา ความสามารถ ส่วนบุคคลและพื้นฐานทางวัฒนธรรม ทำให้คนแต่ละคนไม่เหมือนกัน มีผลประโยชน์ขัดกัน และ แสดงความคิดเห็นหรือพฤติกรรมขัดแย้งกันด้วย (ก๊อ สวัสดิภาพนิชัย 2518 : 8) จากสภาพ ที่พบเห็นโดยทั่วไปนั้นจะเห็นได้ว่าสังคมไทยปัจจุบันขาดจริยธรรมและเหตุผล เกียรติยศและศักดิ์ศรี มีชี้นำด้วยเงินและอำนาจมืด (พิณ จิตรสารเวง 2518 : 32) นาดเพ็ญ วิเชียรโชติ และ วีรยุทธ วิเชียรโชติ ได้แสดงความเห็นว่าสังคมไทยในปัจจุบันอยู่ในสภาพเสื่อมจาก ศีลธรรมและธรรมะซึ่งสังคมเดิมเคยนิยามว่าดีงาม การแสดงความเสื่อมจากศีลธรรมและธรรมะ คือ การไม่ยึดถือคุณธรรมที่เคยประพฤติปฏิบัติกันมาแต่เดิม เช่น เดิมเคยยึดหลักกัลยาณมิตร เห็นแก่ได้ เคยละอายที่จะเอาเปรียบ กอมนโกยอำนาจหรือผลประโยชน์จากผู้อื่นซึ่ง ๆ หน้า กลับกลายหาประโยชน์จากความละอาย เคยเคารพที่กลับเรียกร้องความเสมอภาค ฯลฯ ความจริงสิ่งเหล่านี้ก็เคยมีอยู่ แต่ไม่ประพฤติปฏิบัติกันนอกหน้าและมากเหมือนกับเช่นที่เห็นในปัจจุบัน จึงกล่าวได้ว่าสังคมไทยมีปัญหาความคุณธรรมมากขึ้นและจะมากขึ้น ๆ ตามลำดับ (นาดเพ็ญ วิเชียรโชติ และ วีรยุทธ วิเชียรโชติ 2518 : 24)

สภาพของสังคมในปัจจุบันก่อให้เกิดปัญหาในการปรับตัวและเป็นอันตรายแก่เด็กและเยาวชนของชาติเป็นอย่างมาก ค่านิยมที่ผิดและการนำคุณค่าตามสถานที่ซึ่งไม่สมควร เป็นการชักนำให้กระทำความผิดในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป เช่น การกระทำความผิดในคดีต่าง ๆ ที่ปรากฏใน หน้าหนังสือพิมพ์ เช่น การโจรกรรม การขโมย การทำร้ายร่างกาย การติดยาเสพติด ให้โทษ การฉ้อโกงอาจารย์ การฆาตกรรม เป็นต้น จากสถิติของกองกำกับการสวัสดิภาพเด็ก

และเยาวชน กองบัญชาการตำรวจนครบาล ประจำปี พ.ศ. 2522 (กรมตำรวจ กองกำกับการ
ตำรวจนครบาล 2522 : ไม่มีเลขหน้า) เกี่ยวกับการจับกุมนักเรียน ปรากฏว่าได้จับกุม
นักเรียนทั้งหมด จำนวน 3,121 คน เป็นชาย 2,773 คน เป็นหญิง 348 คน และเยาวชนที่
กระทำผิด ชาย 1,068 คน หญิง 46 คน เป็นเด็กเร่ร่อน จรจัด ขอดทาน และเยาวชนที่
ไม่ได้เรียนหนังสือหรือเรียนจบการศึกษามัธยมศึกษาแล้วไม่ได้ศึกษาต่อ โดยมีทั้งประกอบอาชีพและ
ไร้อาชีพ ชาย 1,226 คน หญิง 177 คน เป็นผู้กระทำความผิดที่ถูกดำเนินคดีจากศาลคดีเด็ก
และเยาวชนถึง 5,496 คน สาเหตุของการกระทำความผิดและก่ออาชญากรรมก็แตกต่างกัน
ออกไป ได้แก่ ปัญหาจากครอบครัวและอุปการะเลี้ยงดู บ้านโรงเรียนและสถานศึกษา ก้น
สภาพแวดล้อมไม่ดี ก้นการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสังคม ปัญหาสุขภาพ ปัญหา
ก้นจิตใจของเด็ก และก้นเศรษฐกิจ เป็นต้น

ในเฉพาะปัญหาก้นสุขภาพจิตของเด็ก คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี
เปิดเผยว่า จากการที่ไต่ถามกับผู้ป่วยเด็กซึ่งมีปัญหาก้นสุขภาพจิตพบว่า ปัจจุบันเด็กมี
ปัญหาก้นสุขภาพจิตเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในสังคมเมืองใหญ่ เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 10 ขวบลงมา
มักจะมีปัญหา เนื่องมาจากการเลี้ยงดูของครอบครัว การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ
ทำให้พ่อแม่ใช้เวลาอยู่กับลูกน้อยมาก นอกจากนี้ค่านิยมเดิมของสังคมที่แตกต่างกันระหว่างสังคม
เดิมกับสังคมใหม่ ทำให้พ่อแม่บางคนตลอดจนเด็กปรับตัวไม่ทัน รวมถึงความแตกต่างทางความ
คิดระหว่างพ่อแม่กับลูกด้วย สำหรับเด็กที่โตกว่านั้นจนย่างเข้าสู่วัยรุ่นก็จะมีปัญหา เนื่องมาจาก
ความเปลี่ยนแปลงทางสังคม รวมทั้งค่านิยมที่สังคมยึดถือกันอยู่ จากการศึกษาถึงค่านิยมในสังคม
ไทยของคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลพบว่า คนไทยกลัวการเสียหน้ามาก นอกจากนี้
ยังมีค่านิยมทางก้นการศึกษาว่าจะต้องเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัยให้ได้ ค่านิยมเหล่านี้จึง
เป็นแรงกดดันในเด็กให้เกิดความฟุ้งเฟ้อในทางวัตถุ เกิดการแข่งขันกันแม่แต่ในเรื่องการเรียน
พ่อแม่ที่มีค่านิยมนี้มุ่งให้ลูกเข้ามหาวิทยาลัยให้ได้ก็จะบังคับให้ลูกเรียนให้เก่ง เพื่อแข่งขันเอาชนะ
แต่เพียงอย่างเดียว นอกจากสาเหตุที่กล่าวมาแล้ว สิ่งที่มีผลจนเสนอข้อสังคมไม่ว่าจะเป็น
ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารต่าง ๆ มีส่วนเป็นอันตรายก้นการพัฒนา
ของเด็ก เช่น การเสนอเรื่องที่เกี่ยวข้องกับยี่สิบห้า ทำให้เด็กถูกย้อมย้อมให้หลงเชื่ออย่างไม่มี

เหตุผล หรือการเสนอ เรื่องเกี่ยวกับเพศซึ่งความสวยงามมากเกินไปจะทำให้เกิดนิมิตทางวัตถุมากขึ้น นอกจากนี้การเสนอเรื่องทางเพศมากเกินไปในลักษณะลามกอนาจารย่อมจะมีผลเสียต่อการพัฒนาของเด็ก (พบเด็กมีปัญหาสุขภาพจิตเพิ่ม ปรับตัวไม่ทัน สังคมเศรษฐกิจ 2524 : 3)

สาเหตุที่ทำให้เด็กและเยาวชนมีปัญหาทางด้านความประพฤติและสุขภาพจิตทั้งที่กล่าวมานั้น วิธีการที่จะช่วยเหลือและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจะต้องมีการร่วมมือกันหลายฝ่าย เพื่อเป็นการสร้างคุณภาพที่ดีให้แก่พลเมือง ซึ่งจะทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเป็นสุขได้ สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ พลเมืองจะต้องมีคุณธรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต อันนับเป็นเป้าหมายสำคัญที่จะต้องมีการปลูกฝังให้แก่เยาวชน ทั้งใ้รับรูไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2521 ข้อ 13 ว่า "รัฐพึงจัดให้สาระและกระบวนการเรียนรู้ครบถ้วนกลมกลืนกันระหว่างความเจริญงอกงามทางคุณธรรม จริยธรรม และปัญญากับความเจริญทางวัตถุ และระหว่างความเจริญงอกงามทางร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้เพื่อการดำรงชีวิตที่สมบูรณ์ตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา" (กัญญา สาร 2521 : 348)

การปลูกฝังจริยธรรมนั้นเป็นการศึกษาและเกิดขึ้นได้ในครอบครัว โรงเรียน สถาบันศาสนา และสื่อมวลชนแบบต่าง ๆ เช่น วิทยุ หนังสือพิมพ์ และโทรทัศน์ สถาบันเหล่านี้ทำหน้าที่เป็นผู้ปลูกฝังหรือถ่ายทอดค่านิยมหรือแบบแผนความประพฤติที่สั่งมาให้แก่สมาชิกของสังคม แต่ละสถาบันมีลักษณะและวิธีการปลูกฝังจริยธรรมที่แตกต่างกันออกไป เป็นต้นว่า ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมแรกที่ทำหน้าที่ปลูกฝังและถ่ายทอดจริยธรรมให้แก่สมาชิกในชุมชน ในบางกรณีอาจจะทำหน้าที่นี้ไปจนสมาชิกเป็นผู้ใหญ่ในสังคมด้วย สถาบันอีกแห่งหนึ่งที่นับว่ามีอิทธิพลสำคัญต่อการปลูกฝังจริยธรรม คือ สื่อมวลชน สื่อมวลชนสามารถปลูกฝังจริยธรรมให้กับผู้รับข่าวสารที่มีวัยแตกต่างกันได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ทั้งทำได้โดยไม่จำเป็นต้องจำกัดเรื่องเวลา ทั้งนี้โดยอาศัยสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ สื่อมวลชนสามารถปลูกฝังค่านิยมโดยตรงในลักษณะของการให้บทเรียน ซึ่งอาจจะมาในรูปของบทความ นวนิยาย ภาพล้อหรือการ์ตูน หรือแม้แต่ในรูปของบทกวีและบทเพลงที่ปลูกเร้าให้เกิดค่านิยมทางจริยธรรม นอกจากนี้ยังให้ตัวอย่างที่ดีแก่ผู้รับข่าวสารในรูปของการเสนอข่าวอีกด้วย ลักษณะเหล่านี้จึงเป็นข้อได้เปรียบของสื่อมวลชนที่ทำให้สามารถมีอิทธิพลต่อผู้รับข่าวสารได้เป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม

โดยเหตุที่สื่อมวลชนมีหน้าที่หลักในการเสนอข่าวสาร การปลูกฝังจริยธรรมจึงเป็นหน้าที่รอง และในบางครั้งหน้าที่นี้อาจจะถูกละเลยไปบ้าง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2522 : 193 - 196) การละเลยหรือมองข้ามความสำคัญของการปลูกฝังค่านิยมที่ดีและคุณธรรมของสื่อมวลชน ทำให้เกิดผลเสียแก่เด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก ถึงแม้ว่าจะมีการเสนอข้อคิดเห็นในเรื่องนี้ต่อผู้ทำหน้าที่โดยตรงต่อการเสนอสื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนโดยเฉพาอย่างยิ่งเด็กและเยาวชน เช่น การเสนอรายการโทรทัศน์ในรูปของภาพยนตร์ไทย เรื่องยาวที่ฉายเป็นตอน ๆ การ์ตูนและภาพยนตร์ญี่ปุ่น เทปและละครโทรทัศน์ทั้งของไทย - จีน ตลอดจนหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือการ์ตูน เพื่อให้มีการกวาดล้างคุณภาพในค่านิยมเรื่องราว และภาพซึ่งจะเป็นการส่งเสริมศีลธรรมและคุณธรรมแก่เด็กและเยาวชน แต่ก็ยังเห็นได้ว่าการเคลื่อนไหวหรือจัดการในเรื่องนี้น้อยมาก

การที่จะปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีคุณธรรมนั้นจะต้องทำพร้อม ๆ กันไปทุกด้าน ทั้งทางครอบครัว โรงเรียน และสื่อมวลชน การส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนรู้จักคิดและแสวงหาความรู้โดยการอ่านหนังสือก็เป็นวิธีที่ดีมากวิธีหนึ่งในการที่จะช่วยปลูกฝังคุณธรรมให้เกิดขึ้นได้ ดังนั้น ครู ผู้ปกครอง และบรรณารักษ์จึงควรสร้างทัศนคติและนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นในเด็กและเยาวชน โดยการจัดหาหนังสือที่เป็นที่สนใจและเหมาะสมให้ ตลอดจนแนะแนวทางในการเลือกอ่านและเลือกซื้อ เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ การปลูกฝังความคิดที่ดีและส่งเสริมให้เกิดคุณธรรม ตลอดจนค่านิยมที่ดีงามต่อไป

จากการสำรวจความสนใจในการอ่านของเด็กและเยาวชนไทยในปี พ.ศ. 2513 ของกรมวิชาการ โดยให้นักเรียนประถมศึกษา จำนวน 1,350 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่านักเรียนชายชอบอ่านหนังสือการ์ตูนมากที่สุด (กรมวิชาการ 2520 : ไม่มีเลขหน้า) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาความสนใจในการอ่านของเด็กอายุระหว่าง 8 ปี ถึง 10 ปี ของลาร์ริก (Larricks. 1958 : 137) ซึ่งพบว่าเด็กชายในวัยนี้อ่านการ์ตูนมากถึงร้อยละ 95 ส่วนเด็กหญิงอ่านการ์ตูนร้อยละ 90 ของจำนวนเด็กทั้งหมดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าหนังสือการ์ตูนเป็นหนังสือที่เด็กสนใจและอ่านกันมาก ในขณะนี้มีหนังสือการ์ตูนวางจำหน่ายอยู่มากมายหลายประเภทและ เป็นหนังสือที่ขายดีมากชนิดหนึ่ง

เก็จแก้ว (เก็จแก้ว (นามแฝง) 2519 : 49) กล่าวว่า ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ก็นิยมชมชอบ หนังสือการ์ตูนกันแทบทั้งสิ้น ทั้งนี้เพราะการ์ตูน นอกจากจะก่อให้เกิดความคิดอันกว้างขวางขึ้นแล้ว ยังช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดให้แก่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดีอีกด้วย แต่ก็ต้องรู้จักพิจารณาเลือกสรรอย่างละเอียดถี่ถ้วน ทั้งนี้เพราะว่าสิ่งใดก็ตามแม่จะมีประโยชน์มากแต่ก็อาจจะมีโทษมากอยู่ด้วย หากไม่รู้จักเลือกสรรให้ดี ประภัสสร กระมุท ซึ่งเป็นผู้ที่สนใจและศึกษาเกี่ยวกับหนังสือการ์ตูนพบว่า บนแผงหนังสือเล่มในจำนวน 10 กว่าจะพบของหนังสือการ์ตูนมีเพียง 2 ใน 10 ที่เป็นการ์ตูนสำหรับเด็ก นอกนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ประเทืองปัญญา ทำลายความรู้สึกละและความคิดบริสุทธิ์ของเด็ก แม่แต่ผู้ใหญ่ท่านเองก็ยังมีความรู้สึกว่าไม่ว่าจะเป็นรูปภาพและภาษาที่ใช้ส่วนมากหยาบคาย จิงกรที่พ่อแม่และครูจะได้อ่านใจใส่ในเรื่องนี้อย่างเข้มงวดกวดขัน (ประภัสสร กระมุท 2523 : 19) จากเหตุดังกล่าวมานี้ ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรในการวิเคราะห์หนังสือการ์ตูน เพื่อที่จะได้ทราบว่า หนังสือการ์ตูนของสำนักพิมพ์ใด หนังสือการ์ตูนประเภทใด ส่งเสริมให้ผู้อ่านมีคุณธรรมในทางใดบ้าง และยังขาดการส่งเสริมคุณธรรมในทางใด เพื่อที่จะได้เป็นการกระตุ้นให้ผู้ที่มีหน้าที่หรือผู้ที่สนใจในการผลิตหนังสือสำหรับเด็กได้หันมาสนใจในการผลิตหนังสือการ์ตูนที่ดีขึ้นเนื้อหาเป็นประโยชน์สำหรับเด็ก ตลอดจนจะได้เป็นแนวทางแก่ครู ผู้ปกครอง และบรรณารักษ์ในการเลือกซื้อหนังสือการ์ตูน และในการแนะแนวทางในการอ่าน การเลือกซื้อหนังสือการ์ตูนให้แก่เด็กและเยาวชน

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อหาประเภทของคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทย
2. เพื่อจัดอันดับคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทย
3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปริมาณพฤติกรรมของตัวละคร คำสั่งเสริมและ

ทำลายคุณธรรม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบว่าหนังสือการ์ตูนไทยให้คุณธรรมประเภทใดแก่ผู้อ่าน
2. ทำให้ทราบว่าหนังสือการ์ตูนไทยมีคุณธรรมประเภทใดเด่นหรือค่อย
3. ทำให้ทราบว่าหนังสือการ์ตูนไทยส่งเสริมหรือทำลายคุณธรรมมากน้อยเพียงใด
4. เพื่อประโยชน์สำหรับครู ผู้ปกครอง และบรรณารักษ์ในการพิจารณาเลือกซื้อ

หรือแนะนำเด็กในการอ่านหรือเลือกซื้อหนังสือการ์ตูน

⑤ เพื่อเป็นแนวทางและการกระตุ้นให้ผู้ผลิตและผู้เขียนหนังสือสำหรับเด็กในการพิจารณาผลิตหนังสือสำหรับเด็กประเภทการ์ตูนที่มีเนื้อหาเป็นคุณประโยชน์สำหรับเด็ก

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การวิเคราะห์คุณธรรมในหนังสือการ์ตูนในครั้งนั้นพิจารณาเฉพาะคุณธรรมที่เป็นสาระสำคัญของเนื้อเรื่องในหนังสือการ์ตูนเท่านั้น หนังสือการ์ตูนที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ หนังสือการ์ตูนไทย ซึ่งหมายถึงหนังสือการ์ตูนที่ผู้แต่งเขียนเรื่องขึ้นใหม่หรือใช้โครงเรื่องแบบไทยที่มีเรื่องราวคิดออกเป็นเรื่องเดียวกัน และจบเรื่องภายในเล่มเดียวกัน ราคาตั้งแต่ 3 บาท ถึง 10 บาท ที่วางจำหน่ายตามร้านและแผงขายหนังสือในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ 1 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2524 ถึงวันที่ 30 เดือนเมษายน พ.ศ. 2524 โดยมีรายชื่อสำนักพิมพ์ดังนี้

1. ชูมสาส์น
2. นครสาส์น
3. มิกซ์ไมครี่
4. สามดาว
5. สยามสาส์น
6. สากลการพิมพ์
7. องค์การฯ ของครูสภา
8. อุดมศึกษา

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

หนังสือการ์ตูน (Comic Books) หมายถึง หนังสือภาพชุดต่อเนื่องกันหลายภาพ มีถ้อยคำบรรยายประกอบตามเนื้อเรื่อง ตัวละครในเรื่องมีบุคลิกเดียวกันตลอดทั้งเรื่อง มีความยาวเป็นเนื้อเรื่องเดียวกันและจบเรื่องภายในเล่มเดียวกัน

หนังสือการ์ตูนไทย หมายถึง หนังสือการ์ตูนที่ผู้แต่งเรื่องในหนังสือการ์ตูนเขียนเรื่องขึ้นใหม่ หรือนำเอาโครงเรื่องเดิมแบบไทย เช่น นำเอานิทานพื้นเมือง นิทานสุภาษิต ตำนาน นิทานชาดก วรรณคดี ประวัติศาสตร์ ประวัติบุคคลสำคัญของไทยมาเขียนขึ้นใหม่ในรูปแบบของหนังสือการ์ตูน

ประเภทของหนังสือการ์ตูน แบ่งออกเป็นห้าประเภท ได้แก่

1. การ์ตูนประกอบนิทาน ได้แก่ หนังสือการ์ตูนที่เขียนขึ้นจากนิทานต่าง ๆ เช่น นิทานพื้นเมือง นิทานสุภาษิต นิทานชาดก ตำนาน เป็นต้น
2. การ์ตูนที่มีคุณค่าทางการศึกษา ได้แก่ หนังสือการ์ตูนที่เขียนขึ้นจากวรรณคดี ประวัติบุคคลสำคัญ วิทยาการและอุตสาหกรรม ประวัติศาสตร์ ศาสนา
3. การ์ตูนเกี่ยวกับการต่อสู้ผจญภัย ได้แก่ หนังสือการ์ตูนที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับการเดินทางและผจญภัยในดินแดนต่าง ๆ เช่น การผจญภัยในป่า การผจญภัยในอวกาศ หรือเรื่องราวเกี่ยวกับการต่อสู้ปราบปรามผู้กระทำผิดต่าง ๆ
4. การ์ตูนเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและความรัก ได้แก่ หนังสือการ์ตูนที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นอยู่และการใช้ชีวิตภายในครอบครัว ความสัมพันธ์กับเพื่อน เพื่อนบ้าน และเรื่องราวที่เกี่ยวพันกับความรักรักของบุคคลต่าง ๆ
5. การ์ตูนเกี่ยวกับอาชญากรรม มี เรื่องลึกลับ ได้แก่ หนังสือการ์ตูนที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับอาชญากรรมและการฆาตกรรม การสอบสวนเกี่ยวกับอาชญากรรม เรื่องเกี่ยวกับผี ป่าช้า เรื่องเกี่ยวกับไสยศาสตร์ เวทมนตร์ เรื่องเกี่ยวกับความสยดสยองที่น่ากลัวต่าง ๆ

คุณธรรม หมายถึง หลักของความเป็นและความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางจริยธรรม เป็นหลักที่บุคคลควรยึดมั่นไว้เป็นหลักประจำใจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ ทั้งนี้โดย

มีความเชื่อว่า การประพฤติปฏิบัติเช่นนั้นจะนำมาซึ่งการอยู่ร่วมกันด้วยความสุข ทำความเจริญให้กับตนเองและผู้อื่น เพื่อให้สังคมเป็นระเบียบและมีความสุข (นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ และ วีรยุทธ วิเชียรโชติ 2518 : 24)

การวิเคราะห์คุณธรรม หมายถึง การพิจารณาเรื่องราวที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทยว่าเป็นการส่งเสริมหรือทำลายคุณธรรมในค่านิยมในคุณธรรมต่อไปนี้

1. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย
2. ความเมตตาการุณา
3. ความเชื่อเพื่อเดื่อแผ่และเสียสละ
4. การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น
5. การรู้จักความพอดี ความพอใจในสิ่งที่มีอยู่
6. ความซื่อสัตย์สุจริต
7. การไม่ดองและเสพสิ่งเสพติด
8. ความเป็นผู้มีสติรู้จักระวังระวัง
9. ความเป็นผู้มีเหตุผล
10. ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว
11. ความอดุสาหะ ความขยันหมั่นเพียร
12. ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง
13. ความกตัญญูทุกเวที
14. ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน
15. ความยุติธรรม ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง
16. ความรับผิดชอบ
17. ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลาและหน้าที่
18. ความสุภาพอ่อนน้อม
19. การถือประโยชน์ส่วนรวม
20. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

21. ความสามัคคี
22. ความมีชัย
23. การคบมิตร
24. ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา
25. การละเว้นจากการพนัน
26. การไม่ประพฤติผิดในกาม
27. การให้ความรักความห่วงใย
28. การไม่ถูกละเลยทอดทิ้ง

สมมติฐานในการวิจัย

ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครที่ส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครที่ทำลายคุณธรรมมีความแตกต่างกัน

เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

1. ความหมายของจริยธรรมและคุณธรรม

คำว่า "จริยธรรม" นั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างหลายประการด้วยกัน จากรายงานการสัมมนาเรื่องจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบันของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในปี พ.ศ. 2522 ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่า คือ แนวทางความประพฤติและการปฏิบัติเพื่อบรรลุถึงสภาพชีวิตอันทรงคุณค่าพึงประสงค์ ส่วน กอ สวัสดิ์พานิชย์ ได้ให้ความหมายว่า จริยธรรม คือ แนวทางในการประพฤติตนเพื่ออยู่กันได้อย่างร่มเย็นในสังคม จริยธรรมมีโครงสร้างอย่างน้อยสองข้อ คือ คีลธรรม (Moral Value) ซึ่งหมายถึงสิ่งที่ควรยกเว้นสิ่งไม่ควรปฏิบัติ และคุณธรรม (Ethical Value) คือสิ่งที่เราควรปฏิบัติ ความคิดเห็นดังกล่าวมานี้แตกต่างไปจากความหมายของจริยธรรมที่ แสง จันทร์งาม ได้อธิบายไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง คุณภาพจิตที่มีอิทธิพลต่อความประพฤติของคน คำว่า "ธรรม" ในที่นี้ตรงกับคำว่า "คุณธรรม" (Virtues) ซึ่งหมายถึงคุณภาพจิตที่ทำความดีให้คนมีความประพฤติดี ความประพฤติในที่นี้หมายถึงพฤติกรรมรวมของแต่ละคนที่แสดงออกมาทางความคิด คำพูด และการกระทำทางกาย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2522 : 5, 8, 18, 218) ส่วน สุภา มาลากุล ณ อยุธยา ได้กล่าวถึง "จริยธรรม" ว่าเป็นธรรมประจำบุคคลที่ช่วยควบคุมความประพฤติให้อยู่ในแนวทางที่เที่ยง ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม จริยธรรมเป็นเรื่องที่ต้องเรียนรู้ที่ละเล็กละน้อยนับตั้งแต่เยาว์วัยที่แรกที่เด็กเกิดมาทราบจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ เด็กจะเรียนรู้คุณธรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเองและด้วยการกระทำของผู้ใหญ่ ทั้งที่กระทำต่อเด็กและที่แสดงออกโดยทั่วไป ทุกสถาบันมีความสำคัญต่อการกำหนดของจริยธรรมในเด็กทั้งสิ้น (สุภา มาลากุล ณ อยุธยา 2518 : 16)

จากความหมายของจริยธรรมซึ่งกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าคุณธรรมเป็นส่วนหนึ่งของจริยธรรม ซึ่ง นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ และ วีรยุทธ วิเชียรโชติ ได้ให้ความหมายของคำว่า คุณธรรม ไว้ดังนี้ คือ หลักของความเป็นดี ความควรกระทำ และความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางจริยธรรมและวัฒนธรรม บุคคลยึดมั่นคุณธรรมไว้เป็นหลักประจำใจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติ ทั้งนี้โดยมีความเชื่อว่าการประพฤติปฏิบัติเช่นนั้น จะนำมาซึ่งความสุข ความเจริญให้กับตนเองและผู้อื่น เพื่อให้สังคมเป็นระเบียบและเป็นสุข (นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ และ วีรยุทธ วิเชียรโชติ 2518 : 24)

2. คุณธรรมที่ควรปลูกฝังให้แก่เด็กและเยาวชนในสังคมไทย

คุณลักษณะของคนไทยที่ประเทศชาติต้องการ และมีความจำเป็นต้องปลูกฝังให้ถึงพร้อมในสถานการณ์ปัจจุบัน มีดังนี้

1. มีระเบียบวินัย
2. มีความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม
3. ชยัน ประหยัด และขยันหมั่นในสัมมาชีพ
4. สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ
5. รู้จักคิดริเริ่ม วิจรรณ์ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
6. กระตือรือร้นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย รักและเทิดทูน ชาติ

ศาสนา พระมหากษัตริย์

7. มีพละทานมัยสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ
8. รู้จักพึ่งตนเองและมีอุทิศตน
9. มีความภาคภูมิใจ และรู้จักทำนุบำรุงศิลป วัฒนธรรม และทรัพยากร

ของชาติ

10. มีความเสียสละ เมตตาอารี กตัญญูทวาที กล้าหาญ และสามัคคี

(กระทรวงศึกษาธิการ กรมการศาสนา 2521 : 1)

ในการสอนจริยศึกษาซึ่งเป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยตามหลักสูตร
ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดคุณธรรมไว้ 30 คุณธรรม
ได้แก่

1. การไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกาย
2. ความเมตตากรุณา
3. การไม่โลภและโมหโมय
4. ความเชื่อเพื่อพ่อแม่และเสียสละ
5. การไม่ละเมิดของรักผู้อื่น
6. การรู้จักความพอคิ
7. การไม่พุดปดและพุดบิถเบือน
8. การมีสัจจะและความจริงใจ
9. การไม่ลองและเสพลสิ่งเสพลิต
10. ความเป็นผู้สัจจิรู้จักยับยั้งชั่งใจ
11. ความเป็นผู้มีเหตุผล
12. ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว
13. ความขยันหมั่นเพียร
14. ความอดทน อดกลั้น
15. ความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเอง
16. ความกตัญญูทุกเวท
17. ความซื่อสัตย์สุจริต
18. การทำให้สงฆ์มีสมาธิ
19. ความไม่เห็นแก่ตัว
20. ความประนีประนอมเอื้อยถักถวน
21. ความรับผิดชอบ

22. ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง
23. ความมีระเบียบวินัย และตรงต่อเวลา
24. การยอมรับความเปลี่ยนแปลง
25. มารยาทและนิสัยส่วนบุคคล
26. มารยาทในการแสดงความคิดเห็น
27. หลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน
28. ความเป็นผู้มีวัฒนธรรม
29. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
30. การแก้ไขข้อบกพร่อง การปฏิบัติตนจริยะต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ

กรมวิชาการ 2521 : 3 - 4)

พรพิมล สันติหิรัญภาค ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้เสนอคุณธรรม 30 คุณธรรม ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 26 คน เลือกคุณธรรมที่เด่น ๆ 10 คุณธรรม ปรากฏว่า คุณธรรมที่ผู้ทรงคุณวุฒิเลือกไว้มีดังนี้

1. ความรับผิดชอบ
2. ความซื่อสัตย์สุจริต ✓
3. ความมีเหตุผล
4. ความกตัญญูต่อเวที ✓
5. การรักษาระเบียบวินัย
6. ความเสียสละ
7. ความสามัคคี ✓
8. การประหยัดและการออมทรัพย์
9. ความยุติธรรม
10. ความอดุสาหะ (พรพิมล สันติหิรัญภาค 2522 : 34 - 35)

ส่วนในการสอนวิชาศีลธรรมตามหลักสูตร ประถมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2503 ของกระทรวงศึกษาธิการนั้น ได้กำหนดคุณธรรมซึ่งเรียกว่า ธรรมจริยาไว้ 14 ประการ ได้แก่ การตรงต่อเวลาและหน้าที่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูและละอายต่อบาป การควบคุมใจ ความสุภาพอ่อนน้อม ความเมตตากรุณา ความโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความอดุสหาสะ ความกล้าหาญ ความมัธยัสถ์ ความสามัคคี ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา การถือประโยชน์ส่วนรวม อบายมุขและการหลีกเลี่ยงจากอบายมุข (กระทรวงศึกษาธิการ 2513 : 16)

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงได้นำเอาคุณธรรมทั้งที่กล่าวมาข้างต้นมารวบรวมเข้าด้วยกัน ทำให้ได้คุณธรรมจำนวนทั้งสิ้น 28 ข้อ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์หนังสือการ์ตูนของคณะผู้วิจัยต่อไป

3. การปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน

การปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนนั้นสถาบันทุกสถาบันในสังคม เช่น สถาบันครอบครัว โรงเรียน ศาสนา สื่อสารมวลชน เป็นต้น ล้วนมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน ด้วยวิธีการที่แตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสม และบทบาทของแต่ละสถาบันในสังคม ดังเคื่อน พันธมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันตจิกรัก ได้แสดงความเห็นว่า การปลูกฝังจริยธรรมของเด็กควรเริ่มตั้งแต่วัยทารกและวัยเด็กเล็ก ในช่วงแรกของชีวิตนี้เด็กจะได้รับการปลูกฝังทางจริยธรรมมากกว่าในช่วงอื่น ๆ ของชีวิต กลุ่มบุคคลที่รับผิดชอบในการปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กมากที่สุด คือ สมาชิกในครอบครัวของเด็กเอง รองลงมาคือ โรงเรียนอนุบาลและประถมศึกษา นอกจากนี้ในปัจจุบันยังมีสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ ซึ่งจะมีส่วนปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เด็กด้วย (ดงเคื่อน พันธมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันตจิกรัก 2520 : 8) นอกจากนี้ เอกวิทย์ ณ ถลาง ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า เด็กอายุ 6 - 12 ปี เป็นวัยเริ่มเรียนรู้ เด็กมีศักยภาพทางสติปัญญาที่จะเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง โดยปรับเนื้อหาสาระให้เหมาะกับวัยและวุฒิภาวะของเด็กด้วยวิธีปลูกฝังกว้าง ๆ เช่น การสร้างสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็ก ให้เด็กสามารถผูกพันค่านิยมที่ต้องการปลูกฝังเอง การให้อยู่ใกล้ชิดตัวอย่างที่ดี เช่น ต้องการให้เด็กมี

ความซื่อสัตย์ ผู้ใหญ่ก็ต้องดำรงความซื่อสัตย์ จัดโอกาสให้เด็กได้ศึกษาหาประสบการณ์จากวิชาการ ซึ่งสามารถพัฒนาค่านิยมได้ เช่น วิชาวิทยาศาสตร์ช่วยสร้างค่านิยม มีเหตุผลให้เด็ก หรือ การสร้างคำขวัญ สุภาพดี ที่คนส่วนใหญ่ยอมรับนับถือร่วมกันได้

วิธีการที่จะปลูกฝังคุณธรรมหรือค่านิยมที่ดีให้กับเด็กแต่ละเยาวชนนั้น อาจทำได้สองแนวทาง คือ

1. โดยการสร้างสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ดี ที่เอื้ออำนวยต่อการปลูกฝังค่านิยม ที่ถูกต้อง เริ่มตั้งแต่สิ่งแวดล้อมภายในครอบครัว โรงเรียน ไปจนถึงสถาบันทางสังคมอื่น ๆ วิธีการนี้เรียกว่า เครื่องจูงใจภายนอก หรือวิธีการแห่งศรัทธา สิ่งแวดล้อมที่ถูกรอบตัวเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กเล็ก จะสามารถซึมซับค่านิยมที่ต้องการปลูกฝังเอง โดยที่ผู้ใหญ่ไม่ต้อง เสียเวลาสอน ประการสำคัญผู้ใหญ่ต้องการปลูกฝังค่านิยมชนิดไหน อย่างไร ตนจะต้อง ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างโคตรัย ไม่ใช่แบบ "จงทำตามที่ผมพูด แต่อย่าทำตามที่ผมทำ" ซึ่งนอกจากจะไม่เกิดผลอะไรแล้ว ยังสร้างทัศนคติต่อต้านให้เกิดแก่เด็กในเรื่องอื่น ๆ อีกด้วย พ่อแม่บางคนไม่ต้องการให้ลูกพูด แต่ตนเองก็พูดให้เด็กได้ยินอยู่ทุกวัน ผู้ที่มีบทบาทสำคัญใน การปลูกฝังค่านิยมที่ดีแก่เด็กและประชาชนในชาติก็คือ รัฐบาล เพราะรัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบใน การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีงามให้แก่ประชาชน รัฐบาลต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีซึ่งเอื้ออำนวย แก่การพัฒนาค่านิยมที่ดี เช่น เลิกการมอมเมาประชาชนด้วยอบายมุขต่าง ๆ ให้หมดสิ้น และ กวดขันการแพร่ภาพ แพร่ข้อความที่ขัดต่อศีลธรรมจรรยาทางค่านิยมลัทธิต่าง ๆ ด้วย ถ้าหาก ทำไม่ได้ แม้สถาบันครอบครัว สถาบันโรงเรียน จะพยายามปลูกฝังอบรมเด็กได้ก็อย่างไร ก็จะไม่เป็นผลในระยะยาว เพราะสภาพแวดล้อมทางสังคมไม่สอดคล้องต่อการพัฒนาคุณธรรม

2. โดยการสร้างสำนึกที่ดีให้เกิดแก่เด็ก หมายถึง ให้เด็กรู้จักคิดให้ถูกวิธี ให้ใช้สติปัญญาพิจารณาจนถึงคุณค่าด้วยตนเอง วิธีการนี้เรียกว่า วิธีการแห่งปัญญา ตาม ธรรมชาติของเด็กมักอยากรู้อยากเห็นอะไรอยู่แล้ว ผู้ที่แนะนำเด็กส่วนมากมักไม่ค่อยแนะนำ ชี้แจงในแง่ให้เกิดปัญญา มักจะแนะนำไปในแง่เร้าความอยากรู้อยากถามกว่า เช่น อันนี้สวยกว่า อันนี้น่าซึ้งกว่า เป็นต้น การแนะนำไปในทางเร้าความอยากรู้อยากถามก็จะทำให้อยากรู้อยากไป ในระยะยาวก็จะสร้างค่านิยมด้านรอบรู้โลกมากกว่าการผลิตในเรื่องอื่น ๆ เช่น การรับประทาน

อาหารมักจะไปที่ "สิ่งนี้ร่อย สิ่งนี้ไม่ร่อย" มากกว่าจะชี้ถึงอาหารอย่างไรเมื่อคุณภาพต่อสุขภาพร่างกายมากกว่า ในการชี้ควรจะชี้แนะมากกว่าชี้ว่า คือ เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้สติปัญญาพิจารณา เลือกและตัดสินใจด้วยตนเองมากกว่าจะคอยบงการหรือยกย่องความคิดของผู้ใหญ่ให้แก่เด็ก ในการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องให้แก่เด็ก โดยวิธีการแห่งปัญญานั้นจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

2.1 การจัดสภาพการณ์ให้เด็กได้มีโอกาสฝึกหัดเลือกและตัดสินใจอย่างเสรี

2.2 ให้การเสริมกำลังใจในการที่จะให้เด็กได้มีความภูมิใจและความมั่นใจในสิ่งที่ตนเลือก

2.3 การสนับสนุนให้เด็กนำการเลือกนั้นไปปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสนองจุดมุ่งหมายอันพึงประสงค์ (เสฐียรพงษ์ วรรณปก 2524 : 11 - 12)

ในการสร้างค่านิยมที่ดีและคุณธรรมให้เกิดขึ้นในเด็กและเยาวชนทั้งที่โตแล้วมานั้น ต้องเกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้ที่ได้รับมาจากหลายด้าน เช่น จากครอบครัว โรงเรียน บุคคลต่าง ๆ ในสังคม สื่อสารมวลชนแบบต่าง ๆ การส่งเสริมให้เด็กได้รู้จักคิดหาเหตุผลด้วยตนเองและมีความรู้อย่างกว้างขวางนั้น ครูและบุคลากรสามารถทำได้หลายวิธี การส่งเสริมให้เด็กรักการอ่านหนังสือเป็นวิธีที่ดีวิธีหนึ่ง เพราะการอ่านหนังสือมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเด็กเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากความสำคัญของหนังสือเด็กที่สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ได้รวบรวมไว้ดังนี้

1. หนังสือเด็กมีความสำคัญต่อการพัฒนาการทางสมองและอารมณ์ตามวัยของเด็ก วัยเด็กเป็นวัยที่มีความต้องการหลาย ๆ อย่างผิดจากวัยผู้ใหญ่ หนังสือเด็กที่เขียนขึ้นจากความเข้าใจในความต้องการตามธรรมชาติของเด็กตามวัย จะช่วยพัฒนาความเจริญทางสมองและอารมณ์ของเด็กได้

2. หนังสือเด็กเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้วิชาการทางสังคม ช่วยให้เด็กเรียนรู้ทัศนคติทางสังคม ค่านิยมและสิ่งที่ดีงามอื่น ๆ ที่สังคมต้องการจะปลูกฝังให้แก่สมาชิกของสังคม

3. หนังสือเด็กช่วยส่งเสริมความรู้ ความคิด โลกทัศน์ และการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของเด็ก

4. หนังสือเด็กเป็นเครื่องให้ความเพลิดเพลิน ความจริงใจ และส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ปลูกฝังความรู้สึกนึกคิดที่ละเอียดอ่อน และช่วยยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น (สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย 2520 : 331 - 333)

หนังสือเด็กมีหลายประเภทด้วยกัน รวมทั้งหนังสือการ์ตูนด้วย หนังสือการ์ตูนเป็นหนังสือที่ได้รับความนิยมทั้งจากเด็กและผู้ใหญ่ หนังสือการ์ตูนที่ดีจึงมีส่วนที่จะปลูกฝังคุณธรรมให้แก่เด็ก และในขณะเดียวกันหนังสือการ์ตูนที่ไม่ดีก็สามารถที่จะสร้างภาพพจน์และค่านิยมที่ไม่ดีให้แก่เด็กและเยาวชนได้มากเช่นเดียวกัน ดังนั้น เด็กและเยาวชนจึงควรได้รับความสนใจจากครูและผู้ปกครอง ในการติดตามความสนใจของเด็กในการอ่านหนังสือการ์ตูน มีการพูดคุยกับเด็กถึงหนังสือการ์ตูน เรื่องที่เด็กอ่าน ชี้แนะแนวทางว่าสิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี เพื่อให้เด็กได้รู้จักตัดสินใจเองได้ในภายหลัง เด็กจะได้อะไรบ้างจากค่านิยมที่ไม่ดีมาจากรูปภาพการ์ตูนที่ไม่ส่งเสริมให้เกิดคุณธรรมที่พึงประสงค์ของสังคม

4. ความหมายของหนังสือการ์ตูน

วิริยะ สิริสิงห ได้อธิบายถึงความหมายของการ์ตูนว่า คำว่า การ์ตูนในภาษาอังกฤษ มีอยู่สองคำ คือ การ์ตูน (Cartoon) กับคอมิกส์ (Comics) คำว่า การ์ตูน หมายถึง รูปวาดบนกระดาษแข็งเพื่อความขบขัน เช่น ภาพล้อการเมือง ส่วนคอมิกส์หรือการ์ตูนเรื่อง คือ การเล่าเรื่องด้วยภาพ ดังนั้น ภาพที่แสดงจึงต้องมีลำดับการกระทำก่อนและหลัง และภาพที่แสดงนั้นจะต้องคงบุคลิกไว้ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง (วิริยะ สิริสิงห 2523 : 20) ความหมายดังที่กล่าวมานี้สอดคล้องกับความหมายของการ์ตูนที่ วิททิช และ ชุลเลอร์ ได้ให้ไว้ (Wittich and Schuller. 1962 : 154 - 155) ว่า การ์ตูน หมายถึง ภาพแทนตัวหรือภาพล้อของบุคคล ความคิด หรือสถานการณ์ ที่เขียนขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านได้ขบขันหรือความตลกขบขัน ความหมายนี้ตรงกับความคิดของ คินเคอร์ และ สมพงษ์ สิริเจริญ ที่ว่า การ์ตูน หมายถึง ภาพที่ผู้อ่านสามารถจะตีความได้จากสัญลักษณ์ที่อยู่ ส่วนใหญ่จะเป็นภาพเกินจริง เพื่อสื่อความหมายหรือเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ทันสมัย ตัวบุคคล หรือสถานการณ์ต่าง ๆ (Kinder. 1959 : 399) (สมพงษ์ สิริเจริญ 2506 : 53) ส่วนคำว่า คอมิกส์หรือการ์ตูนเรื่องนั้น

วิหิข และ จุลเลอร์ ได้ให้ความหมายไว้ว่า คือ รูปแบบของภาพการ์ตูนซึ่งตัวละครที่มีบุคลิก
 เดียวกัน แสดงบทบาทเป็นเรื่องราวต่อเนื่องกันที่เขียนขึ้นเพื่อความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่าน
 (Wittich and Schuller. 1962 : 154 - 155) ความหมายนี้ตรงกับ ความหมายของ
 หนังสือการ์ตูนหรือหนังสือภาพชวนขัน ซึ่ง สวัสดิ์ เรื่องวิเศษ ที่ได้ให้คำอธิบายไว้ว่า
 ภาพชวนขัน หมายถึง ภาพชุด มีถ้อยคำบรรยายประกอบตามเนื้อเรื่อง แต่เดิมเนื้อเรื่องเป็น
 เรื่องชวนขันเป็นส่วนใหญ่ ปัจจุบันเนื้อเรื่องเป็นเรื่องราวโลกก็ได้ เช่น อาชญากรรม สงคราม
 การผจญภัย ฯลฯ แม้จะไม่มีลักษณะชวนขันเลย แต่ก็ยังใช้เรียกด้วยคำเดิม ภาพชวนขันส่วนใหญ่
 ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ ภาพชวนขันลักษณะนี้เรียกว่า Comic Strips และจากหนังสือพิมพ์เมื่อ
 มีการจัดพิมพ์เป็นเล่มเรียกว่า Comic Books หรือ Funnies ภาพชวนขันที่ตีพิมพ์ในรูป
 นิตยสาร เรียกว่า Comic Magazine ซึ่งหมายถึง นิตยสารที่ตีพิมพ์บทความส่วนใหญ่ในรูป
 ของแผนภาพต่อเนื่องกัน

คำว่า Comic มีความสัมพันธ์กับคำว่า การ์ตูน (Cartoon) ซึ่งหมายถึง ภาพชวนขัน
 แท้ ๆ แต่เพียงอย่างเดียว เดิมใช้เป็นภาพแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมือง
 แบบเดียวกับหน้าของหนังสือพิมพ์ ตัวการ์ตูนเป็นบุคคลมีชื่อเสียงในทางการเมือง บุคคล
 ดังกล่าวนี้นักเขียนภาพการ์ตูนจะเอามาเขียนเสียใหม่ โดยเอาจุดเด่นของบุคคลนั้นมาเป็นสัญลักษณ์
 เขียนเป็นภาพพยางค์ ๆ ง่าย ๆ ให้ดูกันออกว่าเป็นผู้ใด การ์ตูนลักษณะนี้เรียกว่า ภาพการ์ตูน
 การเมือง (Editorial Cartoon) ภาพการ์ตูนนี้จะเป็นภาพเดี่ยวหรือหลายภาพติดต่อกันก็ได้
 แต่ไม่มีเนื้อเรื่องยาวที่จะติดตามอ่านแบบนิยาย ซึ่งเป็นลักษณะของภาพชวนขัน (สวัสดิ์ เรื่องวิเศษ
 2520 : 1)

จากความหมายดังกล่าวมา จึงสรุปได้ว่า หนังสือการ์ตูน (Comic Books) หมายถึง
 หนังสือภาพชุดต่อเนื่องกันหลายภาพ มีถ้อยคำบรรยายประกอบตามเนื้อเรื่อง รูปแบบของภาพ
 การ์ตูนที่เป็นตัวละครในเนื้อเรื่องมีบุคลิกเดียวกันตลอดทั้งเรื่อง จัดทำขึ้นเพื่อความสนุกสนาน
 เพลิดเพลิน เนื้อเรื่องเป็นเรื่องราวโลกก็ได้ เช่น อาชญากรรม สงคราม การผจญภัย
 นิทาน วรรณคดี ประวัติศาสตร์ ฯลฯ

5. ประวัติของการ์ตูน

5.1 ประวัติการ์ตูนโลก ถ้าถือว่าการ์ตูน คือ สื่อการเล่าเรื่องโดยใช้ภาพ และถ้อยคำประกอบกัน เลโอนาร์โด ดา วินชี (Leonardo da Vinci) น่าจะเป็นคนแรกที่ ได้ริเริ่มในเรื่องนี้ โดยพยายามผสมผสานภาพกับถ้อยคำ แต่ถูกเบิกและตีพิมพ์ผลงานที่แสดง เอกภาพของข้อความและรูปภาพเป็นคนแรกคงได้แก่ วิลเลียม โฮการ์ธ (William Hogarth) ศิลปินชาวอังกฤษ

ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ใ้มีการคิดค้นเทคนิคการพิมพ์ใหม่ ทำให้การเล่าเรื่อง ประกอบภาพได้รับความนิยมแพร่หลายมาก ผู้ที่ในงานที่มีอิทธิพลสำคัญในวงการการ์ตูน ได้แก่ วิลเฮล์ม บุช (Wilhelm Busch) ซึ่งเป็นผู้สร้างเรื่อง "แมกซ์และโมริตซ์" (Max and Moritz) ที่เป็นแบบฉบับของนักเขียนการ์ตูนรุ่นต่อ ๆ มา ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ศิลปิน ชาวอเมริกันยังล่าหลังชาวยุโรปเป็นอย่างมากในเรื่องการเล่าเรื่องโดยใช้รูปภาพ แต่อาศัย แรงผลักดันจากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ทำให้รูปแบบการ์ตูนได้กำเนิดขึ้นและพัฒนาไปอย่างรวดเร็วใน สหรัฐอเมริกา

ทศวรรษแรกของการ์ตูนในสหรัฐอเมริกาเป็นช่วงเวลาของการบุกเบิกสร้างสรรค์ แต่หลังจากปี ค.ศ. 1910 ก็เป็นช่วงเวลาแห่งการวิเคราะห์ผลสำเร็จที่ผ่านมา ศิลปินคน สำคัญของช่วงนี้ คือ จอร์จ เฮอร์ริแมน (George Herriman) และ จอร์จ แมกมานุส (George Magmanus) ซึ่งมีผลงานยอดเยี่ยมในการ์ตูนชุด "Krazy Kat" และ "Bringing Up Father" ตามลำดับ Krazy Kat เป็นเรื่องของการแสวงหา เป็นจินตกวี แสดงออก ถึงความซับซ้อนและจินตนาการ ส่วน Bringing Up Father เป็นการให้คำตอบที่เป็นเรื่อง พื้น ๆ ตรงไปตรงมาและแสดงออกถึงหลักปฏิบัตินิยม ทศวรรษที่สองของศตวรรษที่ 20 เป็นยุค แห่งความเฟื่องฟูของโลกการ์ตูน นักเขียนการ์ตูนในยุคนี้หลายคนเลือกแนวเรื่องเกี่ยวกับความ วิปริตของสังคมและความทารุณของโชคชะตา แสดงให้เห็นว่าการ์ตูนมิได้แยกห่างจากความคิด ของยุคสมัย ซึ่งในขณะนั้นตกอยู่ในสภาพหาวากระแวง ประมาณปี ค.ศ. 1925 การ์ตูนได้กลาย มาเป็นเรื่องของธุรกิจ

ปี ค.ศ. 1929 ความนิยมการ์ตูนในสหรัฐอเมริกาได้ความมาถึงจุดสูงสุดจุดหนึ่ง และการ์ตูนก็เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางทั่วโลก นอกเหนือจากประเทศที่เคยมีการผลิตการ์ตูนมาแต่เดิม เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส อิตาลีแล้ว ญี่ปุ่นและประเทศอื่น ๆ เช่น สเปน ประเทศในกลุ่มลาตินอเมริกา ออสเตรเลียและจีน ก็มีการผลิตการ์ตูนที่มีคุณภาพ ทำให้ดูเหมือนว่าการ์ตูนได้มาถึงจุดแห่งความสำเร็จและมั่นคงถาวรแล้ว แต่ปรากฏว่าในปีนี้อะไรก็เปลี่ยนรูปแบบการเขียนการ์ตูนจากการล้อเลียนและความขบขันมาเป็นเรื่องผจญภัย รอย เกรน (Roy Crane) นักเขียนการ์ตูนชาวอเมริกันเป็นคนแรกที่เสนอการ์ตูนผจญภัยชุด Wash Tubbs หลังจากนั้นไม่นานการ์ตูน "ทาร์ซาน" ของ ฮาร์โรวด์ ฟอสเตอร์ (Harold Foster) และของคนอื่น ๆ ก็เข้ามามีบทบาทมากขึ้น การ์ตูนผจญภัยหลายเรื่องนำเอานิยายที่มีอยู่เดิมมาเล่าใหม่ เช่น ตำนาน เทพนิยาย นิทานปรัมปรา นิทานพื้นบ้าน แต่ในปี ค.ศ. 1931 เชสเตอร์ กูลด์ (Chester Gould) ได้สร้างการ์ตูนนักสืบชุด Dick Tracy ขึ้น โดยใช้ฉากเหตุการณ์ในสังคมปัจจุบัน และต่อมาการ์ตูนเกี่ยวกับการผจญภัยที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมมากที่สุดเรื่องหนึ่งที่ติดตามมา ได้แก่ การ์ตูนนิยายวิทยาศาสตร์ชุดแฟลช กอร์ดอน (Flash Gordon) ของ อเล็กซ์ เรมอนด์ (Alex Raymond) การ์ตูนชุดนี้มีชื่อเสียงไปทั่วโลก เรมอนด์ สร้างให้แฟลช กอร์ดอน เป็นนักผจญภัยในอวกาศร่วมกับสาวสวยชื่อ เคล อาร์ เทน ออกเดินทางไปสู่พิภพต่าง ๆ ตอนแรกสุด คือ ตอนเริ่มผจญภัย เรมอนด์ กำหนดให้มุ่งไปสู่พิภพ Mongo เมื่อวันที่ 7 มกราคม ค.ศ. 1934 แฟลช กอร์ดอน ได้ผจญภัยอยู่ในอวกาศต่อมาเป็นเวลานาน เพราะว่า เรมอนด์ จะเสียชีวิตไปแล้วเนื่องจากอุบัติเหตุ ในปี ค.ศ. 1951 แต่ แดน บาร์รี ก็ได้รับงานการเขียนการ์ตูนผจญภัยเรื่องนี้ต่อมา ส่วนการ์ตูนที่มีชื่อเสียงมากที่สุดของยุโรป ได้แก่ การ์ตูนชุด Tin Tin ของ Hergé

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองมาแล้ว คือ ช่วงปี ค.ศ. 1950 - 1959 การ์ตูนในสหรัฐอเมริกาได้เสื่อมความนิยมไปอย่างมาก แต่ในประเทศอื่น ๆ ในระหว่าง ค.ศ. 1960-1975 การ์ตูนกลับเฟื่องฟูขึ้นอย่างรวดเร็ว เช่น ในประเทศอังกฤษมีการ์ตูนขบขันที่มีชื่อเสียงเรื่อง Bristow ซึ่งล้อเลียนชีวิตในท้องทำงาน และการ์ตูนผจญภัยเรื่อง Modesty Blaise ในประเทศฝรั่งเศสมีการ์ตูนประเภทขบขันเรื่อง Achille Talon การ์ตูนประเภทผจญภัย

เรื่อง Lieutenant Blueberry ในประเทศเบลเยียม มีการ์ตูนที่เด่น ๆ ได้แก่ การ์ตูนที่เกี่ยวกับการผจญภัย เช่น เรื่อง "Bernard Prince" "Camanche" นอกเหนือจากประเทศในยุโรปแล้ว ประเทศที่เกิดการ์ตูนออกมาเป็นจำนวนมาก คือ ประเทศญี่ปุ่น มีเรื่องผจญภัยเด่น ๆ เช่น "ทากูเกะ" และ "อาซึตะ โนโจเอ" เป็นต้น และญี่ปุ่นยังเป็นประเทศที่เกิดการ์ตูนที่เป็นเล่มออกจำหน่ายอย่างสม่ำเสมอเป็นจำนวนมาก

การ์ตูนชุดที่กำลังมีชื่อเสียงโด่งดังที่สุดในปัจจุบันนี้ คือ ชุด Peanuts ซึ่งตีพิมพ์อยู่ในหนังสือพิมพ์กว่า 1,000 ชื่อ (Title) ในสหรัฐอเมริกาและแคนาดา กับอีกกว่า 100 ชื่อใน 41 ประเทศ การ์ตูนชุดนี้เป็นแนวความคิดของ ชาร์ล เอ็ม. สชูลส์ ซึ่งเป็นผู้เขียนด้วยตนเอง มาตั้งแต่เริ่มต้นการ์ตูนชุดนี้เป็นชุดที่อ่านกันได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ตัวละครเป็นเด็กที่ผู้เขียนสร้างขึ้นมาจากลักษณะทั่วไปของเด็กอเมริกัน คือ รักกีฬา โดยเฉพาะเบสบอลล์ รักดนตรี และมีสุนัขชื่อ Snoopy ที่มีการกระทำที่นาขบขัน น่าเอ็นดู และยังมีแนวความคิดที่เป็นปรัชญาอีกด้วย สุนัขตัวนี้เป็นทั้งสัตว์เลี้ยงของครอบครัวอเมริกัน โดยเฉพาะคนแก่ ตลอดจนเป็นเพื่อนคุยของผู้อ่านอีกด้วย พ่อค้าไต้หวันเอาตัวละครชุดนี้ไปจัดทำเป็นของที่ระลึกและสินค้าออกขาย เช่น ปฏิทิน แผนภาพ กระดาษเขียนจดหมาย บัตรอวยพรในวาระต่าง ๆ ของเล่น ตุ๊กตาที่พิมพ์บนเสื้อผ้า หมอน ผ้าคลุมเตียง ตุ๊กนอน ฯลฯ

ในปัจจุบันมีผู้อ่านจำนวนมากที่สนใจการ์ตูนในแง่การศึกษา วิจารณ์ และการอนุรักษ์มากขึ้น ได้มีผู้รวมกลุ่มกันจัดประชุมนานาชาติเป็นครั้งแรกที่ประเทศอิตาลี ใน ค.ศ. 1965 และจัดนิทรรศการที่ปารีส ในปี ค.ศ. 1967 ที่นิวยอร์ก ในปี ค.ศ. 1971 และเมื่อปี ค.ศ. 1966 ได้มีการจัดสร้างพิพิธภัณฑ์การ์ตูนขึ้นที่ประเทศญี่ปุ่น ในประเทศสหรัฐอเมริกา หนังสือภาพขานขันหรือหนังสือการ์ตูนเป็นที่ต้องการของผู้เก็บสะสมเป็นงานอดิเรก หนังสือการ์ตูนสามารถทำเงินให้แก่ผู้ที่สะสมเช่นเดียวกับแสตมป์ เหรียญเงิน หรือธนบัตร และบางคนยังสามารถยึดเป็นอาชีพได้ด้วย เช่น นักสะสมหนังสือการ์ตูนคนหนึ่งชื่อ โอเวอร์ค โรกอฟสกี แห่งแคลิฟอร์เนีย ดำเนินกิจการซื้อขายหนังสือการ์ตูนแต่เพียงอย่างเดียว กิจการของเขามีมูลค่าราว 2 ล้านบาท ก่อนที่เขาจะดำเนินกิจการนี้เขาได้เริ่มสะสมมาตั้งแต่ตอนที่เรียนหนังสืออยู่ในชั้นมัธยม โดยจะซื้อหนังสือการ์ตูนทุกชุดทุกเล่มเท่าที่จะมีเงินซื้อได้ จนในปัจจุบัน

มีหนังสือการ์ตูนเป็นจำนวนนับพันเล่ม หนังสือการ์ตูนชุดที่ยังเป็นที่นิยมกันในสหรัฐอเมริกา เช่น ชุด มนุษย์อินทรี (Superman) ที่พิมพ์ตั้งแต่ ค.ศ. 1939 ปัจจุบันซื้อขายกันถึงเล่มละประมาณ 2 พันบาท (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ 2523 : 1 - 42) (สวัสดี เรื่องพิเศษ 2520 : 1 - 6)

5.2 ประวัติการ์ตูนในประเทศไทย ประเทศไทยมีการ์ตูนมาตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น จิตรกรเอกในสมัยนั้น คือ ขวัญอินโข่ง ซึ่งเป็นศิลปินคนแรกที่เขียนภาพฝาผนังด้วยลักษณะที่เหมือนจริง ซึ่งเชื่อกันว่าได้รับอิทธิพลจากหนังสือภาพวาดของต่างประเทศที่เริ่มเข้ามาในประเทศไทยในช่วงนั้น จนเป็นที่ยกย่องว่าขวัญอินโข่งเป็นจิตรกรล้ำสมัย ภาพวาดของขวัญอินโข่งจะสอดแทรกอารมณ์ขันและล้อเลียนคนในยุคนั้น ลักษณะดังกล่าวจัดว่าเป็นลักษณะของการ์ตูนอย่างหนึ่ง การ์ตูนเริ่มเป็นที่นิยมในสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงสนพระทัยการวาดภาพ เมื่อมีเวลาว่างจากพระราชภารกิจจะทรงวาดภาพตลกเฟื่อน ล้อเลียนข้าราชการที่ประพฤติดนินทา ข้าราชการบังหลวง ลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์สุริยคติ จากการที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดการวาดภาพ จึงทรงส่งเสริมการวาดภาพล้อเลียนอย่างจริงจัง การวาดภาพล้อจึงเป็นที่นิยมแพร่หลายอย่างกว้างขวาง ในยุคนี้นักเขียนภาพล้อที่มีชื่อเสียงมากคนหนึ่งคือ แปลง ไกรปิ่น ซึ่งนำแบบการวาดภาพการ์ตูนล้อเลียนของต่างประเทศมาใช้วาดการ์ตูนล้อเลียนเสียดสีการเมืองในประเทศไทย ดังนั้น แปลง ไกรปิ่น จึงเป็นนักเขียนผู้บุกเบิกการ์ตูนคนแรกในประเทศไทย

ในสมัยรัชกาลที่ 7 เศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก วงการการ์ตูนจึงซบเซา เพราะหนังสือไม่อาจจำหน่ายได้อย่างแพร่หลาย จนกระทั่งปี พ.ศ. 2475 เมื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้วการ์ตูนก็เริ่มมีบทบาทมากขึ้น เนื่องจากนักเขียนการ์ตูนมีเสรีภาพทางความคิดเห็นมากขึ้นกว่าเดิม การเขียนการ์ตูนล้อเลียนเสียดสีการเมืองแพร่หลายในหมู่ประชาชน นักเขียนการ์ตูนที่มีชื่อเสียงท่านหนึ่ง คือ สวัสดี จูฑะรพ ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกการ์ตูนเรื่องยาวขึ้นในเมืองไทย เรื่องที่เขียน ไก่แก่ สังข์ทอง ไกรทอง และเรื่องอื่น ๆ อีกหลายเรื่อง ซึ่งเป็นที่นิยมกันมาก และมีตัวละครเอกตัวหนึ่งที่ สวัสดี จูฑะรพ สร้างขึ้นเพื่อความขบขัน โดยให้ชื่อว่า "ขุนพัน" ทั้งนี้ได้รับอิทธิพลมาจากการ์ตูน Pop Eye นักเขียนการ์ตูนรุ่นเดียวกับ สวัสดี จูฑะรพ

ไคเก้ จันท์ สุวรรณบุญ ผู้สร้างการ์ตูนชุด "บ๊อง - เปรียว" ให้เค้าโครงเรื่องจาก โคลงโลกนิติ เสนอเป็นการ์ตูนเรื่องสั้น ๆ ลงเป็นประจำในหนังสือพิมพ์สยามราษฎร์ นอกจากนี้ ยังเขียนเรื่อง สังข์ศิลป์ไชย พระอภัยมณี เวสสันดรชาดก เมื่อตีพิมพ์ในสยามราษฎร์จบชุด แล้ว บริษัทศรีกรุงโคจัดพิมพ์เป็นเล่มจำหน่าย เป็นหนังสือการ์ตูน

นอกจาก สวัสดิ์ จูฑะรพ และ จันท์ สุวรรณบุญ แล้ว นักเขียนการ์ตูนร่วมสมัยที่มี ผลงานเด่นอีกคนหนึ่ง คือ จ่านัก รอดริ ซึ่งได้เขียนการ์ตูนจากเรื่องระเด่นลันได และ พญาน้อยชมตลาด ลงในศรีกรุงและไทยราษฎร์ ต่อจากนักเขียนการ์ตูนรุ่นนี้แล้วก็มาถึงรุ่น ประยูร จรรยาวัณ โขโยไนปี พ.ศ. 2481 ได้เขียนการ์ตูนเรื่องจันทะโครพลงพิมพ์ใน หนังสือสุภาพบุรุษประชามิตร และใน พ.ศ. 2489 เขียนเรื่อง หลวิชัย ในพิมพ์ไทย ในปี พ.ศ. 2494 หนังสือชาวกรุงเล่มแรกออกวางตลาด โดยมีภาพการ์ตูนประกอบ และในปี พ.ศ. 2495 พิมพ์ ภาพสี่สี ให้ออกหนังสือการ์ตูนเพลินจิต ฉบับ "ตุ๊กตา" เน้นเนื้อหาสาระ สำหรับครอบครัว การอยู่ร่วมกันระหว่างพี่น้อง คือ ชุก หนูนิค หนูโก หนูน้อย และหนูแจว นอกจากนี้ยังมีความรู้รอบตัวประกอบในเล่ม เหมาะสำหรับผู้อ่านทุกเพศทุกวัย ใน พ.ศ. 2497 รงค์ ราชภูมิ แห่งหนังสือพิมพ์สารเสรี ได้จัดทำการ์ตูนชุด "เจ้าโกน" ปี พ.ศ. 2498 มีการ์ตูน ความบอยชุก คิก การ์สัน ซึ่งมีชื่อเสียงมาก แต่ชุดที่มีชื่อเสียงมากที่สุดไคเก้ ชุก หนูเล็กดองโกรง ซึ่งเริ่มทำในปีเดียวกันนี้ และเลิกพิมพ์ในปี พ.ศ. 2501 ต่อจากหนังสือการ์ตูน "ตุ๊กตา" ก็มี หนังสือการ์ตูนในแนวนี้ออกมาอีกมาก เช่น หนูจ๋า เบบี๋ คุณหนูเก๋เก๋ ฯลฯ จนกระทั่งถึงยุค ของชัยพฤกษ์การ์ตูน และหนังสือการ์ตูนอื่น ๆ ในแนวที่คล้ายคลึงกัน นอกจากการ์ตูนที่เขียนขึ้น เองโดยนักเขียนการ์ตูนของไทยแล้ว ยังได้มีการนำเอาการ์ตูนชุดที่มีชื่อเสียงของ อเมริกา ยุโรป ประเทศญี่ปุ่น และประเทศอื่น ๆ มาตีพิมพ์ในประเทศไทยอีกด้วย เช่น ชุดแฟลช กอร์กอน ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ Bangkok Post รวมกับการ์ตูนเรื่องราวชุดอื่น ๆ ชุด ติน ติน และ แฟลช กอร์กอน ลงพิมพ์ภาคภาษาไทยในนิตยสารวีรธรรม ในปัจจุบันนี้แนวโน้มของหนังสือ การ์ตูนที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับภูติผีปิศาจ เรื่องคลก หยาบคาย เรื่องบู๊ล้างเลาญ และการ์ตูน ที่ได้รับอิทธิพลจากภาพยนตร์ญี่ปุ่น เช่น จัมโบ้เอ ไอ้มดแดง หน่อหินหาร มีเพิ่มขึ้นเป็นอันมาก และหนังสือการ์ตูนที่ออกมามากในปัจจุบันนี้ คือ การ์ตูนเล่มละ 1 บาท ซึ่งแพร่หลายไปทั่วประเทศ

เพราะหาข้อได้ง่ายและราคาถูก (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ 2523 : 43 - 46)
(วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516 : 89 - 91) (ประเสริฐ มาสุปรีดี 2524 :
65 - 70)

6. ประเภทของการทุน

การทุนสามารถแบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ ได้หลายลักษณะ เก๊จแก้ว (เก๊จแก้ว
(นามแฝง) 2519 : 49) ได้แบ่งประเภทของการทุนออกเป็นสองประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ประเภทเพื่อความบันเทิงทั่วไป เช่น เรื่องตลกขบขัน เรื่องมัจจุภัย
เรื่องอิงวิทยาศาสตร์ เรื่องนักสืบ เรื่องภายในครอบครัว เป็นต้น
2. ประเภทเพื่อคุณค่าทางการศึกษา เช่น เรื่องเกี่ยวกับการเมือง วรรณคดี
ประวัติศาสตร์บุคคลสำคัญ วิชาการ และอุตสาหกรรม ประวัติศาสตร์ และศาสนา เป็นต้น

มาร์ติน เซอร์วิเจน ได้แบ่งชนิดของการทุนไว้ดังนี้

1. หนังสือการทุนเกี่ยวกับชีวิตแต่งงาน
2. หนังสือการทุนเกี่ยวกับชีวิตมัจจุภัย
3. หนังสือการทุนเกี่ยวกับเด็กผู้หญิง
4. หนังสือการทุนเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์มหัศจรรย์
5. หนังสือการทุนเรื่องสั้น ๆ

สมาคมการศึกษาเกี่ยวกับเด็กแห่งอเมริกา (Child Study Association of
America) แบ่งหนังสือการทุนออกเป็น 10 ชนิด คือ

1. เรื่องมัจจุภัย
2. เรื่องมัจจุภัยในความคิดฝัน
3. เรื่องอาชญากรรมและการสอบสวน
4. เรื่องชีวิตจริงและประวัติศาสตร์
5. เรื่องมัจจุภัยในป่า
6. เรื่องการทุนสัตว์

7. เรื่องตลกขบขัน
8. เรื่องเกี่ยวกับความรัก
9. เรื่องจากหนังสือวรรณคดี
10. เรื่องสงคราม (Becker. 1962 : 495 - 506)

ส่วนนี้ ศรีสง่า ซึ่งได้ศึกษาเรื่องความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนของนักเรียน อายุ 8 - 10 ปี ได้แบ่งประเภทของการ์ตูนออกเป็น 10 ประเภท ดังนี้

1. เกี่ยวกับการผจญภัย
2. เกี่ยวกับสัตว์
3. เกี่ยวกับความรัก
4. เกี่ยวกับผี
5. เกี่ยวกับอาชญากรรม
6. เกี่ยวกับประวัติศาสตร์
7. ประกอบวรรณคดีหรือนิทาน
8. ขำขันตลกทั่วไป
9. เกี่ยวกับสัตว์ประหลาด
10. เกี่ยวกับสงคราม (ส่วนนี้ ศรีสง่า 2516 : 19)

การจัดแบ่งประเภทของการ์ตูนดังที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการแบ่งตามลักษณะของเนื้อเรื่อง ในหนังสือการ์ตูน นอกจากนี้ยังมีการจัดแบ่งการ์ตูนออกตามลักษณะของรูปแบบของการเขียนหรือการจัดสร้าง และตามระดับอายุของผู้อ่านอีกด้วย ประเภทของการ์ตูนที่แบ่งออกตามลักษณะของรูปแบบ ได้แก่

1. การ์ตูนการเมือง (Political Cartoon, Caricature)
2. การ์ตูนประกอบเรื่อง (Illustrated Cartoon)
3. การ์ตูนสั้นเป็นตอน ๆ (Comic Strips)
4. การ์ตูนขำขันรูปเดี่ยวจบ จะมีคำพูดประกอบหรือเป็นการ์ตูนเงี้ยบก็ได้ (Gag)

5. การ์ตูนข่าวชั้นหลายของจบในฉบับเดียว
6. การ์ตูนเรื่องยาว (Comic Serial Cartoon)
7. การ์ตูนโฆษณา (Commercial Cartoon)
8. การ์ตูนเคลื่อนไหวหรือภาพยนตร์การ์ตูน (Animation Cartoon)
9. การ์ตูนล้อเลียนบุคคล (Critical Cartoon)
10. การ์ตูนประกอบการศึกษา (Visual Aid Cartoon)
11. การ์ตูนโทรทัศน์ (Television Cartoon)
12. การ์ตูนแบบ (Pattern)

การ์ตูนที่เราได้อ่านหรืออยู่ในทุกวันนี้ สามารถจัดเข้าอยู่ในประเภทใดประเภทหนึ่ง ทั้งที่กล่าวมาข้างต้น หนังสือการ์ตูนที่วางขายตามร้านขายหนังสือทั่วไปนั้นจัดอยู่ในประเภท การ์ตูนเรื่องยาว (ประเสริฐ มาสุปรีดี 2524 : 65 - 67) ส่วนการแบ่งประเภทของ การ์ตูนออกตามวัยของผู้อ่านนั้น แบ่งออกเป็นสามประเภท คือ

1. หนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กเล็ก เป็นภาพง่าย ๆ เนื้อเรื่องง่าย ๆ คำบรรยายภาพหรือคำพูดของตัวละครใช้ถ้อยคำและคำศัพท์ที่เด็กเล็กซึ่งยังอ่านหนังสือไม่คล่องจะอ่านเข้าใจได้ เพราะมีภาพเป็นตัวเร้าความสนใจ ภาพเป็น "ข้อความ" ที่อ่าน เพราะสำหรับเด็กเล็ก เด็กจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยภาพเป็นส่วนใหญ่ แม้เด็กเล็กที่ยังอ่านหนังสือไม่ได้ แต่ก็ดูภาพที่มีรายละเอียดไม่มากก็ออกแล้ว ถ้าผู้อ่านข้อความหรือเล่าเรื่องให้เด็กฟัง โดยเด็กดูภาพไปด้วย เด็กจะเกิดความสนุกและจำภาพ จำเรื่องได้ภายในเวลาอันสั้น
2. หนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กโต ลักษณะภาพยังคงเป็นแบบเดียวกันกับของเด็กเล็ก แต่เนื้อหายากขึ้น มีเนื้อหามากขึ้น เนื้อเรื่องเป็นเรื่องโลกโน่นผจญภัย และสิ่งไกลตัวมากขึ้นสำหรับเด็กชาย
3. หนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กวัยรุ่นและผู้ใหญ่ เนื้อหาและแนวความคิดเป็นเรื่องยากขึ้น ไกลตัวมากขึ้น ส่วนใหญ่เป็นนวนิยายวิทยาศาสตร์ เรื่องผจญภัย สงคราม หรือเรื่องลึกลับสำหรับผู้คนที่โตแล้ว และเรื่องความสัมพันธ์ในครอบครัวสำหรับผู้คนที่โตแล้ว (สวัสดิ์ เรื่องพิเศษ 2520 : 2 - 3)

เนื่องจากหนังสือการ์ตูนมีหลายประเภท และมีผู้ผลิตหนังสือการ์ตูนออกมาจำหน่ายเป็นจำนวนมาก ตลอดจนความจริงที่เป็นที่ยอมรับกันว่าเด็ก ๆ จนกระทั่งถึงผู้ใหญ่ชอบอ่านหนังสือการ์ตูน ดังนั้น ครูและผู้อุปการะจึงควรให้คำแนะนำหรือชี้แนะแนวทางในการเลือกอ่าน เลือกซื้อหนังสือการ์ตูนให้แก่เด็ก เพื่อให้คุ้มค่ากับเวลาและเงินที่เสียไป ตลอดจนเด็กจะได้ไม่ต้องรับเอาค่านิยมที่ไม่ดีหรือพฤติกรรมที่ไม่ส่งเสริมให้เกิดคุณธรรม หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือการ์ตูนมีดังนี้

1. มีคุณค่าทางการศึกษา เช่น เรื่องเกี่ยวกับวรรณคดี วิทยาศาสตร์

อุตสาหกรรม ฯลฯ

2. ให้ความบันเทิงและคติธรรมในชีวิต
3. ช่วยเสริมสร้างบุคลิกภาพที่พึงปรารถนาให้แก่เด็กในด้านต่าง ๆ ทั้งด้าน

จริยศึกษาและสังคม

4. มีคำบรรยายภาพหรือเล่าเรื่องที่ใช้อักษรมีขนาดเหมาะสม ทั่วสะกด

ถูกต้องชัดเจน

5. การดำเนินเรื่องและภาษาส่วนที่ใช้เข้าใจง่าย
6. ภาษาที่ใช้ถูกต้องชัดเจน
7. ลักษณะตัวละครมีชีวิตจิตใจและน่าสนใจ
8. มีความยากง่ายเหมาะสมกับความสนใจของเด็กแต่ละวัย
9. ไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดี
10. โน้มนำผู้อ่านให้มีความคิดกว้างขวางและทัศนคติที่ก้าวหน้าขึ้น (เกื้อแก้ว

(นามแฝง) 2519 : 25)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม

งานวิจัยด้านคุณธรรมนั้นได้มีผู้ศึกษาไว้หลายคนด้วยกัน ดังเช่น ชาลี ลหวี (ชาลี ลหวี 2507 : 61 - 65) ได้ศึกษาคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีบางประการของนักเรียนที่จบชั้น

ประจำปี 4 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 291 คน และกำหนดคุณธรรมด้านต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของความเป็นพลเมืองดี 10 ด้าน คือ คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ คุณธรรมที่มีต่อตนเอง คุณธรรมที่มีต่อศาสนา คุณธรรมด้านการเรียน คุณธรรมที่มีต่อชุมชน คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว คุณธรรมด้านมนุษยธรรม คุณธรรมด้านอำนาจ คุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติ ปรากฏว่าเด็กชายและเด็กหญิงมีความเห็นในคุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองดีสอดคล้องกันทุกประการ

สุรพล นาควานิช (สุรพล นาควานิช 2521 : 131 - 132) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 จังหวัด จำนวน 17 โรงเรียน และเป็นนักเรียนที่กำลังเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2520 จำนวน 680 คน โดยการสร้างแบบสำรวจคุณลักษณะจริยธรรม 10 ข้อ ผลที่ได้เรียงตามลำดับ คือ ความกตัญญูต่อเวทีก่อน ความเสียสละ การประหยัดและการออมทรัพย์ ความมีเหตุผล ผลของการศึกษานี้คล้ายคลึงกับผลการศึกษาในเรื่องเดียวกันของ พรพิมล สันติหิรัญภาค (พรพิมล สันติหิรัญภาค 2522 : 102 - 110) แต่ใช้กลุ่มตัวอย่างในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 12 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 517 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยส่วนรวมมีพฤติกรรมทางจริยธรรมอยู่ในสภาพที่น่าพอใจสามคุณลักษณะเรียงตามลำดับ คือ ความเสียสละ การประหยัดและการออมทรัพย์ ความกตัญญูต่อเวทีก่อน ผลการศึกษาของ สุรพล นาควานิช และ พรพิมล สันติหิรัญภาค ทั้งกล่าวมามีความแตกต่างไปจากการศึกษาของ สุรศักดิ์ สันติขัญญาโชค (สุรศักดิ์ สันติขัญญาโชค 2521 : 122 - 123) ซึ่งได้ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ได้แก่ พฤติกรรมที่แสดงคุณลักษณะดังนี้ คือ ในด้านการรักษาระเบียบวินัย ความยุติธรรม ความสามัคคี

สมพงศ์ สอนสุภาพ (สมพงศ์ สอนสุภาพ 2521 : 195 - 201) ศึกษาวิจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ของโรงเรียนกรมสามัญศึกษาและองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 12 โรงเรียน นักเรียน 500 คน พบว่า

เด็กมีความคิดรวบยอดที่แสดงให้เห็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ คือ การมีความรับผิดชอบ การทำงานเป็นหมู่คณะ การเคารพในความเสมอภาคกันของมนุษย์ การมีวินัยในตนเอง การใช้เสียงข้างมากในการตัดสินใจ การรู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น การยอมรับในเหตุผล การประนีประนอม การมีใจกว้าง การนับถือความยุติธรรม การเคารพกฎหมาย และที่มีความคิดรวบยอดที่แสดงให้เห็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในด้านการมีความเชื่อในวิธีการหาเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ การทำงานเป็นหมู่คณะ การประนีประนอม การนับถือความยุติธรรม การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การเคารพในเสรีภาพของบุคคล การเคารพกฎหมาย การมีความรักชาติ ผลของการศึกษานี้แตกต่างไปจากผลการศึกษาในเรื่องเดียวกันแต่ต่างระดับชั้นกันของ เสวก ใจสะอาด (เสวก ใจสะอาด 2521 : 203 - 207) ซึ่งให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเหนือ จำนวน 12 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง 500 คน ซึ่งปรากฏผลดังนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคุณลักษณะเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยที่พึงประสงค์ 13 คุณลักษณะ คือ การมีความรับผิดชอบ การทำงานเป็นหมู่คณะ การเคารพในความเสมอภาคกันของมนุษย์ การมีวินัยในตนเอง การใช้เสียงข้างมากในการตัดสินใจ การรู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น การยอมรับในเหตุผล การประนีประนอม การมีใจกว้าง การนับถือความยุติธรรม การเคารพกฎหมาย การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี การมีความรักชาติ และคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์สองข้อ คือ การเชื่อในวิธีการหาเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ และการเคารพในเสรีภาพของบุคคล

การศึกษาคูณธรรมที่เกี่ยวข้องกับหนังสือนั้น เฉลิม มากนวล (เฉลิม มากนวล 2517 : 211 - 212) ได้วิเคราะห์และเปรียบเทียบนิทานชาดกกับนิทานอีสป เพื่อศึกษาคูณธรรมของนิทานทั้งสองประเภทที่มีผลต่อการสอนจริยธรรมแก่นักเรียน เฉพาะเรื่องสัตว์ที่เหมาะสมกับเด็กระดับประถมศึกษา พบว่านิทานทั้งสองประเภทมีคุณค่าโดยตรงในการสอนจริยธรรม และยังมีคุณค่าด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการศึกษาจิตวิทยาและสภาพสังคม ตลอดจนการสอนคุณธรรมต่าง ๆ เช่น ความกตัญญูหรือโทษของการขาดกตัญญู การขาดความรอบคอบ การรักและช่วยเหลือเพื่อน การไม่มีสติหรือจิตใจจนขาดสติ ความอดทน โทษของการโกงและการขโมย

วิจิตรา สุภากร ไขว้วิเคราะห์หนังสือสำหรับเด็กในด้านคุณธรรมเฉพาะที่พิมพ์เป็น
 ภาษาไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2520 - 2522 หนังสือที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ จำนวน
 103 เล่ม แบ่งออกเป็นสามประเภท คือ นิทานชาวบ้าน 38 เล่ม วรรณกรรมปัจจุบัน
 40 เล่ม และวรรณกรรมประเภทอุโฆษ 25 เล่ม จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หนังสือ
 อ่านสำหรับเด็กประเภทนิทานชาวบ้านเน้นคุณธรรมในด้านมารยาทและนิสัยส่วนบุคคลมากที่สุด
 คุณธรรมที่เน้นรองลงมา คือ คุณธรรมในด้านการไม่พูดปด ไม่บิดเบือน ไม่อำพรางความจริง
 หลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน และความเมตตากรุณา แต่เน้นคุณธรรมในด้านความละเอียดและ
 เกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว และความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ น้อยที่สุด
 หนังสือสำหรับเด็กประเภทวรรณกรรมปัจจุบัน เน้นคุณธรรมในด้านความเมตตากรุณามากที่สุด
 คุณธรรมที่เน้นรองลงมา คือ คุณธรรมในด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ มารยาทและ
 นิสัยส่วนบุคคล การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย และหลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน คุณธรรม
 ที่เน้นน้อยที่สุด คือ คุณธรรมในด้านการมีสัจจะและความหวังใจ ส่วนหนังสือสำหรับเด็กประเภท
 ร้อยกรองนั้นเน้นคุณธรรมในด้านมารยาทและนิสัยส่วนบุคคลมากที่สุด รองลงมาคือ คุณธรรมใน
 ด้านหลักธรรมในการอยู่ร่วมกันและในด้านเมตตากรุณา คุณธรรมที่ไม่ได้กล่าวถึงเลย คือ คุณธรรม
 ในด้านการไม่ลองและเสกสิ่งเสกศักดิ์ ความประณีตละเอียดถี่ถ้วน และในด้านความจงรักภักดี
 ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จากผลการวิเคราะห์นี้จะเห็นได้ว่า คุณธรรมที่ปรากฏมากที่สุด
 เป็นคุณธรรมเดียวกับที่ปรากฏในหนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทนิทานชาวบ้านและคุณธรรมข้ออื่น ๆ
 ที่ปรากฏมารองลงมา มีส่วนที่สอดคล้องกับคุณธรรมที่ปรากฏมากเป็นอันดับรองในหนังสืออ่านสำหรับเด็ก
 ประเภทนิทานชาวบ้านและหนังสืออ่านสำหรับเด็กประเภทวรรณกรรมปัจจุบัน สรุปผลการ
 วิเคราะห์หนังสือทั้งสามประเภทนี้ ปรากฏว่า คุณธรรมในด้านมารยาทและนิสัยส่วนบุคคล
 ความเมตตากรุณา และหลักธรรมในการอยู่ร่วมกันเป็นคุณธรรมที่ปรากฏอยู่ในหนังสือทั้งสามประเภท
 มากที่สุด คุณธรรมที่ปรากฏน้อยที่สุดในหนังสือทั้งสามประเภท คือ คุณธรรมในด้านความละเอียด
 และเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว คุณธรรมในด้านความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
 (วิจิตรา สุภากร 2523 : 89 - 94)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการ์ตูน

ในสหรัฐอเมริกาได้มีการศึกษาเกี่ยวกับความนิยมของผู้อ่านก่อนนิตยสารการ์ตูน (Comic Magazines) โดยมีการสำรวจทั่วประเทศ จัดทำโดยสำนักพิมพ์ Fawcett ใน ค.ศ. 1943 ผลการสำรวจมีดังนี้

ผู้อ่านระหว่างอายุ 6 - 11 ปี เป็นชายร้อยละ 95 หญิงร้อยละ 91

ผู้อ่านระหว่างอายุ 12 - 17 ปี เป็นชายร้อยละ 87 หญิงร้อยละ 80

ผู้อ่านระหว่างอายุ 18 - 30 ปี เป็นชายร้อยละ 41 หญิงร้อยละ 28

ผู้อ่านอายุ 31 ปีขึ้นไป เป็นชายร้อยละ 16 หญิงร้อยละ 12

จากตัวเลขดังกล่าว แนวโน้มจะเป็นการสำรวจที่นานมาเป็นเวลานานแล้วก็ตาม แต่ก็ช่วยให้เห็นถึงความนิยมของผู้อ่านวัยต่าง ๆ ที่มีต่อนิตยสารการ์ตูน ในปัจจุบันนี้ผู้อ่านชาวอเมริกันอ่านการ์ตูนจากหนังสือพิมพ์แค่เพียงอย่างเดียวประมาณ 100 ล้านคนทุกวัน (สวัสดี เรื่องวิเทศ 2520 : 4) ผลของการสำรวจดังกล่าวนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮิลเดเรท (Hildreth. 1958 : 524 - 525) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับหนังสือการ์ตูนกับเด็กอายุ 6 - 16 ปี ในประเทศอังกฤษ พบว่าเด็กในวัยนี้อ่านหนังสือการ์ตูนเป็นประจำ และความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนของเด็กชายมีอัตราร้อยละ 95 เด็กหญิงมีอัตราร้อยละ 90 และ สโคเนลล์ (Schonell. 1961 : 219) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการอ่านหนังสือการ์ตูนของเด็กระหว่างอายุ 5 ถึง 10 ปี พบว่า เด็กช่วงอายุ 10 ปี สนใจอ่านหนังสือการ์ตูนแทบทั้งหมด

ความสนใจของเด็กที่มีต่อหนังสือการ์ตูนแตกต่างกันออกไปตามวัยและเพศ แอร์วิส (Meed. 1963 : 317) ซึ่งได้ศึกษาความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนแต่ละประเภทของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 248 คน โดยการสัมภาษณ์ ปรากฏว่าเด็กวัยนี้ชอบอ่านเรื่องผจญภัยอันตื่นเต้น ซึ่งเป็นคนต่างเผ่าพันธุ์ และเทพนิยาย เรื่องตลกซ้ำๆ ส่วน เกเซล (Gesell. 1946 : 317) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนของเด็กเช่นเดียวกับ แอร์วิส พบว่าเด็กชอบอ่านหนังสือการ์ตูนแตกต่างกันตามวัยดังนี้

เด็กอายุ 5 - 16 ปี สนใจอ่านหนังสือการ์ตูนมากกว่าวัยอื่น

- เด็กอายุ 5 ปี เป็นวัยที่กำลังสงสัยในรูปภาพ ชอบดูรูปภาพการ์ตูน สนใจ
เรื่องตลกขบขัน
- เด็กอายุ 6 ปี สนใจเบื่อง่าย พยายามอ่านหรือให้คนอื่นอ่านให้ฟัง
- เด็กอายุ 7 ปี สนใจมาก อ่านได้ เริ่มซื้อ แลกเปลี่ยน ชอบเรื่อง
ผจญภัย และเรื่องบู๊ตึ้ง
- เด็กอายุ 8 ปี สนใจถึงที่สุด
- เด็กอายุ 9 ปี ยังอ่านอยู่

ละเมียด ลิมอักษร (ละเมียด ลิมอักษร 2518 : 24 - 25) ได้รวบรวม
บทความเกี่ยวกับการสำรวจพฤติกรรมการอ่านหนังสือการ์ตูนในสหรัฐอเมริกาไว้ดังนี้

1. เด็กนักเรียนชายและหญิงอ่านหนังสือการ์ตูนมากกว่าหนังสือธรรมดา
2. สาเหตุที่เด็กชอบอ่านหนังสือการ์ตูน คือ ให้ความตื่นเต้น น่าสนใจ
อ่านง่าย คล้ายภาพยนตร์และวิทยุโทรทัศน์ คล้ายเรื่องจริง และหาซื้อง่าย
3. ประเภทของหนังสือการ์ตูนที่ชอบอ่านคือ เรื่องสัตว์ เรื่องลึกลับ
ประวัติศาสตร์ ผจญภัย วิทยาศาสตร์ และวรรณคดี

ทำรง เพชรพลาย ได้ศึกษาความสนใจในการอ่านของเด็กชายและเด็กหญิง อายุ
9 - 20 ปี พบว่าเด็กชายและเด็กหญิงมีความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนคล้ายคลึงกัน
(ทำรง เพชรพลาย 2504 : 79) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องผลดีและผลเสียจาก
การอ่านหนังสือการ์ตูนของเด็กชั้นประถมศึกษาของ ลาวรรณ โฉมฉาย พบว่าเด็กทั้งสองเพศ
มีความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนคล้ายคลึงกันแต่แตกต่างกันในประเภทที่ชอบ (ลาวรรณ
โฉมฉาย 2504 : 75) และจากการศึกษาความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนประเภทต่างๆ
ของนักเรียนอายุ 8 - 10 ปี ปรากฏว่านักเรียนอายุ 8 ปี สนใจการ์ตูนประเภทวรรณคดีและ
นิทานมากที่สุด (สุนันท์ ศรีสง่า 2516 : 77)

จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเด็กและเยาวชนมีความสนใจและอ่านหนังสือการ์ตูน
กันมาก เพราะหนังสือการ์ตูนให้ความตื่นเต้น สนุกสนาน เพลิดเพลิน เข้าใจเรื่องได้ง่าย และ
หาซื้อได้ง่าย หนังสือการ์ตูนอาจมีทั้งประโยชน์และโทษ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของหนังสือการ์ตูน

หนังสือการ์ตูนในปัจจุบันนี้มีเป็นจำนวนมากที่ผลิตขึ้นมาโดยไม่คำนึงถึงคุณภาพ ทำให้เกิดผลเสียแก่เด็กในหลาย ๆ ด้าน เช่น การใช้ภาษาที่หยาบคาย การใช้ภาษาที่มีทั้งคำและการสะกดและการเรียบเรียงประโยค เนื้อเรื่องเป็นเรื่องราวที่แสดงให้เห็นถึงความโหดร้ายทารุณ ตลอดจนเรื่องผี และไสยศาสตร์ เรื่องและภาพที่เน้นเรื่องเพศ เป็นต้น แต่หนังสือการ์ตูนที่ดีและเหมาะสมแก่เด็กก็มีอยู่มากเช่นกัน ดังนั้น หากมีการกระตุ้นให้เด็กผลิตและเขียนเรื่องสำหรับหนังสือการ์ตูนหันมาสนใจ ทักษะด้านคุณภาพของหนังสือการ์ตูนให้ดีขึ้นแล้ว หนังสือการ์ตูนก็จะมีประโยชน์ในด้านการปลูกฝังคุณธรรมและการเรียนรู้ของเด็กในด้านอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

งานวิจัยนี้เป็นงานวิเคราะห์คุณธรรมในหนังสือการ์ตูนซึ่งเป็นโครงการวิจัยร่วมกัน
ผู้รวมในโครงการนี้ คือ

1. น.ส.กรรณิกา ศรีเจริญ วิเคราะห์คุณธรรมในหนังสือการ์ตูนเล่มละบาท
2. น.ส.เบญจา บุญสนธิกุล วิเคราะห์คุณธรรมในหนังสือการ์ตูนที่ไ้
ค่าโครงจากต่างประเทศ ราคาเล่มละ
3 - 10 บาท
3. น.ส.สุรางค์ รุ่งเรือง วิเคราะห์คุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทย
เล่มละ 3 - 10 บาท

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ
เป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. สํารวจรายชื่อสำนักพิมพ์ที่ผลิตหนังสือการ์ตูนไทย ใ้จำนวน 8 สำนักพิมพ์
2. คณะผู้วิจัยทำการศึกษาคณธรรมในหนังสือการ์ตูนชั้นต้น โดยสุ่มตัวอย่าง
หนังสือการ์ตูนทั้งสามลักษณะ ได้แก่ หนังสือการ์ตูนเล่มละบาท หนังสือการ์ตูนไทย หนังสือ
การ์ตูนที่ไ้ค่าโครงจากต่างประเทศ ที่วางขายตามแผงและร้านจำหน่ายหนังสือ และนำมา
วิเคราะห์เพื่อพิจารณาว่าเนื้อเรื่องในหนังสือการ์ตูนดังกล่าวมีคุณธรรมอะไรบ้าง เพื่อประมวล
คุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูน รวมทั้งคุณธรรมที่รวบรวมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
ศีลธรรมและจริยธรรมมาจัดหมวดหมู่ของคุณธรรมที่มีลักษณะใกล้เคียงกันหรือคล้ายตามกัน เพื่อให้
เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ได้คุณธรรมทั้งสิ้น 28 คุณธรรม
3. รวบรวมหนังสือการ์ตูนไทยราคาตั้งแต่ 3 - 10 บาท ของทุกสำนักพิมพ์และ
ทุกชื่อเรื่องที่วางจำหน่ายตามร้านและแผงจำหน่ายหนังสือในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ 1
เดือนมีนาคม พ.ศ. 2524 ถึงวันที่ 30 เดือนเมษายน พ.ศ. 2524 ใ้จำนวน 73 เล่ม

4. แบ่งหนังสือการ์ตูนไทยออกเป็นห้าประเภท คือ ประเภทที่ 1 การ์ตูนประกอบนิทาน 27 เล่ม ประเภทที่ 2 การ์ตูนที่มีคุณค่าทางการศึกษา 12 เล่ม ประเภทที่ 3 การ์ตูนเกี่ยวกับการต่อสู้จนุภัย 12 เล่ม ประเภทที่ 4 การ์ตูนเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและความรัก 15 เล่ม และประเภทที่ 5 การ์ตูนเกี่ยวกับอาชญากรรม ฆี เรื่องลึกลับ 13 เล่ม

5. คณะผู้วิจัยร่วมกันสร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือการ์ตูน ใช้คุณธรรมที่รวบรวมได้มาเป็นเกณฑ์โดยให้ความหมายของคุณธรรม และแจกแจงคุณธรรมออกมาเป็นพฤติกรรมทั้งด้านส่งเสริมและทำลายคุณธรรม แล้วนำเกณฑ์การวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นเสนอประธานผู้ควบคุมปริมาณนิพนธ์ตรวจแก้ไข จากนั้นนำเกณฑ์ที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านคุณธรรมพิจารณาความเหมาะสมถูกต้อง นำเกณฑ์มาแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้เกณฑ์การวิเคราะห์ที่ดี

6. คณะผู้วิจัยวิเคราะห์หนังสือการ์ตูน โดยแต่ละคนอ่านหนังสือการ์ตูนทุกลักษณะได้แก่ หนังสือการ์ตูนเล่มละบาท หนังสือการ์ตูนไทย และหนังสือการ์ตูนที่โคเค์โครจจากต่างประเทศ โดยพิจารณาเนื้อเรื่องในหนังสือการ์ตูนแต่ละตอนว่าส่งเสริมหรือทำลายคุณธรรมด้านใด โดยคณะผู้วิจัยกำหนดคะแนนให้ 1 คะแนน สำหรับเนื้อเรื่องตอนที่แสดงพฤติกรรมที่ตรงกับเกณฑ์สร้างไว้ พฤติกรรมที่ซ้ำกันในหนังสือการ์ตูนเล่มเดียวกันนับเป็นครั้งเดียว

7. นำผลการวิเคราะห์ของผู้วิจัยแต่ละคนในหนังสือการ์ตูนแต่ละเล่มมาพิจารณาความถี่ในแต่ละพฤติกรรมของคุณธรรมว่าผู้ร่วมวิจัยสามคนมีความคิดเห็นตรงกันหรือไม่ ถ้าความคิดเห็นตรงกันถือว่าคะแนนในข้อนั้น ๆ ใช้ได้ ถ้าความคิดเห็นแตกต่างกันถือคะแนน 2 ใน 3 ที่ตรงกัน ถ้าความคิดเห็นของผู้วิจัยทั้งสามคนขัดแย้งกันจะพิจารณาเฉพาะเนื้อเรื่องตอนนั้น ๆ ใหม่

8. วิเคราะห์เหตุผลและสรุปผล

หนังสือการ์ตูนไทยที่ใช้ในการวิเคราะห์

หนังสือการ์ตูนที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ เป็นหนังสือการ์ตูนที่ผู้แต่งเขียนเรื่องขึ้นใหม่ หรือนำเอาโครงเรื่องเดิมแบบไทย เช่น นำเอานิทานพื้นเมือง นิทานสุภาษิต ตำนาน นิทาน ชาตก วรรณคดี ประวัติศาสตร์ ประวัติดุคสำคัญของไทยมาเขียนขึ้นใหม่ในรูปแบบของ หนังสือการ์ตูนที่มีเรื่องราวติดต่อกันเป็น เรื่องเดียวกันและจบเรื่องภายในเล่มเดียวกัน ราคาตั้งแต่ 3 ถึง 10 บาท ซึ่งวางจำหน่ายตามร้านและแผงขายหนังสือในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ 1 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2524 ถึงวันที่ 30 เดือนเมษายน พ.ศ. 2524 จากสำนักพิมพ์ 8 สำนักพิมพ์ จำนวน 79 เล่ม โดยแบ่งหนังสือการ์ตูนไทยที่รวบรวมได้ออกเป็นห้าประเภทตามลักษณะของ เนื้อเรื่อง คือ ประเภทที่ 1 การ์ตูนประกอบนิทาน จำนวน 27 เล่ม ประเภทที่ 2 การ์ตูนที่มี คุณค่าทางการศึกษา จำนวน 12 เล่ม ประเภทที่ 3 การ์ตูนเกี่ยวกับการต่อสู้จนุภัย จำนวน 12 เล่ม ประเภทที่ 4 การ์ตูนเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและความรัก จำนวน 15 เล่ม และ ประเภทที่ 5 การ์ตูนเกี่ยวกับอาชญากรรม คี เรื่องลึกลับ จำนวน 13 เล่ม

ในการวิเคราะห์ได้จัดทำตารางรายชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ จำนวนหน้า ราคา ของหนังสือการ์ตูนไทยแต่ละประเภท ดังนี้

ตาราง 1 รายชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ จำนวนหน้า ราคาของหนังสือการ์ตูนไทย
ประเภทที่ 1 การ์ตูนประกอบนิทาน

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	ชื่อผู้แต่ง	สำนักพิมพ์	จำนวนหน้า	ราคา/บาท
1	กวางน้อยกับงูเห่า	นิกร รัตนากุล	นครสาส์น	24	3.00
2	คนปากปลาหมอ	รพีวัฒน์	สาธิตการพิมพ์	42	5.00
3	คำสาปพระนารายณ์	โรจน์ เรวดี	นครสาส์น	24	3.00
4	โจ้แล้วยังอาทลาค	อิสาน	สหสาส์น	24	4.00
5	เจ้าหญิงกับสิงห์ทอง	นิกร รัตนากุล	นครสาส์น	24	3.00

ตาราง 1 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อหนังสือ	ชื่อผู้แต่ง	สำนักพิมพ์	จำนวนหน้า	ราคา/บาท
6	เจ้าหญิงแห่งออน	นิกร รัตนจากุล	นครสาส์น	24	3.00
7	เจ้าหญิงนางพญาสายรุ้ง	"คอน"	นครสาส์น	24	3.00
8	ธิดาจำปาทอง	วารินทร์	คุณหาสน์	32	3.00
9	ธิดาพญานาค	"ลุงแก้ว"	นครสาส์น	24	3.00
10	น้องศรีธนญชัย	นอย ฉายา	สามดาว	48	5.00
11	นางอรพิมพ์	พิณนา - ดอกอ้อ	อุดมศึกษา	48	5.00
12	บัวคำ	พิณนา - ดอกอ้อ	อุดมศึกษา	48	5.00
13	ผาแดงนางไอ่	รัศมี เทพนาคินทร์	นครสาส์น	32	3.00
14	ผู้เสียสละ	(ไม่ปรากฏ)	นครสาส์น	24	3.00
15	พระเกียรติกร	สุทธิลักษณ์ อ่ำพ่วงศ์	องค์การฯ ของครูสภา	16	4.50
16	พระภุมิทัต	เหม เวชกร	องค์การฯ ของครูสภา	32	3.50
17	พระยาโคตรตะบอง	ประเทือง มุทิตาเจริญ	องค์การฯ ของครูสภา	16	3.75
18	มโหสถ	เหม เวชกร	องค์การฯ ของครูสภา	24	3.50
19	มีแค่กะถอกหล่น	ปราโมทย์	สาธิตการพิมพ์	42	5.00
20	แนวบุญยากตั้ง	นิกร รัตนจากุล	นครสาส์น	24	3.00
21	รูปไม่หล่อแล้วยังไฉ	นอย ฉายา	สามดาว	48	5.00
22	หนูรักเหล็ก	สายรุ้ง	สาธิตการพิมพ์	42	3.00
23	หนอเคยกับเจ้าหมี่	วิชา พรหมจันทร์	องค์การฯ ของครูสภา	14	3.50
24	หัวหมู	ลุงถึก	นครสาส์น	24	3.00
25	เห็ดถอบทอง	วิชา พรหมจันทร์	องค์การฯ ของครูสภา	16	3.75
26	เอื้องเขะสีทอง	วิชา พรหมจันทร์	องค์การฯ ของครูสภา	25	3.75
27	ไอจ้อเจ้าปู้หา	ลุงถึก	นครสาส์น	24	3.00

ตาราง 2 รายชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ จำนวนหน้า ราคาของหนังสือการศุ่ณไทย
 ประเภทที่ 2 การศุ่ณที่มีคุณค่าทางการศึ่กษา

ล่่มที่	ชื่อกหนังสือ	ชื่อกผู้แต่ง	สำนักพิมพ์	จำนวนหน้า	ราคา/บาท
1	เงาะป่า	เหม เวชกร	องคการคาสของครุสภา	32	3.50
2	ท้าวสุรนารี	สมควร	องคการคาสของครุสภา	32	3.50
3	นางพระโชนงที่สอง	สุนีต ประภาสวต	องคการคาสของครุสภา	32	3.50
4	นายจรรยเกรณร	สุนีต ประภาสวต	องคการคาสของครุสภา	32	3.50
5	เผด็จศึกเขมร	สมควร สกสทอง	องคการคาสของครุสภา	32	4.50
6	พญาเมงราย	สมควร สกสทอง	องคการคาสของครุสภา	16	3.50
7	พระเจ้าฟารว	ประเทือง มุทธาเจริญ	องคการคาสของครุสภา	16	3.50
8	พระยอกเมืองขวาง	ประเทือง มุทธาเจริญ	องคการคาสของครุสภา	32	3.50
9	สินสมุทร	ละเมียด ลิมอักษ	องคการคาสของครุสภา	32	4.50
10	ศึกบางระจัน	สมควร สกสทอง	องคการคาสของครุสภา	32	3.50
11	ศึกกลาง	สมควร สกสทอง	องคการคาสของครุสภา	63	8.00
12	องคลิมาด	สมควร สกสทอง	องคการคาสของครุสภา	32	3.50

ตาราง 3 รายชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ จำนวนหน้า ราคาของหนังสือการ์ตูนไทย
ประเภทที่ 3 การ์ตูนเกี่ยวกับการต่อสู้ผจญภัย

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	ชื่อผู้แต่ง	สำนักพิมพ์	จำนวนหน้า	ราคา/บาท
1	ชุดศึกฟ้าลั่น	(ไม่ปรากฏ)	นครสาส์น	32	3.00
2	ครูทาบพบทอง	ม.ส.	องค์การคำของคุรุสภา	30	3.50
3	งูยักษ์	รักมี เทพนาคินทร์	นครสาส์น	24	3.00
4	จอมราชันย์	ลุงตึก	นครสาส์น	24	3.00
5	เจ้าชายแคว้นผู้มายักษ์	ลุงตึก	นครสาส์น	24	3.00
6	ความมรกดปราบอธรรม	ทิวสยาม	ชุดสาส์น	24	4.00
7	แดนอาถรรพ์	รักมี เทพนาคินทร์	นครสาส์น	24	3.00
8	ราชสีห์ในถ้ำทรรราช	อิสาน	ชุดสาส์น	24	4.00
9	สัตว์สาวดาวโลกีย์	สุชาดา สีเมหะสาร	สากการพิมพ์	42	5.00
10	หนองใหญ่	ไอลิงลม	ชุดสาส์น	24	4.00
11	หนูน้อยผจญภัย	ระวี	นครสาส์น	24	3.00
12	ไอจอม	จนวนอย	ชุดสาส์น	24	4.00

ตาราง 4 รายชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ จำนวนหน้า ราคาของหนังสือการค้นไทย
ประเภทที่ 4 การค้นเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและความรัก

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	ชื่อผู้แต่ง	สำนักพิมพ์	จำนวนหน้า	ราคา/บาท
1	จะแต่งเคื่อนหน้า	อลงกต	นครสาส์น	24	3.00
2	ใจชายคั่งสายน้ำ	แคน สุกสาคร	นครสาส์น	24	3.00
3	ชะบาทอง	วัชรินทร์ เทพนาคินทร์	นครสาส์น	24	3.00
4	เตานอยมจัญญ์	อิศวรร ศรีสัตยานุการ	นครสาส์น	24	3.00
5	หิกลักที่เค็ด	คอน	นครสาส์น	24	3.00
6	โฮ ! ทงใจของแม่	รพี ภูวงศ์	ทุณสาส์น	24	4.00
7	ผมชื่อไอบก	นิกร รัตนตากุล	นครสาส์น	24	3.00
8	พอคาลูกคิ	นิกร รัตนตากุล	นครสาส์น	24	3.00
9	พอลี	จุลินท์	สากการพิมพ์	42	5.00
10	เมลาขายผัก	ทิวา วรกาญจน์	นครสาส์น	24	3.00
11	แม่หนูเป็นเมียเขา	นิกร รัตนตากุล	นครสาส์น	24	3.00
12	รักที่ถูกลืม	ชาติร์ สัจวรศิลป์	สยามสาส์น	24	3.00
13	เสียงจากสวรรค์	จุลินท์	สากการพิมพ์	42	5.00
14	หนีไม่พ้น	รพี ภูวงศ์	ทุณสาส์น	24	4.00
15	อาจจะเป็นเพราะ ฉันเหงา	ศักดิ์ ชโลธร	ทุณสาส์น	24	4.00

ตาราง 5 รายชื่อหนังสือ ชื่อผู้แต่ง สำนักพิมพ์ จำนวนหน้า ราคาของหนังสือการคูณ
ประเภทที่ 5 การคูณเกี่ยวกับอาชญากรรม ๕ เรื่องลึกลับ

เล่มที่	ชื่อหนังสือ	ชื่อผู้แต่ง	สำนักพิมพ์	จำนวนหน้า	ราคา/บาท
1	กรรมสนองกรรม	อิสาน	พิมพ์สาม	24	4.00
2	กาหลงหิวเลือด	"เอกราช"	นครสาม	24	3.00
3	คนเหนือเมฆ	สุชาดา สนิหะสาร	สาธิตการพิมพ์	42	5.00
4	เจ้าชายสิงหราชผู้ถูกสาป	ลุงถึก	นครสาม	24	3.00
5	ขุมปิศาจ	สายรุ้ง	สาธิตการพิมพ์	42	5.00
6	นางไม้อครักษ์	"ตะกรุด"	นครสาม	24	3.00
7	ผีหัวขาด	"ราเมศวร"	นครสาม	24	3.00
8	ภูติพิศวาส	คอน	นครสาม	24	3.00
9	ไฟในทรง	บรรจง คงจักร	สาธิตการพิมพ์	42	5.00
10	รูปเขียนมรณะ	สุวิทย์ สิทธิโชค	สยามสาม	24	3.00
11	ล่าผีกระสือ	ราเมศวร	นครสาม	24	3.00
12	เสน่หานางคานี	คอน	นครสาม	24	3.00
13	แหวนนางพราย	หมอผี	นครสาม	24	3.00

เกณฑ์การวิเคราะห์

คณะผู้วิจัยร่วมกันสร้างเกณฑ์ในการวิเคราะห์ โดยคณะผู้วิจัยทำการศึกษาเบื้องต้น (Pilot Study) หนังสือการ์ตูนจากการสุ่มตัวอย่างหนังสือการ์ตูนทั้งสามลักษณะ คือ หนังสือการ์ตูนเล่มละบาท หนังสือการ์ตูนไทย และหนังสือการ์ตูนที่ไต้หวันได้จากต่างประเทศ ที่วางขายอยู่ตามร้านและแผงจำหน่ายหนังสือวิเคราะห์ เพื่อพิจารณาว่าเนื้อเรื่องในหนังสือการ์ตูนมีคุณธรรมอะไรบ้าง เพื่อประมวลคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูน รวมทั้งคุณธรรมที่รวบรวมจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมและจริยธรรม มาจัดหมวดหมู่ของคุณธรรมที่มีลักษณะใกล้เคียงกันหรือคล้ายตามกัน เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์ โดยการให้ความหมายของคุณธรรมแต่ละคุณธรรม และแจกแจงคุณธรรมออกมาเป็นพฤติกรรมด้านส่งเสริมและทำลายคุณธรรม ได้คุณธรรมรวมทั้งสิ้น 28 คุณธรรม นำเกณฑ์การวิเคราะห์ที่ได้เสนอให้ประธานผู้ควบคุมปริญญาบัตรตรวจแก้ไข แล้วนำเกณฑ์การวิเคราะห์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านคุณธรรม คือ พระโสณคณาภรณ์ วัชรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร ตรวจพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม คณะผู้วิจัยนำเกณฑ์มาแก้ไขตามคำแนะนำได้เกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือดังปรากฏในตาราง 6

ตาราง 6 เกณฑ์ใช้ในการวิเคราะห์

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมด้านส่งเสริม	พฤติกรรมด้านทำลาย
1. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย	การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตคือ การ เว้นจากการฆ่าหรือทำลายชีวิตคนและสัตว์ให้ตกลงไป การไม่ประทุษร้ายต่อร่างกายคือ การไม่ทำร้ายให้บาดเจ็บหรือ	1. ไม่ฆ่าคนหรือสัตว์ 2. ไม่ทำร้ายร่างกายคนหรือสัตว์ 3. ไม่ทำลายชีวิตตนเอง 4. ไม่ทำร้ายร่างกายตนเอง	1. ฆ่าคนหรือสัตว์ 3. ทำร้ายร่างกายคนหรือสัตว์ 3. ฆ่าตัวตาย 4. ทำร้ายร่างกายตนเอง

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมด้านส่งเสริม	พฤติกรรมด้านทำลาย
	พิถีพิถัน การกักขัง ทรมาณ การใช้งาน เกินพอดี การไม่บำรุง เลี้ยงดูให้เหมาะสมแก่ ฐานะ ตลอดจนไม่ แสวงหาความสุขหรือ ความสนุกสนานจาก ความทุกข์ร้อนของผู้ ไม่ว่าคนหรือสัตว์	5. ไม่วางแผนหรือ ใช้งานให้หยาหรือ ทารุณผู้ 6. ไม่ทรมาณคนหรือสัตว์ 7. เลี้ยงดูคนงาน/ลูกจ้าง หรือสัตว์เลี้ยงตาม ความเหมาะสมแก่ฐานะ	5. วางแผนหรือใช้งาน ให้หยาหรือทารุณผู้ 6. ทรมาณคนหรือสัตว์ (กักขัง ฯลฯ) 7. ไม่เลี้ยงดูคนงาน/ ลูกจ้างหรือสัตว์เลี้ยง ตามความเหมาะสม แก่ฐานะ
2. ความเมตตา กรุณา	ความเมตตา คือ ความ รักใคร่ปรารถนาให้ ผู้อื่นเป็นสุขในเมื่อตน ได้รับความสุขสำราญแล้ว ก็ต้องการให้ผู้อื่นได้รับ บ้าง เป็นการแสดง อหิยาตย์ จิตใจกว้าง ขวางต่อเพื่อนมนุษย์และ สัตว์ทั่วหน้ากัน ความ กรุณา คือ ความสงสาร ปรารถนาจะช่วยให้เขา พ้นทุกข์ ใฝ่ใจในอันที่จะ	1. ช่วยผู้ประสบภัยด้าน กำลังกาย เช่น ช่วย ชีวิตคนหรือสัตว์ ช่วยคนตกน้ำ 2. ช่วยผู้ประสบภัยด้าน กำลังทรัพย์ เช่น บริจาคทรัพย์ 3. ให้ทาน 4. ให้อภัยผู้ที่ทำผิด 5. ช่วยรักษาทรัพย์ของ ผู้อื่น เช่น ช่วยขน ของหนีไฟ เห็นขโมย	1. ไม่ช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยด้าน กำลังกาย 2. ไม่ให้ความช่วยเหลือ ผู้กำลังประสบภัยด้าน กำลังทรัพย์ 3. ไม่ทำทาน 4. ไม่ให้อภัยผู้ที่ทำผิด 5. ไม่ช่วยป้องกันรักษา ทรัพย์ของผู้อื่น

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมสนับสนุน	พฤติกรรมทำลาย
3. ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่และ เสียสละ	ปลดปล่อยนำบทความ ทุกข์ยากเดือดร้อนของ มนุษย์และสัตว์	เข้าบ้านผู้อื่น แจ้งตำรวจให้ 6. ไม่ขู่หรือเอาไรต์ เอาเปรียบผู้อื่น	6. ขู่หรือเอาไรต์เอา เปรียบผู้อื่น
	ความโอบอ้อมอารี คือ การแสดงความเห็นใจ ผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่นด้วย น้ำใจ แบ่งปันความสุข ความสะทกสลายใจให้แก่ ผู้อื่น เช่น ช่วยเหลือ การทำงานของผู้อื่นให้ สำเร็จ ช่วยทุกคนทุก คนยากให้พ้นทุกข์ โดย ไม่ต้องรอให้เขาออก ปาก ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่คือ การให้ปัน ของหรือสิ่งที่เรามีมากกว่าหรือไม่น้อยกว่าแก่ ผู้อื่น ความเสียสละคือ ความไม่โลภ มีจิตใจ	1. ให้ปันสิ่งของแก่เพื่อน หรือเพื่อนบ้านใน โอกาสอันควร 2. ช่วยดูแลเด็ก คนชรา และผู้เจ็บป่วย (จึง คนคาบอชามถนน สะพานในรถเมล์) 3. ช่วยการทำงานของผู้อื่น ให้สำเร็จทั้งโดยการ ขอร้องหรือไม่ต้องรอก ให้เขาออกปาก 4. ให้ข่าวสารความรู้ที่ เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น	1. ไม่ให้ปันสิ่งของแก่ เพื่อนหรือเพื่อนบ้าน ในโอกาสอันควร 2. ไม่ช่วยดูแลเด็ก คนชรา และ ผู้เจ็บป่วย 3. จิตใจคับแคบ ไม่คิด ช่วยเหลือกิจการงาน ของผู้อื่น 4. ปิดบังข่าวสารความรู้ ที่เป็นประโยชน์ต่อ ผู้อื่น

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมค่านั่งเสริม	พฤติกรรมค่านทำลาย
	กว้างขวาง เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ ช่วยเหลือ เกื้อกูล สละกิเลส ความสุขสบาย และผลประโยชน์ส่วนตน ไม่คับแคบเห็นแก่ตัว		
4. การไม่ละเมิด ของรักของผู้อื่น	การไม่ดูเก๋อานาจอของคน ไม่ล่วงเกินในสิ่งที่ เจ้าของหวงแหน ได้แก่ การไม่แตะต้องขมเขย ของผู้อื่นหวง เช่น แอบ เล่นของของผู้อื่น แอบดู ของที่ผู้อื่นปกปิด เช่น แอบอ่านจดหมาย ไม่ พรางหรือทำลายสิ่งที่ ผู้อื่นรัก รวมทั้งการแอบ ฟังความลับของผู้อื่น	1. ไม่หยิบฉวยหรือ เบียด สมุค หนังสือ จดหมาย สมุคบันทึก บัญชี ของรัก ของผู้อื่น ฯลฯ ที่ เจ้าของไม่ประสงค์จะ ให้ 2. ไม่ทำลายของรักของ ผู้อื่น เช่น ของเล่น จดหมาย รูปภาพ ฯลฯ 3. ไม่แอบฟังความลับของ ผู้อื่น	1. แอบดูหรือล่วงละเมิด สิ่งที่เจ้าของไม่ ประสงค์จะเปิดเผย 2. ทำลายของรักของ ผู้อื่น 3. แอบฟังความลับของ ผู้อื่น
5. การรู้จักความ พอคือ ความพอใจ ในสิ่งที่ตนมีอยู่	ความเพิกเพิกนินคือ พอใจในสมบัติที่ตนหา มาโดยความสุจริต ควยหยากเหงื่อแรงงาน	1. พอใจในสิ่งที่ตนหามา โดยความสุจริต 2. ไม่โลภอยากได้ของ ผู้อื่น	1. ไม่พึงพอใจในสิ่ง ที่ตนหามาได้ 2. โลภอยากได้ของ ผู้อื่น

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมด้านส่งเสริม	พฤติกรรมด้านทำลาย
	ของตน ยินดีหรือพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ เช่น ยินดีในอาหาร ในบ้านเรือนหรือเงินทองอันเป็นของตนเอง ไม่คิดโลภ อยากได้ของผู้อื่น ถ้าอยากได้ก็ต้องพยายามทำงานให้ได้เงินมาซื้อหาเอาภายหลัง ความพอใจมีไว้แค่ระหว่างคนกับวัตถุ แต่ระหว่างคนกับคนควย เช่น พอใจและภูมิใจเพื่อนของเรา ภูมิใจในครูอาจารย์ของเรา ภูมิใจในสามเณร	3. ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่นฐานะดีกว่าตน 4. ภาวนาจิตใจในฐานะ คำแทน และความ เป็นอยู่ของตนและบุคคลที่ใกล้ชิด เช่น บิณฑบาต เพื่อน ครูอาจารย์ สามเณร ภรรยา บุตร เป็นต้น	3. อิจฉาริษยาผู้อื่นฐานะดีกว่าตน 4. ไม่พอใจในฐานะ คำแทน และ ความ เป็นอยู่ของ ตนและบุคคลใกล้ชิด
6. ความซื่อสัตย์สุจริต	ความซื่อสัตย์สุจริตเป็น การประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเอง และผู้อื่น รวมทั้งไม่ทำ	1. รักษาความสัตย์สุจริตไว้ 2. ไม่พูดเท็จ 3. ไม่คดโกงหรือใช้เล่ห์เหลี่ยม	1. ไม่ปฏิบัติตามความสัตย์สุจริต 2. พูดเท็จ 3. คดโกง

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมด้านส่งเสริม	พฤติกรรมด้านทำลาย
	ความเคียดแค้นให้แก่ผู้ใด แม้ในเรื่องเล็กน้อย เช่น ไม่โกหกหลอกลวง ไม่ ลักขโมย ไม่นินทาว่าร้าย ผู้อื่น	4. ไม่ลักขโมย 5. ไม่ถือเอาของผู้อื่น เป็นของตน (เก็บ ของตก นำส่งคืน เจ้าของ) 6. เมื่อทำผิดแล้วยอม รับผิด 7. ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น	4. ลักขโมย 5. ถือเอาของผู้อื่นเป็น ของตน 6. ทำผิดแล้วไม่ยอมรับผิด 7. นินทาว่าร้ายผู้อื่น
7. การไม่ลอง และเสพสิ่ง เสพติด	สิ่งเสพติด คือ วัตถุที่ได้ จากสารในธรรมชาติหรือ จากการสังเคราะห์ เมื่อ เสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่า โดยทางกิน สูบ ฉีดหรือ สูดกลิ่นแล้วจะก่อให้เกิด ความต้องการในสารนั้น มากขึ้นทั้งขนาดปริมาณและ ความถี่ของการใช้สารนั้น	1. ไม่เสพสิ่งเสพติด 2. ไม่ทดลองเสพสิ่ง เสพติด 3. ไม่ผลิตหรือจำหน่าย สิ่งเสพติด 4. ไม่แนะนำหรือหลอกลวง ให้ผู้อื่นเสพสิ่ง เสพติด 5. แนะนำและช่วยเหลือ ผู้ที่ติดสิ่งเสพติดให้พ้น จากความ เป็นทาส ของสิ่งเสพติด	1. เสพสิ่งเสพติด 2. ทดลองเสพสิ่งเสพติด 3. ผลิตหรือจำหน่ายสิ่ง เสพติด 4. แนะนำหรือหลอกลวง ให้ผู้อื่นเสพสิ่งเสพติด 5. ไม่แนะนำช่วยเหลือ ผู้ติดสิ่งเสพติดให้พ้น จากความ เป็นทาส ของสิ่งเสพติด

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมคนส่งเสริม	พฤติกรรมคนทำลาย
8. ความเป็นผู้มีสติ รู้จักยับยั้งชั่งใจ	ความเป็นผู้มีสติหมายถึง การรู้ตัว ระลึกได้ว่าตน เป็นใคร กำลังทำอะไร อยู่ในสิ่งแวดล้อมอย่างไร สามารถควบคุมตนเองได้ และตัดสินใจในเหตุการณ์ ต่าง ๆ ได้ดี ความอดทน อดกลั้น หรือขันติ หมายถึง ความรู้จักยับยั้งชั่งใจเมื่อ กระทบกับสิ่งที่ไม่พอใจ	6. ไม่ช่วยเหลืก้านการ เงินหรือทรัพย์สิน เพื่อนำไปใช้ในการ เสพสิ่ง เสพติด	6. ให้ความช่วย เหลือ ก้านการ เงินหรือ ทรัพย์สินเพื่อนำไปใช้ ในการ เสพสิ่ง เสพติด
		1. ไม่ทำร้ายกล่าวหาผู้อื่น ซึ่งทำให้ตนเองโกรธ หรือไม่พอใจ	1. ทำร้ายกล่าวหาบุคคลอื่น ซึ่งทำให้ตนเองโกรธ หรือไม่พอใจ
		2. สามารถข่มใจตนเอง ไม่ให้โกรธต่อการ ว่ากล่าวตักเตือนของ บุคคลอื่นหรือ เมื่อ ประสบกับ เหตุการณ์ หรือสิ่งที่ไม่พอใจ	2. แสดงความโกรธ เมื่อ ถูกว่ากล่าวตักเตือน หรือประสบกับ เหตุการณ์ หรือสิ่งที่ไม่พอใจ
		3. ควบคุมตนเองได้ด้วย ความมีสติและรู้จัก ยับยั้งชั่งใจเมื่อ ประสบกับ เหตุการณ์ ที่ไม่คาดฝันอย่าง กะทันหัน และตัดสินใจ เหตุการณ์นั้น ๆ ด้วยดี	3. ไม่รู้จักควบคุมตนเอง (เช่น แสดงความ โมโห หงุดหงิด ฉุนเฉียว)

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมด้านส่งเสริม	พฤติกรรมด้านทำลาย
9. ความเป็นผู้มีเหตุผล	หมายถึง ความสามารถในการใช้ปัญญาในการคิดหาคำอธิบาย คำตอบเกี่ยวกับความเชื่อ การปฏิบัติและประสบการณ์ต่าง ๆ ทางธรรมชาติ รวมทั้งการควบคุมจิตใจให้อยู่ในอารมณ์ที่ไม่หวั่นไหว กิเลส ทะเยอทะยาน	4. รู้ตัวว่าควรพูดเรื่องใดกับใคร เช่น ไม่พูดเพื่อใจ 1. ยอมรับความคิดอันถูกต้องและมีเหตุผลของผู้อื่นอันแตกต่างจากของตน 2. ปรับตัวให้เข้ากับสภาพที่เปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำวันในทางที่ถูกที่ควร 3. ไม่หลงเชื่อหรือมกมายในสิ่งที่ไม่มีเหตุผล (เช่น เชื่อกฎโหราศาสตร์ ฯลฯ) 4. พิจารณาไตร่ตรองเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและรอบคอบ	4. พูดเพื่อใจ 1. ไม่ยอมรับฟังความคิดของผู้อื่น ยึดมั่นในความคิดของตน แม้จะรู้ว่ามีผิด 2. ไม่ยอมปรับตัวให้เข้ากับสภาพที่เปลี่ยนแปลง 3. เชื่อมกมายในสิ่งที่ไม่มีเหตุผล 4. ไม่พิจารณาไตร่ตรองเรื่องราวต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลและรอบคอบ

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมค่านั่งเสริม	พฤติกรรมค่านทำลาย
10. ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว	ความละเอียด คือ การละเอียดใจตนเองที่จะกระทำความชั่วทั้งในที่ลับและที่แจ้ง มีความรู้สึกและละเอียดใจตนเองในการกระทำสิ่งที่ไม่สมควร มองเห็นความชั่วเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ ความเกรงกลัว คือ ความรู้สึกเกรงกลัวไม่กล้าความชลาของการกระทำ ความชั่ว กลัวจะเสื่อมเสียเกียรติและชื่อเสียง กลัวจะเลวทรามตกต่ำเพราะการทำชั่ว ทำให้ไม่กล้าทำความชั่วทั้งในที่ลับและที่แจ้ง	1. แสดงอาการรังเกียจบาปทุกชนิดโดยไม่ยอมกระทำสิ่งที่เป็นบาป 2. พยายามหลีกเลี่ยงบาปกรรมและอารมณ์สื่อที่อาจทำให้เกิดบาปกรรมต่าง ๆ 3. ไม่ยอมทำบาปเพราะคำจ้างรางวัลหรือการข่มขู่จากผู้อื่น	1. มีความชื่นชมยินดีต่อการกระทำที่เป็นบาป เช่น นิยมในการล่า 2. ชอบดู ฟัง เรื่องร้ายรุนแรงต่าง ๆ เช่น การต่อสู้ สงคราม การทรมานและเบียดเบียนคนและสัตว์ เป็นต้น 3. พร้อมที่จะทำบาปแม้ด้วยค่าจ้างวานเพียงเล็กน้อย หรือได้รับคำชักชวนหรือจูงใจจากคนอื่น
11. ความอุตสาหะ ความขยันหมั่นเพียร	ความพยายาม ความบากบั่น ไม่ห่อเหี่ยวต่อการทำกิจกร มโลกิยกรรมหนึ่ง เพื่อความสำเร็จ	1. ขยันในการเรียนและทำงาน 2. อุตสาหะในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จและ	1. เกียจคร้านในการเรียนและการทำงาน 2. ไม่มีความอุตสาหะในการทำงานให้เป็นผลสำเร็จ

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมคนส่งเสริม	พฤติกรรมคนทำลาย
	โดยไม่เห็นแก่ความ เหนื่อยยากลำบากและ พร้อมที่จะฟันฝ่าอุปสรรค ด้วยตนเอง	มีความเพียรพยายามใน การทำงาน 3. กระตือรือร้นในการ ริเริ่มทำสิ่งใหม่ ๆ 4. ไม่มีวันประกันพรุ่ง	3. ขาดความกระตือรือร้นในการริเริ่ม ทำสิ่งใหม่ ๆ 4. มีวันประกันพรุ่ง
12. ความกล้าหาญ และเชื่อมั่นใน ตนเอง	ความมีใจเด็ดขาด เข้มแข็ง ไม่หวั่นไหวต่อ ความลำบากและอันตราย ใด ๆ ถ้าทำทุกอย่าง ที่ ถูกและมีเหตุผลที่เป็น ประโยชน์ต่อตนเองและ ผู้อื่น	1. กล้าพูดในสิ่งที่มีเหตุผล 2. ไม่ประหม่า กระตือรือร้น เมื่ออยู่ต่อหน้าบุคคล จำนวนมาก 3. กล้าแสดงความสามารถ ของตนในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ 4. ถ้าช่วยชีวิตของผู้อื่นที่ อยู่ในอันตรายในเมื่อตน สามารถช่วยได้ 5. ไม่หวั่นกลัวและสามารถ แก้ไขเหตุการณ์หรือ เมื่อ มีภัย	1. ขลาดกลัวในการพูด ในสิ่งที่มีเหตุผล 2. ประหม่า กระตือรือร้น อายเมื่ออยู่ต่อหน้า บุคคลจำนวนมาก 3. ไม่กล้าแสดงความสามารถ ของตนใน สิ่งที่ เป็นประโยชน์ 4. ไม่กล้าเสี่ยงชีวิตช่วย ผู้อื่นที่อยู่ในอันตรายใน เมื่อตนสามารถช่วย ได้ 5. หวั่นกลัวและไม่สามารถ แก้ไข

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมที่ส่งเสริม	พฤติกรรมที่ทำลาย
		อันตรายเกิดขึ้นอย่างกะทันหัน	เหตุการณ์เมื่อมีภัยหรืออันตรายเกิดขึ้นอย่างกะทันหัน
		6. มีจิตใจหนักแน่น	6. มีจิตใจโลเลไม่หนักแน่น ใครว่าอะไรจะดีหรือไม่ดีก็คล้อยตาม
13. ความกตัญญู กตเวที	ความกตัญญู คือ ความรู้สึกสำนึกในอุปการคุณหรือคุณความดีที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นที่มีต่อเรา อันแสดงออกมาจากความศรัทธาของแต่ละคน กตเวที คือ การแสดงออกและการตอบแทนบุญคุณต่อความดีที่ทำนั้น โดยการแสดงออกทางการกระทำและคำพูด ดังนั้นความกตัญญูกตเวทีจึงหมายถึงความเป็นผู้มีสำนึกในความ	1. ตอบแทนบุญคุณ เช่น ให้การเลี้ยงดูผู้บุญคุณ 2. ให้การยกย่องสรรเสริญผู้บุญคุณ 3. ช่วยกิจการของผู้บุญคุณ 4. เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้บุญคุณ 5. ไม่ตีตนเสมอผู้บุญคุณที่มีอาวุโสกว่าตน 6. ทำบุญอุทิศให้ผู้บุญคุณเมื่อล่วงลับ	1. ไม่ตอบแทนบุญคุณ 2. ลบหลู่ผู้พระคุณ 3. ไม่ช่วยกิจการของผู้บุญคุณ 4. ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้บุญคุณ 5. ตีตนเสมอผู้บุญคุณที่มีอาวุโสกว่าตน 6. ไม่ทำบุญอุทิศให้ผู้บุญคุณเมื่อล่วงลับ

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมก่อกำเนิดเสริม	พฤติกรรมก่อกำลาย
14. ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน	ช่วยเหลือของผู้อื่นที่คุณ แก่ตนแค่เพียงเล็กน้อย และ/หรือในประโยชน์ ที่ตนได้รับจากสัตว์หรือ สิ่งของ และสนองคุณ ตามสถานภาพ	1. มีการวางแผนในการ ทำงานและปฏิบัติตาม ลำดับขั้นตอนนั้น ๆ 2. ตรวจสอบผลงานที่ทำ ไปแล้วว่ามีสิ่งบกพร่อง อย่างไร 3. มีความระมัดระวังใน การทำงาน	1. ไม่รู้จักวางแผนใน การทำงาน 2. ไม่ตรวจสอบผลงาน ที่ทำไปแล้ว 3. สะเพร่าในการ ทำงาน
15. ความยุติธรรม ความมีน้ำใจ เป็นธรรม ไม่ลำเอียง	การปฏิบัติด้วยความ เที่ยงตรง สอดคล้องกับ ความจริงและเหตุผล ไม่ลำเอียงเพราะรักใคร่ กัน เพราะไม่ชอบกัน เพราะความเขลา เพราะ ความลำเอียง	1. ตัดสินความหรือกรณี พิพาทอย่างมีเหตุผล โดยไม่มีอคติลำเอียง 2. ให้ความเป็นธรรม ไม่ลำเอียงต่อบุคคลใน ครอบครัว (รักลูกเท่ากัน ทุกคน ให้อภัยหรือ	1. ตัดสินความด้วย ความลำเอียง 2. ลำเอียงในการให้ ความรักความเป็น ธรรมต่อบุคคลใน ครอบครัว

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมด้านส่งเสริม	พฤติกรรมด้านทำลาย
		เงินอย่างเหมาะสม ตามความจำเป็นของ (แต่ละคน) 3. มีใจเที่ยงธรรมต่อผู้ไต่ บังคับบัญชา (การ พิจารณาความดีความ ชดย) 4. ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยใจ เป็นธรรม เช่น การ คัดสินใจรับคนเข้า ทำงานหรือศึกษาต่อ	3. เข้าข้างผู้ไต่บังคับ บังคับบัญชาที่เป็นพวกพ้อง หรือสนิทสนมกับตน 4. พิจารณาโดยเห็นแก่ พวกพ้องของตน
16. ความรับผิดชอบ	การปฏิบัติหน้าที่ด้วย ความผูกพัน ด้วยความ เพียรและละเอียด รอบคอบ ยอมรับความผิด หรือความชอบในการ ปฏิบัติหน้าที่ของตนทั้ง พยายามที่จะปรับปรุงการ ปฏิบัติหน้าที่ให้ดีขึ้น	1. ยอมรับผลของการ กระทำ ไม่ว่าผลนั้นจะ ดีหรือไม่ก็ตาม 2. ควบคุมการปฏิบัติงาน ของผู้ไต่บังคับบัญชา 3. ปฏิบัติหน้าที่หรือบทบาท ที่ได้รับมอบหมายโดย ไม่ต้องมีการบังคับ ควบคุมจากผู้อื่น	1. ไม่ยอมรับเมื่อมี ความผิดพลาดเกิดขึ้น 2. ไม่ควบคุมดูแลการ ปฏิบัติงานของ ผู้ไต่บังคับบัญชา 3. ไม่ปฏิบัติภาระหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายถ้าไม่มีการ บังคับควบคุมจากผู้อื่น

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมด้านส่งเสริม	พฤติกรรมด้านทำลาย
17. ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา และหน้าที่	ความมีระเบียบวินัย หมายถึง การปฏิบัติให้ถูกต้องตามแบบแผน กฎ ข้อบังคับที่กำหนดให้คนในหมู่คณะปฏิบัติ การตรงต่อเวลา คือ การปฏิบัติตามกิจการต่าง ๆ ตรงตามเวลาที่กำหนด อย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนปฏิบัติตาม เวลาที่นัดหมายไว้กับผู้อื่น การตรงต่อหน้าที่ คือ การทำหน้าที่ของตนให้ถูกต้อง ไม่หลีกเลี่ยง ละเลยและไม่ก้าวภายในหน้าที่ของผู้อื่น	4. ปรับปรุงภาระหน้าที่ตามบทบาทของตนให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น 1. ทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จทันเวลาที่กำหนดและได้ผลงานที่ดีตามที่ต้องการ 2. ไปปฏิบัติหน้าที่หรือเมื่อนัดหมายกับใครไว้ก็ไปไ้ทันเวลาที่กำหนด 3. ไม่ก้าวล่วงในหน้าที่การงานของคนอื่น 4. ไม่หลีกเลี่ยงหน้าที่ที่ตนควรปฏิบัติ เช่น การเสียภาษี การเกณฑ์ทหาร 5. ปฏิบัติตนตามระเบียบวินัย กฎ ข้อบังคับในหมู่คณะของตน เช่น นักเรียนต้องปฏิบัติตาม	4. ไม่ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้เจริญก้าวหน้า 1. ทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่เสร็จทันเวลาหรือผลงานที่ได้ไม่ดีตามที่ต้องการ 2. ปฏิบัติหน้าที่หรือเมื่อนัดหมายกับใครไว้ก็ไม่ทันเวลาที่กำหนด 3. ก้าวล่วงงานในหน้าที่ของคนอื่น 4. หลีกเลี่ยงหน้าที่ที่ตนควรปฏิบัติ 5. ไม่ปฏิบัติตามระเบียบวินัย กฎ ข้อบังคับในหมู่คณะของตน

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมงานส่งเสริม	พฤติกรรมงานทำลาย
18. ความสุภาพ อ่อนน้อม	ความสุภาพ หมายถึง กิริยาเรียบร้อยที่แสดงออก ต่อคนทั่วไป อ่อนน้อม หมายถึง ลักษณะที่ผู้แสดงต่อ ผู้ใหญ่หรือผู้ที่อยู่ในฐานะ ที่ควรยกย่อง	ระเบียบข้อบังคับของ โรงเรียน 1. แสดงความเคารพต่อ ผู้ใหญ่หรือผู้ที่ควรยกย่อง 2. กล่าวคำขอบคุณเมื่อ ได้รับความเอื้อเฟื้อ หรือการช่วยเหลือจาก ผู้อื่น 3. มีกิริยาวาจาสุภาพ เรียบร้อย เช่น ไม่ใช้ คำพูดหยาบคาย 4. ถ้าจะทำล่วงเกินผู้ใด ควรขออนุญาตก่อน ถ้า ทำพลาดพลั้งต้องกล่าว คำขอโทษ	1. ไม่เคารพผู้ใหญ่หรือ ผู้ที่ควรยกย่อง 2. ไม่รู้จักกล่าวคำ ขอบคุณเมื่อได้รับ ความเอื้อเฟื้อหรือ การช่วยเหลือจาก ผู้อื่น 3. กิริยาวาจาหยาบ กระด้าง 4. ไม่ขออนุญาตหรือ ขอโทษเมื่อทำ ล่วงเกินผู้อื่น
19. การถือ ประโยชน์ ส่วนรวม	การบำเพ็ญประโยชน์ต่อ ส่วนรวม เช่น การรักษา สาธารณสมบัติ อันได้แก่ สะพาน ถนน ฯลฯ มี	1. รักษาความสะอาดและ ความเป็นระเบียบ เรียบร้อยของชุมชน	1. ไม่รักษาความสะอาด และความเป็น ระเบียบเรียบร้อย ของชุมชน

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมก้านส่งเสริม	พฤติกรรมก้านทำลาย
	ความคิดริเริ่มที่ก่อให้เกิดความเจริญต่อส่วนรวมให้มีความร่วมมือกับทางราชการที่จะเอื้ออำนวยให้เกิดความสุขและความมั่นคงของประเทศ	2. ร่วมมือกันสร้างและซ่อมแซมสาธารณสมบัติโดยการอุทิศแรงงานหรือทรัพย์สิน 3. ดูแลป้องกันไม่ให้การทำลายหรือนำเอาสาธารณสมบัติและทรัพยากรไปเป็นประโยชน์ส่วนตน 4. ไม่ถือเอาสาธารณสมบัติมาใช้ประโยชน์เฉพาะตน 5. รู้คุณค่าของทรัพยากรและสาธารณสมบัติตลอดจนการใช้อย่างประหยัดและถูกวิธี	2. ไม่ให้ความร่วมมือในการสร้างและซ่อมแซมสาธารณสมบัติโดยการอุทิศแรงงานหรือทรัพย์สิน 3. ไม่ช่วยป้องกันการทำลายหรือนำเอาสาธารณสมบัติและทรัพยากรไปเป็นประโยชน์ส่วนตน 4. ถือเอาสาธารณสมบัติมาใช้ประโยชน์เฉพาะตน 5. ไม่รู้คุณค่าของทรัพยากรและสาธารณสมบัติตลอดจนการใช้อย่างประหยัดและถูกวิธี
20. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	การรักชาติ หมายถึง การปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายและสำนึกอันดีงามที่จะส่งเสริมความเจริญของประเทศ ความศรัทธาต่อศาสนา คือ	1. ปฏิบัติตามกฎหมายและสิทธิของตน 2. เสียสละความสุขทรัพย์สิน ตลอดจนชีวิตของตนเพื่อป้องกันเอกราชและอธิปไตยของชาติ	1. ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและสิทธิของตน 2. ไม่เสียสละความสุขทรัพย์สิน ตลอดจนชีวิตของตนเพื่อป้องกันเอกราชและอธิปไตยของชาติ

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมก้นส่งเสริม	พฤติกรรมก้นทำลาย
	ปฏิบัติตามคำสอนกาย ความเลื่อมใส ไม่ลบหลู่ ละเลยต่อการเป็น ศาสนิกชนที่ดี ความ รักที่ต่อพระมหากษัตริย์ คือ การเทิดพระเกียรติ ถวายอารักขาและพร้อม ใจกันปฏิบัติตามพระราช ประสงค์อันมุ่งความเจริญ และความสงบเรียบร้อย ของบ้านเมือง	3. ขำรงรักษาไว้ซึ่ง วัฒนธรรมและประเพณี ที่ดีงามของชาติ เช่น การใช้ภาษา การ แต่งกาย 4. ไม่คึกคึกร้ายหรือทำลาย ความมั่นคงของ ประเทศชาติ 5. แนะนำชักชวนผู้หลงผิด ให้ทำลายประเทศชาติให้ กลับตัว 6. ปฏิบัติตามคำสอน ข้อบัญญัติหรือหลักปฏิบัติ ของศาสนา 7. ทำนุบำรุงศาสนาโดย การบริจาคทรัพย์ ทำบุญ ตักบาตร เคารพศาสนา 8. ถวายความจงรักภักดี ในฐานะเป็นปวงชนบุคคล เช่น ไม่ลบหลู่ผู้ ไม่ล่วงเกิน	3. ทำลายวัฒนธรรม และประเพณีที่ดีงาม ของชาติ 4. คึกคึกร้ายทำลาย ความมั่นคงของ ประเทศชาติ 5. ส่งเสริมหรือชักชวน ให้ผู้อื่นทำลาย ประเทศชาติ 6. ไม่ปฏิบัติตามคำสอน ข้อบัญญัติหรือหลัก ปฏิบัติของศาสนา ที่ตนเลื่อมใสถือ 7. ไม่ทำนุบำรุงศาสนา 8. ไม่ถวายความ จงรักภักดีในฐานะ เป็นปวงชนบุคคล

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมค่านั่งเสริม	พฤติกรรมค่านทำลาย
21. ความสามัคคี	การรวมกำลังกันของ หน่วยต่าง ๆ ซึ่งทำให้ มีพลังในการปฏิบัติงาน สูงขึ้น "กำลัง" ในที่นี้หมายถึง กำลังกาย กำลังสติปัญญา ความรู้ กำลังใจ กำลังทรัพย์ ความสามัคคีเป็นการมา รวมกันเพื่อสร้างประโยชน์ และความสุข ไม่ใช่รวมกัน เพื่อทำลายหรือสร้างความ เดือดร้อนให้ผู้อื่น	9. ป้องกันและยอมสละชีพ ของตนเพื่อรักษา ประเทศชาติและ ราชบัลลังก์ 1. ร่วมมือกันทำงานเพื่อ ประโยชน์ของหมู่คณะ 2. มีความรักใคร่ปรองดอง ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท 3. ไม่อิจฉาริษยาแย่งแย่ง ชิงดีชิงเด่นกัน	9. ไม่ป้องกันและยอม สละชีวิตเพื่อ ประเทศชาติและ ราชบัลลังก์ 1. ไม่ให้ความร่วมมือกัน ทำงานเพื่อประโยชน์ ของหมู่คณะ 2. ก่อการทะเลาะวิวาท หรือยุยงให้แตก สามัคคี 3. อิจฉาริษยาแย่งแย่ง ชิงดีชิงเด่นกัน
22. ความมัธยัสถ์	การประหยัดในการใช้จ่าย ใช้อย่างปานกลางพอให้ ความสุขตามความจำเป็น	1. ใช้จ่ายทรัพย์ที่หามาได้ อย่างประหยัดตามฐานะ และความจำเป็น	1. ใช้จ่ายทรัพย์ที่หา มาได้อย่างฟุ่มเฟือย

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมที่ส่งเสริม	พฤติกรรมที่ทำลาย
	ของชีวิต รู้จักแบ่งส่วน รายได้และเก็บทรัพย์สิน ส่วนหนึ่งไว้ใช้ในยาม จำเป็นหรือเป็นทุนสำรอง ต่อไป	2. เก็บออมทรัพย์สินส่วนหนึ่ง ไว้ใช้เมื่อจำเป็นหรือ เป็นทุนรองต่อไปใน วันข้างหน้า 3. รู้จักใช้สิ่งของเครื่องใช้ อย่างระมัดระวังและ สามารถซ่อมแซมเมื่อ ชำรุดเสียหาย 4. รู้จักประณีตเครื่องใช้ ภายในบ้านจากวัสดุ เหลือใช้	2. ไม่รู้จักเก็บออม ทรัพย์สินที่หามาได้ 3. ใช้สิ่งของเครื่องใช้ อย่างไม่ระมัดระวัง และไม่รู้จักซ่อมแซม เมื่อชำรุดเสียหาย 4. ไม่รู้จักประณีต เครื่องใช้ภายในบ้าน จากวัสดุที่เหลืออยู่
23. การคบมิตร	มิตร คือ ผู้ที่เป็นเพื่อนแท้ เมื่อรู้จักสนิทสนมตกลง เป็นมิตรของผู้ใดแล้วยอม ปฏิบัติในทางที่เกิด ประโยชน์แก่ผู้นั้น มิตรแท้ มี 4 จำพวก คือ มิตรมี อุปการะ มิตรร่วมทุกข์ ร่วมสุข มิตรแนะนำ ประโยชน์ มิตรมีความ รักใคร่	1. ตักเตือนหรือป้องกันเพื่อน เมื่อตกอยู่ในความ ประมาทหรืออันตราย 2. ป้องกันและรักษา ทรัพย์สินสมบัติของเพื่อน 3. ห้ามเพื่อนไม่ให้ทำชั่ว 4. ไม่ละทิ้งเพื่อนเมื่อตก อยู่ในอันตรายหรือต้องการ ความช่วยเหลือและอาจ	1. ปกป้องทรัพย์สิน ของเพื่อน 2. ประจบ 3. ชักชวนเพื่อนทำ ความชั่ว 4. ละทิ้งเพื่อนเมื่อตก อยู่ในอันตราย

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมก้นสูง เสริม	พฤติกรรมก้นต่ำลาย
	การคบมิตร หมายถึง การรู้จักคบหาสมาคมกับเพื่อน ถ้าคบคนชั่วก็มักพลอยเดือดร้อน ถ้าคบคนดีย่อมรักนำไปเป็นคนดีไปด้วย	สละชีวิตแทนเพื่อนได้ 5. เป็นทุกข์เมื่อเพื่อนมีความทุกข์ และยินดีเมื่อเพื่อนมีความสุข 6. ไม่ปกปิดความลับของตัวแก่เพื่อน แต่ช่วยปกปิดความลับของเพื่อน 7. โต้แย้งแทนเพื่อนเมื่อมีผู้ติเตียนและรับรองว่าเป็นจริงเมื่อมีผู้สรรเสริญ 8. แสดงน้ำใจต่อเพื่อน	5. เห็นแก่ตัวเอาแต่ใจฝ่ายเดียว 6. ต่อหน้าสรรเสริญลับหลังนินทา 7. ไม่โต้แย้งแทนเพื่อนเมื่อมีผู้ติเตียน 8. ไม่แสดงความมีน้ำใจต่อเพื่อน
24. ความมีน้ำใจ เป็นนักกีฬา	ความเป็นผู้มีจิตใจเข้มแข็ง ไม่กลัวความพ่ายแพ้ รู้จักแพ้ รู้จักชนะ เมื่อแพ้ไม่เสียใจหรือแสดงความเกียจคร้าน ผู้ชนะเมื่อชนะแล้วไม่ลึงโลกเห่อเหิบ รวมทั้งไม่เอาเปรียบผู้อื่น	1. ยอมรับความพ่ายแพ้ด้วยความเต็มใจ 2. ไม่แสดงอาการเยาะเย้ยผู้แพ้ 3. ไม่อาฆาตพยาบาทผู้อื่น 4. ไม่เอาเปรียบผู้อื่นทั้งในทางกีฬาและการดำเนินชีวิต	1. ไม่ยอมรับว่าตนเป็นผู้พ่ายแพ้ 2. เยาะเย้ยผู้แพ้เมื่อชนะ 3. อาฆาตพยาบาทผู้อื่น 4. เอาเปรียบผู้อื่นทั้งในทางกีฬาและการดำเนินชีวิต

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมค่านส่งเสริม	พฤติกรรมค่านทำลาย
25. การละเว้นจากการพนัน	การพนัน คือ การเงินหรือทรัพย์สินที่เสี่ยงโชคหรือมีอ	1. ไม่เล่นการพนันทุกชนิด 2. ไม่เป็นผู้ตั้งบ่อนการพนัน 3. ไม่ชักชวนให้ผู้อื่นเล่นการพนัน 4. ไม่เกี่ยวข้องกับบุคคลและสถานที่ที่เล่นการพนัน	1. เล่นการพนัน 2. ตั้งบ่อนการพนัน 3. ชักชวนผู้อื่นเล่นการพนัน 4. นิยมนิยมชมในการดูผู้อื่นเล่นการพนัน
26. การไม่ประพฤติผิดในกาม	ความสัมพันธ์ในกาม ไม่เป็นคนเจ้าชู้ ไม่เล่นหุเล่นตักกัน ไม่พุดจาหยาบโลนในทำนองขู่สาวเมื่อมีคู่ครองแล้วก็ยั่วยี้เฉพาะในคู่ครองของตนมีความซื่อตรงต่อกันและกัน	1. ไม่ดูคร่ำหรือชมชื่นหญิงสาวหรือภรรยาผู้อื่น 2. ไม่ประพฤติอนาจารในที่สาธารณะ 3. ไม่เกี้ยวพาราสีหรือพุดจาหยาบโลนในทำนองขู่สาวกับภรรยาผู้อื่นหรือสตรีที่เขาไม่พึงใจ 4. ไม่ประพฤติผิดในทำนองขู่สาวต่อภรรยาหรือสามีของผู้อื่น	1. ดูคร่ำหรือชมชื่นหญิงสาวหรือภรรยาผู้อื่น 2. ทำอนาจารในที่สาธารณะ 3. เกี้ยวพาราสีหรือพุดจาหยาบโลน 4. ประพฤติผิดในทำนองขู่สาวต่อภรรยาหรือสามีของผู้อื่น

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรมที่ส่งเสริม	พฤติกรรมที่ทำลาย
27. การให้ความรัก ความห่วงใย	การต้องการให้บุคคลใน ครอบครัวมีความสุขสบาย ด้วยการให้ความรัก ความสนใจในความเป็นอยู่ และต่างก็รับผิดชอบใน หน้าที่ของตนต่อครอบครัว	5. ไม่ตรงและรักใคร่ต่อ คู่ครองของตน 6. ขมใจหรือบังคับใจตนเอง ไปให้คิดประพฤตินอก งาม เช่น ลิดทิ้งไป อุกกราชขึ้น 7. ห้ามปรามเมื่อรู้เห็นว่า มีผู้คิดประพฤตินอก งาม	5. นอกใจคู่ครองของ ตน 6. ปล่อยให้ใจให้ตกอยู่ ในความลึกลับหรือ ความต้องการใน การประพฤตินอก ในงาม 7. ชักชวนให้ผู้อื่น ประพฤตินอกในงาม
		1. รักและเลื่อมใสบุตรหลาน ของตนอย่างดี ตาม สมควร แก่ฐานะของตน 2. แนะนำสั่งสอนบุตรหลาน ไม่ให้ประพฤติชั่ว 3. จัดการให้บุตรหลานได้ รับการศึกษาตามควร แก่ฐานะทางเศรษฐกิจ และความสามารถของ แต่ละคน	1. ไม่ให้ความรักและ เลื่อมใสบุตรหลาน ของตนตามสมควร แก่ฐานะของตน 2. ส่งเสริมบุตรหลาน ให้ประพฤติชั่ว 3. ไม่ส่งเสริมให้ บุตรหลานได้รับ การศึกษาตามควร แก่ฐานะทาง เศรษฐกิจและ

ตาราง 6 (ต่อ)

คุณธรรม	ความหมาย	พฤติกรรม คำนึงส่งเสริม	พฤติกรรม คำนึงทำลาย
		4. สนใจและเอาใจใส่ในทุกข์สุขและสุขภาพของบุคคลในครอบครัว 5. มอบทรัพย์สินสมบัติให้ตามความเหมาะสมในเวลาอันควร 6. จัดทำกิจกรรมที่เหมาะสมหรือจัดการแต่งงานตามประเพณีไทยโบราณ	ความสามารถของและคน 4. ไม่สนใจและเอาใจใส่ในทุกข์สุขและสุขภาพของบุคคลในครอบครัว 5. จัดการทรัพย์สินสมบัติให้อย่างไม่เป็นธรรม 6. ไม่จัดทำกิจกรรมที่เหมาะสมหรือก็กันชัดขวาง เมื่อบุตรหลานต้องการมีครอบครัว
28. การไม่ถูกเหยียดหยาม	ความเป็นผู้นำใจที่ไม่แบ่งชั้นวรรณะ ไม่รังเกียจผู้อื่น ให้การยกย่องสรรเสริญผู้อื่นเมื่อเขากระทำสิ่งที่ควรสรรเสริญ	1. ไม่พูดเสียสยเวยะเย้ยผู้อื่น 2. ไม่แสดงความรังเกียจผู้อื่นฐานะค้อยกว่าตน 3. ยกย่องสรรเสริญผู้ทำความดี 4. ไม่สนับสนุนบุคคลที่ชอบถูกเหยียดหยามผู้อื่น	1. พูดเสียสยเวยะเย้ยผู้อื่น 2. แสดงความรังเกียจผู้อื่นฐานะค้อยกว่าตน 3. นินทาว่าร้ายผู้ที่ทำความดี 4. สนับสนุนบุคคลที่ชอบถูกเหยียดหยามผู้อื่น

การวิเคราะห์หนังสือการ์ตูน

1. คณะผู้วิจัยร่วมกันวิเคราะห์หนังสือการ์ตูน โดยแต่ละคนอ่านหนังสือการ์ตูนทั้งสามลักษณะ ได้แก่ หนังสือการ์ตูนเล่มละบาท หนังสือการ์ตูนไทย หนังสือการ์ตูนที่ได้เค้าโครงจากต่างประเทศ โดยพิจารณาเนื้อเรื่องแต่ละตอนว่ามีพฤติกรรมที่ส่งเสริมหรือทำลายคุณธรรมในข้อใดตามเกณฑ์การวิเคราะห์

ตัวอย่างเนื้อเรื่องในหนังสือการ์ตูนไทยที่วิเคราะห์ เรื่อง "กวางน้อยกับงูเขียว"

หน้า 16 - 17

"อ้าว มันเรื่องอะไรละ เจ้ามดถึงไม่กลัวเจ้ากระต่าย"

"มันก็ต้องมีเรื่องแน่ ๆ"

"ไหนลองเล่าให้ข้าฟังสิ"

"ก็เจ้ากระต่ายแสนแสบตัวนั้นไปเหยียบรังของข้าเสียป่ะพ่ะ ข้าร้องห้ามมันก็ไม่สนใจ พวกข้าก็เลยรุมเล่นงานมัน เอ้า ก็มันอีก"

"โอ๊ย ข้าเจ็บ ข้ายอมแพ้แล้ว"

"เออละ ๆ เจ้ามดตัวน้อยไปรอกยกโทษให้เจ้ากระต่ายมันสักครั้งเถิด ไหน ๆ เราก็คือสัตว์เล็ก ๆ ด้วยกัน เรามาเป็นเพื่อนที่คอยช่วยเหลือกันดีกว่า อย่ารังแกซึ่งกันและกัน หากเราร่วมมือสามัคคีปรองดอง เราคิดว่าสัตว์ใหญ่ ๆ ก็ไม่กล้ารังแกเรา"

"งูแต่เราสิ เราเป็นงู เขาเป็นกวาง เรายังเป็นเพื่อนกันได้"

"จริง ๆ จริงนายพูกถูกทุกสิ่ง"

"หากไม่เพราะนายไม่มาพุด เรากับเจ้ากระต่ายก็ต้องเป็นศัตรูคู่อริมาตักกันต่อไป จริงไหมเจ้ากระต่ายจอมขี้"

"จริง ๆ เจ้ามดตัวน้อย ๆ"

"หากเราสามัคคี รักกันฉันพี่น้อง มีอะไรก็คอยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เราคิดว่า สัตว์ใหญ่ เช่น ข้า เลื้อ กระหัง แรค ต้องพ่ายแพ้เรา"

"ถูกต้อง"

จากเนื้อเรื่องในตอนดังกล่าวนี้ ผลการวิเคราะห์จะได้ว่า ปรากฏพฤติกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมด้านให้อภัยผู้ที่ทำผิด ในคุณธรรมความเมตตากรุณา พฤติกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมด้านมีความรักใคร่ปรองดอง ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท ในคุณธรรมความสามัคคี และพฤติกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมด้านไม่อาสาศพยาบาทผู้อื่น ในคุณธรรมความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา

2. การให้ความถี่ของคุณธรรม คณะผู้วิจัยกำหนดคะแนนให้ 1 คะแนนสำหรับเนื้อเรื่องที่แสดงพฤติกรรมตรงกับเกณฑ์ที่สร้างไว้ พฤติกรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนเล่มเดียวกันนับเป็นครั้งเดียว

3. นำผลการวิเคราะห์ของผู้วิจัยแต่ละคนในหนังสือการ์ตูนแต่ละเล่มมาพิจารณาความถี่ในแต่ละพฤติกรรมของคุณธรรม ว่าผู้ร่วมวิจัยสามคนมีความคิดเห็นตรงกันหรือไม่ ถ้าความคิดเห็นตรงกันถือว่าคะแนนในข้อนั้น ๆ ใช้ได้ ถ้าความคิดเห็นแตกต่างกันถือว่าคะแนน 2 ใน 3 ที่ตรงกัน ถ้าความคิดเห็นของผู้วิจัยทั้งสามคนขัดแย้งกัน จะพิจารณาเฉพาะเนื้อเรื่องตอนนั้น ๆ ใหม่

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำความถี่ของพฤติกรรมด้านส่งเสริมและด้านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยแต่ละเล่ม และแต่ละคุณธรรมมาหาอัตราส่วนร้อย แล้วกำหนดให้

ค่าอัตราส่วนร้อย 1.00 - 33.33 แสดงว่า มีพฤติกรรมด้านส่งเสริมหรือทำลายคุณธรรมน้อย

ค่าอัตราส่วนร้อย 33.34 - 66.67 แสดงว่า มีพฤติกรรมด้านส่งเสริมหรือทำลายคุณธรรมปานกลาง

ค่าอัตราส่วนร้อย 66.68 - 100 แสดงว่า มีพฤติกรรมด้านส่งเสริมหรือทำลายคุณธรรมมาก

2. นำความถี่ของพฤติกรรมด้านส่งเสริมและด้านทำลายคุณธรรมของคุณธรรมแต่ละข้อในหนังสือการ์ตูนไทยแต่ละประเภทมาหาอัตราส่วนร้อย

3. จัดอันดับคุณธรรมแต่ละข้อทั้งด้านส่งเสริมคุณธรรมและด้านทำลายคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทยทั้งห้าประเภท

4. เปรียบเทียบความแตกต่างของปริมาณพฤติกรรมที่ส่งเสริมและทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทย โดยใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างสัดส่วน (Testing Differences between Proportions)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาอัตราส่วนร้อยละของความถี่พฤติกรรมด้านส่งเสริมและด้านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนแต่ละเล่ม แต่ละประเภท
2. การเปรียบเทียบความแตกต่างของปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรม ใช้สูตร (อนันต์ ศรีโสภณ 2521 : 170)

$$Z = \frac{\hat{p}_1 - \hat{p}_2}{\sqrt{\frac{\hat{p}_1 \hat{q}_1}{n_1} + \frac{\hat{p}_2 \hat{q}_2}{n_2}}}$$

$\hat{p}_1$	แทน	สัดส่วนของพฤติกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม
$\hat{p}_2$	แทน	สัดส่วนของพฤติกรรมที่ทำลายคุณธรรม
$\hat{q}_1$	แทน	$1 - \hat{p}_1$
$\hat{q}_2$	แทน	$1 - \hat{p}_2$
n_1	แทน	จำนวนหนังสือการ์ตูน $\times$ จำนวนพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมแต่ละคุณธรรม
n_2	แทน	จำนวนหนังสือการ์ตูน $\times$ จำนวนพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมแต่ละคุณธรรม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การแปลความหมายและมีความเข้าใจตรงกันในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัย
ได้กำหนดสัญลักษณ์ไว้ดังนี้

s	หมายถึง	พฤติกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม
t	หมายถึง	พฤติกรรมที่ทำลายคุณธรรม
$\hat{p}_1$	หมายถึง	สัดส่วนของพฤติกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรม
$\hat{p}_2$	หมายถึง	สัดส่วนของพฤติกรรมที่ทำลายคุณธรรม
$\hat{q}_1$	หมายถึง	$1 - \hat{p}_1$
$\hat{q}_2$	หมายถึง	$1 - \hat{p}_2$
Z	หมายถึง	ค่าความแตกต่างระหว่างสัดส่วน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. คุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทยเมื่อเทียบกับคุณธรรมที่ได้จากการทำ Pilot Study
2. ค่าอัตราส่วนร้อยละของพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมและด้านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยแต่ละประเภท แต่ละเล่ม
3. ค่าอัตราส่วนร้อยละของความถี่ของพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม และด้านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยทั้งห้าประเภท
4. การจัดอันดับคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทย

5. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปริมาณพฤติกรรมของตัวละครที่ส่งเสริม
คุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครที่ทำลายคุณธรรม

1. คุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทยเมื่อเทียบกับคุณธรรมที่ได้จากการทำ Pilot
Study

จากการทำ Pilot Study หนังสือการ์ตูนทั้งสามลักษณะ คือ หนังสือการ์ตูนเลอะเลาะ
หนังสือการ์ตูนไทย และหนังสือการ์ตูนที่ใกล้เคียงจากต่างประเทศ เมื่อประมวลคุณธรรมที่ปรากฏ
ในหนังสือการ์ตูน รวมทั้งคุณธรรมที่รวบรวมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมและ
จริยธรรม พบว่าคุณธรรมที่น่ามาใช้เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์หนังสือการ์ตูนมีทั้งสิ้น 28 คุณธรรม
คือ (ในตาราง 7, 8, 9, 10 และ 11 จะใช้ตัวเลขแทนข้อความ)

1. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย
2. ความเมตตากรุณา
3. ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ
4. การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น
5. การรู้จักความพอที่ ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่
6. ความซื่อสัตย์สุจริต
7. การไม่ลองและเสพสิ่งเสพติด
8. ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ
9. ความเป็นผู้มีเหตุผล
10. ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว
11. ความอดุทน ความขยันหมั่นเพียร
12. ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง
13. ความกตัญญูกตเวที
14. ความประพฤติและละอายต่อกัน
15. ความยุติธรรม ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง

16. ความรับผิดชอบ
17. ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลาและหน้าที่
18. ความสุภาพอ่อนน้อม
19. การถือประโยชน์ส่วนรวม
20. ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
21. ความสามัคคี
22. ความมั่งคั่ง
23. การคบมิตร
24. ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา
25. การละเว้นจากการพนัน
26. การไม่ประพฤติผิดในกาม
27. การให้ความรักความห่วงใย
28. การไม่คบผู้เลวทราม

จากหนังสือการ์ตูนไทย จำนวน 79 เล่ม ที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณธรรมของการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งออกเป็นห้าประเภท คือ ประเภทที่หนึ่ง การ์ตูนประกอบนิทาน มี 27 เล่ม ประเภทที่สอง การ์ตูนที่มีคุณค่าทางการศึกษา มี 12 เล่ม ประเภทที่สาม การ์ตูนเกี่ยวกับการต่อสู้จนจบ มี 12 เล่ม ประเภทที่สี่ การ์ตูนเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและความรัก มี 15 เล่ม ประเภทที่ห้า การ์ตูนเกี่ยวกับอาชญากรรม ฆี เรื่องลึกลับ มี 13 เล่ม พบว่า ในจำนวนหนังสือการ์ตูนไทย ทั้งหมด ปรากฏคุณธรรมทั้งด้านส่งเสริมและด้านทำลาย รวมทั้งสิ้น 27 คุณธรรม คุณธรรมที่ไม่ปรากฏมีเพียงคุณธรรมเดียว คือ คุณธรรมการไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น

2. คำอธิบายส่วนย่อยของพฤติกรรมด้านส่งเสริมและด้านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยแต่ละประเภท แต่ละเล่ม

[illegible]

จากตาราง 7 แสดงว่าหนังสือการ์ตูนไทยประเภทการ์ตูนประกอบนิทานทั้ง 27 เล่ม ไม่ปรากฏพฤติกรรมทั้งด้านส่งเสริมคุณธรรมและด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมการไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น การไม่ลองและเสพสิ่งเสพติด ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลาและหน้าที่ และการละเว้นจากการพนัน ไม่ปรากฏพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมการไม่ถูกเหยียดหยาม และไม่ปรากฏพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม ในคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความรับผิดชอบ ความสุภาพอ่อนน้อม การถือประโยชน์ส่วนรวม และการให้ความรักความห่วงใย

เมื่อพิจารณาคำอัตราส่วนร้อยละในหนังสือการ์ตูนไทยประเภทนี้ในแต่ละเล่ม แต่ละคุณธรรมไม่ปรากฏพฤติกรรมทั้งด้านส่งเสริมคุณธรรมและด้านทำลายคุณธรรมในระดับมาก พฤติกรรมที่ปรากฏส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย พฤติกรรมที่ปรากฏในระดับปานกลาง ได้แก่ พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละในเรื่องชีวิตาพญานาค และเรื่องนางอรพิมพ์ คุณธรรมความเป็นผู้มีเหตุผลในเรื่องพระภริยัตถ์และเรื่องมโหสถ คุณธรรมความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเองในเรื่องมโหสถ คุณธรรมความสุภาพอ่อนน้อมในเรื่องนางอรพิมพ์ บัวคำ แวดู้อยากดัง ภูมิไม่หลอแต่ยังใจ และเรื่องเอื้องแซะสีทอง

พฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมที่ปรากฏในระดับปานกลางคือ คุณธรรมการรู้จักความพอที่ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ในเรื่องพระภริยัตถ์ คุณธรรมความอดุสาหา ความขยันหมั่นเพียรในเรื่องมีแฉะกอกหล่น และคุณธรรมการคบมิตรในเรื่องหนูกั๊กเหล็ก

หนังสือการ์ตูนไทยเรื่องมโหสถส่งเสริมคุณธรรมมากที่สุด 12 คุณธรรม ได้แก่ คุณธรรมความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นผู้มีเหตุผล ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความกตัญญูกตเวที ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน ความยุติธรรม ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง ความรับผิดชอบ การถือประโยชน์ส่วนรวม ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และการไม่ประพฤติดินในกาม เรื่องที่ส่งเสริมคุณธรรมน้อยที่สุดหนึ่งคุณธรรม ได้แก่ เรื่องผาแดงนางไอ่ พระยาโคตรตะปอง และเรื่องมีแฉะกอกหล่น

ในค่านทำลายคุณธรรม เรื่องโมหสททำลายคุณธรรมมากที่สุดหกคุณธรรม ได้แก่
คุณธรรมการไม่ประทุรรายต่อชีวิตและร่างกาย การรู้จักความพอที่ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่
ความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง และ
การไม่ประพฤตินิคมในกาม เรื่องที่ทำลายคุณธรรมน้อยที่สุดหนึ่งคุณธรรม ได้แก่ เรื่องกวางน้อย
กับงูเขียว เจ้าหญิงกับลิงสีทอง จิตาพญานาค พระยาโคตรตะบอง และเรื่องเอื้องแซะสีทอง

ผลรวมอัตราส่วนร้อยละของพฤติกรรมก้านส่งเสริมคุณธรรมที่มีค่าสูงสุด คือ คุณธรรม
ความสุภาพอ่อนน้อมมีค่า 475.00 รองลงมาคือความเมตตากรุณามีค่า 333.36 ความกล้าหาญ
และเชื่อมั่นในตนเองมีค่า 266.71 คุณธรรมที่มีค่าน้อยที่สุดคือการไม่ประพฤตินิคมในกามมีค่า
14.28

ผลรวมอัตราส่วนร้อยละของพฤติกรรมก้านทำลายคุณธรรมที่มีค่าสูงสุด คือ คุณธรรมการไม่
ประทุรรายต่อชีวิตและร่างกายมีค่า 457.06 รองลงมาคือการรู้จักความพอที่ความพอใจในสิ่งที่
ตนมีอยู่มีค่า 225.00 ความซื่อสัตย์สุจริตมีค่า 199.98 คุณธรรมที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ความเมตตา
กรุณา การไม่หลงและเสพสิ่งเสพติด และความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเองมีค่า 16.67

จากตาราง 8 แสดงว่าหนังสือการ์ตูนไทยประเภทการ์ตูนที่มีคุณค่าทางการศึกษาทั้ง 12 เล่ม ไม่ปรากฏพฤติกรรมทั้งด้านส่งเสริมคุณธรรมและด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมการไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น การไม่ลองและเสพสิ่งเสพติด ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความมีระเบียบวินัยการตรงต่อเวลาและหน้าที่ การถือประโยชน์ส่วนรวม ความมีชัยศักดิ์ การกตเวทิตะ และการละเว้นจากการพนัน ไม่ปรากฏพฤติกรรมทั้งด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย การรู้จักความพอคือความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ความกตัญญูต่อบุคคลที่ การไม่ประพฤติผิดในกาม และการไม่ถูกกล่อกเหี้ยมหยาม ไม่ปรากฏพฤติกรรมทั้งด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความอุตสาหะ ความขยันหมั่นเพียร ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน ความสุภาพอ่อนน้อม ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และการให้ความรักความห่วงใย

เมื่อพิจารณาจากอัตราส่วนร้อยละในหนังสือการ์ตูนไทยประเภทนี้ในแต่ละเล่มแต่ละเล่มแต่ละคุณธรรม ไม่ปรากฏพฤติกรรมทั้งด้านส่งเสริมและด้านทำลายคุณธรรมในระดับมาก พฤติกรรมที่ปรากฏส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย พฤติกรรมที่ปรากฏในระดับปานกลาง ได้แก่ พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ และความเป็นผู้มีเหตุผลในเรื่ององคภูมิลาล คุณธรรมความเป็นผู้มีเหตุผล และความอุตสาหะความขยันหมั่นเพียรในเรื่องพระเจ้าฟ้าง้าว ส่วนพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมไม่มีปรากฏในระดับปานกลาง

หนังสือการ์ตูนไทยเรื่ององคภูมิลาลส่งเสริมคุณธรรมมากที่สุดแก่คุณธรรม ได้แก่ คุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ ความเป็นผู้มีเหตุผล ความอุตสาหะความขยันหมั่นเพียร ความสุภาพอ่อนน้อม ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬาและการให้ความรักความห่วงใย เรื่องที่ส่งเสริมคุณธรรมน้อยที่สุดหนึ่งคุณธรรม ได้แก่ เรื่องพญาเมงราย

ในด้านการทำลายคุณธรรม เรื่องพญาเมงราย ทำลายคุณธรรมมากที่สุดแก่คุณธรรม ได้แก่ คุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ความเป็นผู้มีเหตุผล ความยุติธรรมความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง ความรับผิดชอบ และความสามัคคี เรื่องที่ทำลายคุณธรรมน้อยที่สุดหนึ่งคุณธรรม ได้แก่ เรื่องท้าวสุรนารี นายจตุพรเทพรักษ์ และเรื่องเจ้าศึกเขมร เรื่องที่ไม่ปรากฏพฤติกรรมที่ทำลายคุณธรรม ได้แก่ เรื่องพระเจ้าฟ้าง้าว

ผลรวมอัตราส่วนย่อยของพฤติกรรมด้านพึงเสริมคุณธรรมที่มีค่าสูงสุด คือ คุณธรรมความ
เป็นผู้มีเหตุผลมีค่า 200.00 รองลงมาคือความประณีตและละเอียดถี่ถ้วนมีค่า 199.98 ความ
กล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเองมีค่า 150.00 คุณธรรมที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ความสุภาพอ่อนน้อมและ
ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีค่า 25.00

ผลรวมอัตราส่วนย่อยของพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมที่มีค่าสูงสุด คือ คุณธรรมการไม่
ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายมีค่า 142.84 รองลงมาคือความเป็นผู้มีเหตุผลมีค่า 125.00
การรู้จักความพอที่ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ และความรับผิดชอบมีค่า 75.00 คุณธรรมที่มีค่า
น้อยที่สุดคือ ความซื่อสัตย์สุจริตมีค่า 11.28

จากตาราง 9 แสดงว่าหนังสือการ์ตูนไทยประเภทการ์ตูนเกี่ยวกับการต่อสู้ผจญภัยทั้ง 12 เล่ม ไม่ปรากฏพฤติกรรมทั้งด้านส่งเสริมคุณธรรมและด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมการไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น การไม่ลองและเสพสิ่งเสพติด ความสะอาดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลาและหน้าที่ การถือประโยชน์ส่วนรวม ความสามัคคี ความมีเกียรติ การละเว้นจากการพนัน และการให้ความรักความห่วงใย ไม่ปรากฏพฤติกรรมทั้งด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกาย การรู้จักความพอหรือความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ และการไม่ประพฤติผิดในกาม ส่วนด้านทำลายคุณธรรมไม่ปรากฏพฤติกรรมในคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความเป็นผู้มีเหตุผล ความอดทนต่อความขบขันหมั่นเพียร ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความกตัญญูกตเวที ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน ความยุติธรรมความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง ความสุภาพอ่อนน้อม ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การกตัญญู และการไม่ถูกเหยียดหยาม

เมื่อพิจารณาข้ออัตราส่วนร้อยละในหนังสือการ์ตูนไทยประเภทนี้ในแต่ละเล่มแต่ละคุณธรรม ไม่ปรากฏพฤติกรรมทั้งด้านส่งเสริมคุณธรรมและด้านทำลายคุณธรรมในระดับมาก พฤติกรรมที่ปรากฏส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย พฤติกรรมที่ปรากฏในระดับปานกลาง ได้แก่ พฤติกรรมทั้งด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมความประณีตและละเอียดถี่ถ้วนในเรื่องซุนทีกฟ้าลั่น และคุณธรรมความสุภาพอ่อนน้อมในเรื่องครูพาพบทอง ส่วนพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม ได้แก่ คุณธรรมการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกายในเรื่องจอมราชันย์

หนังสือการ์ตูนไทย เรื่องเจ้าชายแควะผู้ชาญฉลาด และเรื่องหนูน้อยผจญภัยส่งเสริมคุณธรรมมากที่สุดหกคุณธรรม เรื่องเจ้าชายแควะผู้ชาญฉลาด ส่งเสริมคุณธรรมความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริต ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการไม่ถูกเหยียดหยาม เรื่องหนูน้อยผจญภัยส่งเสริมคุณธรรมความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความเป็นผู้มีเหตุผล ความรับผิดชอบ ความสุภาพอ่อนน้อม และการกตัญญู เรื่องที่ส่งเสริมคุณธรรมน้อยที่สุดหนึ่งคุณธรรม ได้แก่ เรื่องจอมราชันย์ หนองใหญ่และเรื่องไอ้จอม เรื่องที่ไม่ปรากฏพฤติกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมคือ เรื่องดาบมรกตปราบอธรรม และเรื่องสัตว์สาวคาโลกีย

ในก้านทำลายคุณธรรม เรื่องงูยักษ์ สัตว์สาวคาโลก็ย และเรื่องไอ้จอมทำลาย
คุณธรรมมากที่สุดสามคุณธรรม เรื่องงูยักษ์ ทำลายคุณธรรมการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกาย
ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ และความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา เรื่องสัตว์สาวคาโลก็ยทำลาย
คุณธรรมการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกาย การรู้จักความพอดีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ และ
การไม่ประพฤตินึกในกาม เรื่องไอ้จอมทำลายคุณธรรมการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกาย
ความเมตตากรุณา และความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา เรื่องที่ทำลายคุณธรรมน้อยที่สุดหนึ่งคุณธรรม
ได้แก่ เรื่องขุนศึกห้าล้าน เจ้าชายแคว้นสุโขทัย เสนาอากรรพ และเรื่องหนองใหญ่ เรื่องที่
ไม่ปรากฏพฤติกรรมที่ทำลายคุณธรรมคือ เรื่องหนูน้อยผจญภัย

ผลรวมอัตราส่วนร้อยละของพฤติกรรมก้านส่งเสริมคุณธรรมที่มีค่าสูงสุด คือ คุณธรรม
ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วนมีค่า 133.33 รองลงมาคือ ความเชื่อเพื่อเนื้อตัวและเสียสละ
ความเป็นผู้มีเหตุผล ความสุภาพอ่อนน้อมมีค่า 100.00 และความเมตตากรุณามีค่า 83.35
คุณธรรมที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีค่า 11.11

ผลรวมอัตราส่วนร้อยละของพฤติกรรมก้านทำลายคุณธรรมที่มีค่าสูงสุด คือ คุณธรรมการ
ไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกายมีค่า 242.82 รองลงมาคือความมีน้ำใจเป็นนักกีฬามีค่า
50.00 ความซื่อสัตย์สุจริตมีค่า 42.85 คุณธรรมที่มีค่าน้อยที่สุดคือความเมตตากรุณามีค่า
16.67

ตาราง 10 ค่าอัตราส่วนร้อยละของพื้นที่การรวมที่ดินรวมที่ดินเกษตรกรรมและพื้นที่ป่าของเกษตรกรรายครัวเรือนในหมู่บ้านที่สำรวจในเขตอำเภอ 4 การรวมที่ดินครัวเรือนรวมที่ดิน

ลำดับ เลขที่	ชื่อเกษตรกร	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11		12		13		14		15		16		17		18		19		20		21		22		23		24		25		26		27		28																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่		ไร่																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
		ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่	ไร่

การรวมที่ดินเกษตรกรรมในหมู่บ้าน 71 - 72
ค่าอัตราส่วนร้อยละ 1.00 - 33.33 แสดงว่าพื้นที่การรวมที่ดินรวมที่ดินเกษตรกรรมร้อยละ
ค่าอัตราส่วนร้อยละ 33.34 - 66.67 แสดงว่าพื้นที่การรวมที่ดินรวมที่ดินเกษตรกรรมร้อยละ
ค่าอัตราส่วนร้อยละ 66.68 - 100 แสดงว่าพื้นที่การรวมที่ดินรวมที่ดินเกษตรกรรมร้อยละ

จากตาราง 10 แสดงว่าหนังสือการ์ตูนไทยประเภทการ์ตูนเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและ
ความรักทั้ง 15 เล่ม ไม่ปรากฏพฤติกรรมทั้งด้านส่งเสริมและด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมการ
ไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น การไม่ลองและเสพสิ่งเสพติด ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการ
กระทำชั่ว ความกตัญญูต่อบุคคล ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน การถือประโยชน์ส่วนรวม และ
ความมีชัยสัก ไม่ปรากฏพฤติกรรมทั้งด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและ
ร่างกาย การรู้จักความพอที่ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ความยุติธรรมความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่
ลำเอียง ความสามัคคี การละเว้นจากการพนัน การไม่ประพฤติผิดในกาม และการไม่ถูก
เหยียดหยาม ส่วนด้านทำลายคุณธรรมไม่ปรากฏพฤติกรรมในคุณธรรมความกล้าหาญและเชื่อมั่น
ในตนเอง ความมีระเบียบวินัยการตรงต่อเวลาและหน้าที่ ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และ
พระมหากษัตริย์ และการกตัญญู

เมื่อพิจารณาคำอธิบายส่วนย่อยในหนังสือการ์ตูนไทยประเภทนี้ในแต่ละเล่มแต่ละ
คุณธรรม ไม่ปรากฏพฤติกรรมทั้งด้านส่งเสริมคุณธรรมและด้านทำลายคุณธรรมในระดับมาก พฤติกรรม
ส่วนใหญ่ที่ปรากฏอยู่ในระดับน้อย พฤติกรรมที่ปรากฏในระดับปานกลาง ได้แก่ พฤติกรรมด้าน
ส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละในเรื่องแม่ค้าขายผัก คุณธรรมความ
เป็นผู้มีเหตุผล และความสุภาพอ่อนน้อมในเรื่องพ่อเลี้ยง

พฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมที่ปรากฏในระดับปานกลางคือ คุณธรรมการรู้จักความพอที่
ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ในเรื่องพ่อเลี้ยง คุณธรรมความเป็นผู้มีเหตุผลในเรื่องเสี่ยงจากสวรรค์
และคุณธรรมการไม่ถูกเหยียดหยามในเรื่องแม่หนูเป็นเมียเช่า

หนังสือการ์ตูนไทยเรื่องเต้าน้อยผจญภัย และเรื่องโช / ดวงใจของแม่ ส่งเสริมคุณธรรม
มากที่สุดหกคุณธรรม เรื่องเต้าน้อยผจญภัยส่งเสริมคุณธรรมความเมตตากรุณา ความเป็นผู้มีสติ
รู้จักยับยั้งชั่งใจ ความอดสาหัสความขยันหมั่นเพียร ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง
ความรักนิยมนและการให้ความรักความห่วงใย เรื่อง โช / ดวงใจของแม่ ส่งเสริมคุณธรรม
ความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ ความอดสาหัสความ
ขยันหมั่นเพียร ความสุภาพอ่อนน้อม และการให้ความรักความห่วงใย เรื่องที่ส่งเสริมคุณธรรม
น้อยที่สุดหนึ่งคุณธรรม ได้แก่ เรื่องใจชายทั้งสายน้ำ และเรื่องทิดแก้วที่เค็ด

ในค่านำลายคุณธรรม เรื่องพ่อเลี้ยงและเรื่องแม่ค้าขายผัก ทำลายคุณธรรมมากที่สุด ทำลายคุณธรรม เรื่องพ่อเลี้ยงทำลายคุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย การรู้จัก ความพอที่ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ความซื่อสัตย์สุจริต การละเว้นจากการพนัน และการ ไม่ประพฤตินอกในกาม เรื่องแม่ค้าขายผักทำลายคุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย การรู้จักความพอที่ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ความสุภาพอ่อนน้อม ความสามัคคี และการ ไม่ ถูกเหยียดหยาม เรื่องที่ทำลายคุณธรรมน้อยที่สุดหนึ่งคุณธรรม ได้แก่ เรื่องชะบาทอง พ่อค้า ลูกตึก และเรื่องอาจจะเป็นเพราะนั้นเอง

ผลรวมอัตราส่วนร้อยละของพฤติกรรมค่านำลายคุณธรรมที่มีค่าสูงสุดคือ คุณธรรมการให้ ความรักความห่วงใยมีค่า 150.02 รองลงมาคือความเมตตาการุณมีค่า 116.69 ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่และเสียสละ ความเป็นผู้มีเหตุผล ความอดสาหะความขยันหมั่นเพียร และความสุภาพ อ่อนน้อมมีค่า 100.00 คุณธรรมที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลาและ หน้าที่มีค่า 20.00

ผลรวมอัตราส่วนร้อยละของพฤติกรรมค่านำลายคุณธรรมที่มีค่าสูงสุดคือ คุณธรรมความ ซื่อสัตย์สุจริตมีค่า 128.56 รองลงมาคือ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายมีค่า 128.52 ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ และความเป็นผู้มีเหตุผลมีค่า 100.00 คุณธรรมที่มีค่าน้อยที่สุด คือ การให้ความรักความห่วงใยมีค่า 16.67

จากตาราง 11 แสดงว่าหนังสือการ์ตูนไทยประเภทการ์ตูนเกี่ยวกับอาชญากรรม มีเรื่องลึกลับทั้ง 13 เล่ม ไม่ปรากฏพฤติกรรมทั้งด้านส่งเสริมคุณธรรมและด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมการไม่ละเม้าของรักของผู้อื่น การรู้จักความชอบที่ควรพอใจในสิ่งดีที่มีอยู่ การไม่ลองและเสพสิ่งเสพติด ความอดสาหัสความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลาและหน้าที่ การถือประโยชน์ส่วนรวม ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ความสามัคคี ความมีชัยศักดิ์ การละเว้นจากการพนัน และการไม่ถูกลูเลี่ยยกหยาม ไม่ปรากฏพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการไม่ประพฤติดิในกาม ส่วนพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมไม่ปรากฏพฤติกรรมในคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน ความยุติธรรม ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง ความสุภาพอ่อนน้อม การคบมิตร และการให้ความรักความห่วงใย

เมื่อพิจารณาคำอธิบายส่วนร้อยในหนังสือการ์ตูนไทยประเภทนี้ในแต่ละเล่มและแต่ละคุณธรรม ไม่ปรากฏพฤติกรรมทั้งด้านส่งเสริมคุณธรรมและด้านทำลายคุณธรรมในระดับมาก พฤติกรรมที่ปรากฏส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย พฤติกรรมที่ปรากฏในระดับปานกลาง ได้แก่ พฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม ในคุณธรรมการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกายในเรื่องภูติพิศวาส คุณธรรมการไม่ประพฤติดิในกาม ในเรื่องเจ้าชายสิงหราชผู้ถูกสาป ส่วนพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมนั้นไม่ปรากฏในระดับปานกลาง

หนังสือการ์ตูนไทยเรื่องภูติพิศวาสส่งเสริมคุณธรรมมากที่สุดหกคุณธรรม ได้แก่ คุณธรรมความเมตตาการุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความเป็นผู้มีเหตุผล ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความยุติธรรมความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง และความสุภาพอ่อนน้อม เรื่องที่ส่งเสริมคุณธรรมน้อยที่สุดหนึ่งคุณธรรม ได้แก่ เรื่องกรรมสนองกรรม ไฟในทรวง และเรื่องเส้นทางคานี เรื่องที่ไม่ปรากฏพฤติกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมได้แก่ เรื่องเจ้าชายสิงหราชผู้ถูกสาป และเรื่องแหวนนางพราภ

ในด้านทำลายคุณธรรม เรื่องภูติพิศवास ทำลายคุณธรรมมากที่สุดหาคคุณธรรม ได้แก่
คุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต
ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการไม่ประพฤติผิดในกาม เรื่องที่ปรากฏคุณธรรมน้อยที่สุด
หนึ่งคุณธรรม ได้แก่ เรื่องกาหลงหิวเลือด ซึ่งปรากฏ รูปเขียนพระและเรื่อง
ลาถักระสือ

ผลรวมอัตราส่วนร้อยละของพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมที่มีค่าสูงสุดคือ คุณธรรม
ความสุภาพอ่อนน้อมมีค่า 125.00 ความเมตตากรุณา และความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง
มีค่า 66.68 ความเป็นผู้ใหญ่มีค่า 50.00 คุณธรรมที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ความกตัญญูทดแทน
และการให้ความรักความห่วงใยมีค่า 16.67

ผลรวมอัตราส่วนร้อยละของพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมที่มีค่าสูงสุด คือ คุณธรรม
การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายมีค่า 285.67 รองลงมาคือ ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา
มีค่า 200.00 และการไม่ประพฤติผิดในกามมีค่า 142.83 คุณธรรมที่มีค่าน้อยที่สุดคือ
ความกตัญญูทดแทนมีค่า 16.67

ตาราง 12. ผลรวมดัชนีส่วนประกอบของพฤติกรรมการชดเชยค่าความเสียหายและค่าเสียหายต่อทรัพย์สินของเกษตรกรในเขตชลประทาน

ลำดับ	พฤติกรรม	ประเภทที่ 1		ประเภทที่ 2		ประเภทที่ 3		ประเภทที่ 4		ประเภทที่ 5		รวม	
		ส	ท	ส	ท	ส	ท	ส	ท	ส	ท	ส	ท
1.	การไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับและรายการ	42.84	457.07	-	142.84	-	242.82	-	128.92	-	283.67	42.84	1,256.92
2.	ความไม่เหมาะสม	336.36	16.67	83.35	16.67	83.35	16.67	116.69	33.34	66.68	33.33	683.43	116.69
3.	ความไม่เหมาะสมและใช้สละ	250.00	-	100.00	-	100.00	-	100.00	25.00	25.00	-	975.00	25.00
4.	การไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	การไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในส่วนที่เกี่ยวข้อง	25.00	225.00	-	75.00	-	25.00	-	75.00	-	-	25.00	400.00
6.	ความไม่เหมาะสมในการใช้สละ	114.25	199.98	28.56	14.28	28.57	14.28	83.68	128.56	28.56	83.69	285.62	471.36
7.	การไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในส่วนที่เกี่ยวข้อง	-	16.67	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16.67
8.	การไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในส่วนที่เกี่ยวข้อง	75.00	75.00	75.00	50.00	50.00	25.00	75.00	100.00	25.00	-	300.00	25.00
9.	ความไม่เหมาะสมในการใช้สละ	225.00	175.00	200.00	125.00	100.00	-	100.00	100.00	50.00	25.00	675.00	425.00
10.	การไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในส่วนที่เกี่ยวข้อง	33.33	33.33	-	-	-	-	-	-	25.00	25.00	58.33	58.33
11.	การไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในส่วนที่เกี่ยวข้อง	100.00	75.00	75.00	-	25.00	-	100.00	25.00	-	-	300.00	100.00
12.	การไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในส่วนที่เกี่ยวข้อง	266.71	16.67	150.00	16.67	83.33	-	50.00	-	66.68	-	616.72	33.34
13.	ความไม่เหมาะสมในการใช้สละ	200.04	50.01	-	16.67	50.00	-	-	-	16.67	16.67	266.71	83.25
14.	การไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในส่วนที่เกี่ยวข้อง	66.66	33.33	119.98	-	133.33	-	-	-	33.33	-	433.00	33.33
15.	การไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดในส่วนที่เกี่ยวข้อง	66.66	33.33	66.66	66.66	25.00	-	-	25.00	25.00	-	183.32	128.99

ตาราง 12 (ต่อ)

ลำดับ กำกับ	คุณธรรม	ประเภท 1		ประเภท 2		ประเภท 3		ประเภท 4		ประเภท 5		รวม	
		ส	พ	ส	พ	ส	พ	ส	พ	ส	พ	ส	พ
16.	ความรับผิดชอบ	100.00	-	75.00	75.00	50.00	25.00	50.00	25.00	-	2	275.00	125.00
17.	ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลาและการรักษา	-	-	-	-	-	-	20.00	-	-	-	20.00	-
18.	ความสุภาพอ่อนน้อม	475.00	-	25.00	-	100.00	-	100.00	25.00	125.00	-	825.00	25.00
19.	การมีประโยชน์ส่วนรวม	20.00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20.00	-
20.	ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์	37.50	25.00	66.66	-	11.11	-	22.22	-	-	-	137.49	25.00
21.	ความสามัคคี	66.66	33.33	66.66	33.33	-	-	-	33.33	-	-	133.32	99.99
22.	ความมีซื่อสัตย์	25.00	25.00	-	-	-	-	-	-	-	-	25.00	25.00
23.	การซื่อสัตย์	25.00	37.50	-	-	12.50	-	37.50	-	37.50	-	112.50	37.50
24.	ความซื่อสัตย์เป็นปกติ	25.00	100.00	25.00	25.00	50.00	50.00	25.00	75.00	-	200.00	125.00	450.00
25.	การลดเว้นจากการพนัน	-	-	-	-	-	-	-	25.00	-	-	-	25.00
26.	การไม่ประพฤติผิดในกาม	14.28	71.40	-	28.57	-	28.56	-	57.12	-	142.83	14.28	328.48
27.	การไม่ทำผิด ความห่วงใย	83.34	-	83.34	-	-	-	150.02	16.67	16.67	-	333.37	16.67
28.	การไม่ประพฤติผิดนอก	-	25.00	-	25.00	25.00	-	-	75.00	-	-	25.00	125.00

ตาราง 12 แสดงว่าเมื่อรวมอัตราส่วนร้อยละของพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมและค่าน ทำลายคุณธรรมแต่ละคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยทั้งห้าประเภทแล้ว ปรากฏอัตราส่วนร้อยละของ พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมมากเป็นอันดับหนึ่งในคุณธรรมความสุภาพอ่อนน้อม มีผลรวม 825.00 อันดับสองได้แก่ ความเมตตากรุณา มีผลรวม 683.43 และอันดับสามได้แก่ ความเป็นผู้มีเหตุผล มีผลรวม 675.00 พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมที่ปรากฏผลรวมอัตราส่วนร้อยละน้อยที่สุดคือ คุณธรรมการไม่ประพฤตินิโคในกาม มีผลรวม 14.28 และไม่ปรากฏพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม ในคุณธรรมการไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น การไม่ลองและเสพสิ่งเสพติด และการละเว้นจาก การพนัน

ส่วนพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมนั้น เมื่อรวมอัตราส่วนร้อยละของพฤติกรรมในแต่ละ คุณธรรมแล้ว ปรากฏอัตราส่วนร้อยละมากเป็นอันดับหนึ่งในคุณธรรมการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและ ร่างกาย มีผลรวม 1,256.92 อันดับสองคือความซื่อสัตย์สุจริต มีผลรวม 471.36 อันดับสาม คือความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีผลรวม 450.00 พฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมที่ปรากฏผลรวม อัตราส่วนร้อยละน้อยที่สุดคือ คุณธรรมการไม่ลองและเสพสิ่งเสพติด และการให้ความรักความห่วงใย มีผลรวม 16.67 ไม่ปรากฏพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมการไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลาและหน้าที่ และการถือประโยชน์ส่วนรวม

เมื่อพิจารณาผลรวมอัตราส่วนร้อยละของพฤติกรรมทั้งด้านส่งเสริมคุณธรรมและค่านทำลาย คุณธรรม จะเห็นได้ว่าคุณธรรมที่ไม่ปรากฏพฤติกรรมทั้งสองด้านคือ คุณธรรมการไม่ละเมิดของรัก ของผู้อื่น

3. คุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทยทั้งห้าประเภท

เพื่อแสดงว่าหนังสือการ์ตูนไทยแต่ละประเภทมีคุณธรรมใดปรากฏอยู่บ้างและ เป็นจำนวน เท่าใด ผู้วิจัยได้รวมความถี่ของพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมและค่านทำลายคุณธรรมในหนังสือ การ์ตูนไทยแต่ละประเภทเข้าด้วยกัน ทหาอัตราส่วนร้อยละของคุณธรรมแต่ละคุณธรรมได้ดัง

จากตาราง 13 แสดงว่าเมื่อรวมความถี่ของคุณธรรมแต่ละคุณธรรมทั้งด้านส่งเสริมคุณธรรมและด้านทำลายคุณธรรมของหนังสือการ์ตูนไทยแต่ละประเภท และคิดค่าอัตราส่วนร้อยละของความถี่คุณธรรมแต่ละคุณธรรมแล้ว ปรากฏผลดังนี้

ด้านส่งเสริมคุณธรรม

ประเภทที่ 1 การ์ตูนประกอบนิทาน คุณธรรมความเมตตากรุณามีค่าอัตราส่วนร้อยละมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง มีค่า 15.38 อันดับสองคือความสุภาพอ่อนน้อม มีค่า 14.61 อันดับสามคือความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง มีค่า 12.30

ประเภทที่ 2 การ์ตูนที่มีคุณค่าทางการศึกษา คุณธรรมความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง มีค่าอัตราส่วนร้อยละมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง มีค่า 15.00 อันดับสองคือ ความเป็นผู้มีเหตุผล มีค่า 13.34 อันดับสามคือ ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน และความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ มีค่า 13.34

ประเภทที่ 3 การ์ตูนเกี่ยวกับการต่อสู้จนุภัย คุณธรรมความเมตตากรุณาและความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเองมีค่าอัตราส่วนร้อยละมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง มีค่า 11.92 อันดับสองคือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความเป็นผู้มีเหตุผล ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน และความสุภาพอ่อนน้อม มี 9.52 อันดับสามคือ ความกตัญญูกตเวที มีค่า 7.14

ประเภทที่ 4 การ์ตูนเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและความรัก คุณธรรมการให้ ความรักความห่วงใยมีค่าอัตราส่วนร้อยละมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง มีค่า 16.98 อันดับสองคือ ความเมตตากรุณา มีค่า 13.20 อันดับสามคือความซื่อสัตย์สุจริต มีค่า 11.32

ประเภทที่ 5 การ์ตูนเกี่ยวกับอาชญากรรม ฆาตกรรม เรื่องลึกลับ คุณธรรมความสุภาพอ่อนน้อม มีค่าอัตราส่วนร้อยละมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง มีค่า 18.53 อันดับสองคือความเมตตากรุณา และความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเองมีค่า 14.26 อันดับสามคือการกตัญญูมีค่า 11.11

เมื่อรวมค่าอัตราส่วนร้อยละของพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยทั้งห้าประเภทแล้ว ปรากฏว่าคุณธรรมความเมตตากรุณามีค่าอัตราส่วนร้อยละมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง มีค่า 13.14 อันดับสองคือความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง มีค่า 11.86 อันดับสามคือความสุภาพอ่อนน้อม มีค่า 10.58

งานทำลายคุณธรรม

ประเภทที่ 1 การดูประจบประชัน คุณธรรมการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกาย มีค่าอัตราส่วนร้อยละเป็นอันดับหนึ่ง มีค่า 34.04 อันดับสองคือ ความซื่อสัตย์สุจริต มีค่า 13.84 อันดับสามคือ การรู้จักความพอที่ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ มีค่า 9.58

ประเภทที่ 2 การดูที่มีคุณค่าทางการศึกษา คุณธรรมการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกายมีค่าอัตราส่วนร้อยละเป็นอันดับหนึ่ง มีค่า 29.42 อันดับสองคือ ความเป็นผู้มีเหตุผล มีค่า 14.72 อันดับสามคือ การรู้จักความพอที่ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ และความรับผิดชอบ มีค่า 8.82

ประเภทที่ 3 การดูเกี่ยวกับการต่อสู้แข่งขัน คุณธรรมการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกายมีค่าอัตราส่วนร้อยละเป็นอันดับหนึ่ง มีค่า 60.71 อันดับสองคือความซื่อสัตย์สุจริต มีค่า 10.71 อันดับสามคือความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการไม่ประพฤติผิดในกาม มีค่า 7.15

ประเภทที่ 4 การดูเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและความรัก คุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริตมีค่าอัตราส่วนร้อยละเป็นอันดับหนึ่ง มีค่า 21.15 อันดับสองคือการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกาย มีค่า 17.31 อันดับสามคือการไม่ประพฤติผิดในกาม มีค่า 9.62

ประเภทที่ 5 การดูเกี่ยวกับอาชญากรรม ฆี เรื่องลึกลับ คุณธรรมการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกายมีค่าอัตราส่วนร้อยละเป็นอันดับหนึ่ง มีค่า 40.82 อันดับสองคือ การไม่ประพฤติผิดในกาม มีค่า 20.41 อันดับสามคือ ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีค่า 16.33

เมื่อรวมค่าอัตราส่วนร้อยละของพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยทั้งห้าประเภทแล้ว ปรากฏว่าคุณธรรมการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกายมีค่าอัตราส่วนร้อยละเป็นอันดับหนึ่ง มีค่า 34.24 อันดับสองคือความซื่อสัตย์สุจริต มีค่า 13.23 อันดับสามคือ การไม่ประพฤติผิดในกาม มีค่า 9.34

4. การจัดอันดับคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทย

การจัดอันดับคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทย ผู้วิจัยนำค่าอัตราส่วนร้อยละตาราง 13 มาจัดอันดับ ปรากฏผลดังตาราง 14

ตาราง 14 อันดับพหุองค์ธรรมในหนังสือการดูโทษของกาประเทศ

จตุรธรรม	อันดับพหุองค์ธรรมตามสงเสริม						จตุรธรรม	อันดับพหุองค์ธรรมตามหลัก					
	จตุรธรรมในหนังสือการดูโทษแต่ละประเภท							จตุรธรรมในหนังสือการดูโทษแต่ละประเภท					
	1	2	3	4	5	รวม		1	2	3	4	5	รวม
ความเมตตากรุณา	1	5	1	2	2	1	การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย	1	1	1	2	1	1
ความกล้าหาญเสียสละในตนเอง	3	1	1	8	2	2	ความซื่อสัตย์สุจริต	2	8	2	1	4	2
ความสุภาพอ่อนน้อม	1	14	3	4	1	3	การไม่ประทุษร้ายต่อบุคคลในทาง	5	5	3	3	2	3
ความเมตตาเป็นมิตรไมตรี	6	2	3	4	5	4	ความเมตตาเป็นมิตรไมตรี	6	8	3	6	3	4
ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ	5	7	3	4	7	5	ความเมตตาเป็นมิตรไมตรี	4	2	9	4	6	5
ความซื่อสัตย์สุจริต	7	11	8	3	5	6	การรู้จักความผิด ความเข้าใจในสิ่งผิดและอยู่	3	3	5	6	9	6
การให้ความรักความห่วงใย	8	5	17	1	7	6	ความเมตตาเป็นมิตรไมตรี	7	5	5	4	9	7
ความเมตตาเป็นมิตรไมตรี	4	16	7	15	7	8	ความเมตตากรุณา	12	8	5	9	5	8
ความประพฤติและละเอียดยกเว้น	14	3	3	15	7	9	ความเมตตาเป็นมิตรไมตรี	7	8	9	18	6	9
ความเมตตาเป็นมิตรไมตรี	11	8	8	8	7	9	ความเมตตาเป็นมิตรไมตรี	22	3	5	10	9	9
ความอดุสสำเพ ความอ่อนน้อมเป็นมิตร	9	8	8	4	14	11	ความอดุสสำเพ ความอ่อนน้อมเป็นมิตร	7	14	9	10	9	11
ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	11	3	12	11	14	11	ความเมตตาเป็นมิตรไมตรี	12	5	9	10	9	11
ความเมตตาเป็นมิตรไมตรี	9	8	8	11	14	13	การไม่ดูถูกเหยียดหยาม	12	14	9	6	9	11

ตาราง 14 (ต่อ)

คุณธรรม	อันดับของพฤติกรรมตามส่วนภูมิภาค						คุณธรรม	อันดับของพฤติกรรมตามส่วนภูมิภาค					
	คุณธรรมในหนังสือแต่ละประเภท							คุณธรรมในหนังสือแต่ละประเภท					
	1	2	3	4	5	รวม		1	2	3	4	5	รวม
ความซื่อสัตย์	14	16	12	8	4	14	ความซื่อสัตย์	12	8	9	10	9	14
ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	14	11	12	15	7	15	ความซื่อสัตย์	7	14	9	18	9	14
ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	18	14	17	13	14	16	ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	12	14	9	18	6	16
ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	14	11	17	15	14	17	ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	12	8	9	18	9	16
ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	11	16	17	15	14	18	ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	12	14	9	10	9	16
ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	18	16	17	15	7	19	ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	11	14	9	18	9	16
ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	18	16	17	15	14	20	ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	22	14	9	18	9	16
ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	24	16	17	13	14	20	ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	22	14	9	10	9	21
ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	13	16	17	15	14	20	ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	12	14	9	18	9	21
ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	18	16	17	15	14	20	ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	12	14	9	18	9	21
ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	14	17	16	15	14	20	ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	12	14	9	18	9	21
ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	24	16	12	15	14	20	ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	22	14	9	10	9	21
ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	24	16	17	15	14	26	ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	22	14	9	18	9	26
ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	24	16	17	15	14	26	ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	22	14	9	18	9	26
ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	24	16	17	15	14	26	ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	22	14	9	18	9	29

จากตาราง 14 จากการจัดอันดับคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยแต่ละประเภท
ปรากฏดังนี้

พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม

ประเภทที่ 1 การ์ตูนประกอบนิทาน คุณธรรมอันดับหนึ่งได้แก่ ความเมตตา
กรุณา อันดับสองได้แก่ ความสุภาพอ่อนน้อม อันดับสามได้แก่ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง
ส่วนอันดับสุดท้ายคืออันดับที่ 24 นั้นเป็นคุณธรรมที่ไม่ปรากฏพฤติกรรม

ประเภทที่ 2 การ์ตูนที่มีคุณค่าทางการศึกษา คุณธรรมอันดับหนึ่งได้แก่ ความ
กล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง อันดับสองได้แก่ ความเป็นผู้มีเหตุผล อันดับสามได้แก่ ความประณีตและ
ละเอียดถี่ถ้วน และความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อันดับสุดท้ายคืออันดับ
ที่ 16 เป็นคุณธรรมที่ไม่ปรากฏพฤติกรรม

ประเภทที่ 3 การ์ตูนเกี่ยวกับการต่อสู้จนุภัย คุณธรรมอันดับหนึ่งได้แก่ ความ
เมตตากรุณา และความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง อันดับสามได้แก่ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
และเสียสละ ความเป็นผู้มีเหตุผล ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน และความสุภาพอ่อนน้อม
อันดับที่ 17 ซึ่งเป็นอันดับสุดท้ายเป็นคุณธรรมที่ไม่ปรากฏพฤติกรรม

ประเภทที่ 4 การ์ตูนเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและความรัก คุณธรรมอันดับหนึ่งได้แก่
การให้ความรักความห่วงใย อันดับสองได้แก่ ความเมตตากรุณา อันดับสามได้แก่ ความซื่อสัตย์
สุจริต ส่วนอันดับสุดท้ายคือ อันดับที่ 15 เป็นคุณธรรมที่ไม่ปรากฏพฤติกรรม

ประเภทที่ 5 การ์ตูนเกี่ยวกับอาชญากรรม ฆี เรื่องลึกลับ คุณธรรมอันดับหนึ่ง
ได้แก่ ความสุภาพอ่อนน้อม อันดับสองได้แก่ ความเมตตากรุณา และความกล้าหาญและเชื่อมั่น
ในตนเอง อันดับสุดท้ายคืออันดับที่ 14 เป็นคุณธรรมที่ไม่ปรากฏพฤติกรรม

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยทั้งห้าประเภทแล้ว
ปรากฏว่าคุณธรรมอันดับหนึ่งได้แก่ ความเมตตากรุณา อันดับสองได้แก่ ความกล้าหาญและเชื่อมั่น
ในตนเอง อันดับสามได้แก่ความสุภาพอ่อนน้อม ส่วนอันดับสุดท้ายคืออันดับที่ 26 เป็นคุณธรรมที่
ไม่ปรากฏพฤติกรรมได้แก่ การไม่ลองและเสพสิ่งเสพติด การละเว้นจากการพนัน และการไม่
ละเมิดของรักของผู้อื่น

พฤติกรรมคนทำลายคุณธรรม

ประเภทที่ 1 การดูประจบประชัน คุณธรรมอันหนึ่งได้แก่ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย อันสืบสองได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต อันสืบสามได้แก่ การรู้จักความพอที่ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ส่วนอันสืบสุดท้ายคืออันที่ 22 เป็นคุณธรรมที่ไม่ปรากฏพฤติกรรม

ประเภทที่ 2 การดูที่คุณค่าทางการศึกษา คุณธรรมอันหนึ่งได้แก่ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย อันสืบสองได้แก่ ความเป็นผู้มีเหตุผล อันสืบสามได้แก่ การรู้จักความพอที่ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ และความรับผิดชอบ ส่วนอันสืบสุดท้ายคืออันที่ 14 เป็นคุณธรรมที่ไม่ปรากฏพฤติกรรม

ประเภทที่ 3 การดูเกี่ยวกับการต่อสู้จนภัย คุณธรรมอันหนึ่งได้แก่ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย อันสืบสองได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต อันสืบสามได้แก่ ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการไม่ประพฤติผิดในกาม อันสืบสุดท้ายคืออันที่ 9 เป็นคุณธรรมที่ไม่ปรากฏพฤติกรรม

ประเภทที่ 4 การดูเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและความรัก คุณธรรมอันหนึ่งได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต อันสืบสองได้แก่ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย อันสืบสามได้แก่ การไม่ประพฤติผิดในกาม ส่วนอันสืบสุดท้ายคือ อันที่ 18 เป็นคุณธรรมที่ไม่ปรากฏพฤติกรรม

ประเภทที่ 5 การดูเกี่ยวกับอาชญากรรม มี เรื่องลึกลับ คุณธรรมอันหนึ่งได้แก่ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย อันสืบสองได้แก่ การไม่ประพฤติผิดในกาม อันสืบสามคือ ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ส่วนอันสืบสุดท้ายคืออันที่ 9 เป็นคุณธรรมที่ไม่ปรากฏพฤติกรรม

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมคนทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยทั้งห้าประเภทแล้ว ปรากฏคุณธรรมอันหนึ่งได้แก่ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย อันสืบสองได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต อันสืบสามได้แก่ การไม่ประพฤติผิดในกาม ส่วนอันสืบสุดท้ายคืออันที่ 26 เป็นคุณธรรมที่ไม่ปรากฏพฤติกรรม ได้แก่ความมีระเบียบวินัยการตรงต่อเวลาและหน้าที่ การถือประโยชน์ส่วนรวม และการไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น

5. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริม
คุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรม

เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณ
พฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมแตกต่างกัน ผู้วิจัยใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่าง
สัดส่วน (Testing Differences between Proportions) คาสถิติและผลการเปรียบเทียบ
ได้แสดงไว้ในตาราง 15, 16, 17, 18, 19 และ 20

ตาราง 15 ผลการเปรียบเทียบปริมาณพฤติกรรมของตัวละการคำนวณและปริมาณพฤติกรรมของตัวละการคำนวณค่าเฉลี่ยรวม
ในหนังสือการค้นพบประเภทที่ 1 การสรุปประเมิน

ลำดับที่	คุณธรรม	ความถี่ พฤติกรรม ดี	ความถี่ พฤติกรรม ไม่ดี	$\hat{p}_1$	$\hat{q}_1$	$\hat{p}_2$	$\hat{q}_2$	Z
1	การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย	3	32	0.0159	0.9841	0.1693	0.8307	-5.3370**
2	ความเมตตาการุณา	20	1	0.1235	0.8766	0.0062	0.9938	4.4157**
3	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ	10	0	0.0926	0.9074	0	1	3.3198**
4	การไม่ละเมิดจรรยาบรรณของผู้อื่น	0	0	0	1	0	1	0
5	การรู้จักความซื่อสัตย์ ความพอใจในสิ่ง ที่ตนมีอยู่	1	9	0.0093	0.9908	0.0833	0.9167	-0.8660
6	ความซื่อสัตย์สุจริต	8	13	0.0423	0.9577	0.0688	0.9312	-1.1250
7	การไม่หลงและเสพติดสิ่งเสพติด	0	1	0	1	0.0062	0.9938	-1.0033
8	ความเป็นผู้มีสติรู้จำที่ยังงังใจ	3	3	0.0278	0.9722	0.0278	0.9722	0
9	ความเป็นผู้มีเหตุผล	9	7	0.0833	0.9167	0.0648	0.9352	0.5201
10	ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการ กระทำชั่ว	1	1	0.0123	0.9877	0.0123	0.9877	0

ตาราง 15 (ต่อ)

ลำดับที่	คุณธรรม	ความถี่ พฤติกรรม ส	ความถี่ พฤติกรรม ท	$\hat{p}_1$	$\hat{q}_1$	$\hat{p}_2$	$\hat{q}_2$	2
11	ความซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์	4	3	0.0370	0.9630	0.0278	0.9722	0.3846
12	ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง	16	1	0.0988	0.9012	0.0062	0.9938	3.8213**
13	ความกล้าหาญ	12	3	0.0741	0.9259	0.0185	0.9815	2.4663*
14	ความประพฤติและละเอียดถี่ถ้วน	2	1	0.0247	0.9753	0.0123	0.9877	0.5836
15	ความยุติธรรม ความมีน้ำใจเป็นธรรม	2	1	0.0247	0.9753	0.0123	0.9877	0.5836
16	ความรับผิดชอบ	4	0	0.0370	0.9630	0	1	2.0380*
17	ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา	0	0	0	1	0	1	0
18	ความสุภาพอ่อนน้อม	19	1	0.1759	0.8241	0.0093	0.9907	4.6552**
19	การถือประโยชน์ส่วนรวม	1	0	0.0074	0.9926	0	1	1.0137
20	ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์	3	2	0.0123	0.9877	0.0082	0.9918	0.4492

ตาราง 15 (ต่อ)

ลำดับที่	คุณธรรม	ความถี่ พฤติกรรม ส	ความถี่ พฤติกรรม ท	A_1	A_1	A_{p_1}	A_{p_2}	A_{q_2}	z
21	ความสามัคคี	2	1	0.0247	0.9753	0.0123	0.9877	0.5637	
22	ความซื่อสัตย์	1	1	0.0093	0.9907	0.0092	0.9907	0	
23	การคบมิตร	2	3	0.0093	0.9907	0.0139	0.0961	-0.4504	
24	ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา	1	4	0.0093	0.9907	0.0370	0.9630	-1.3638	
25	การระแวงจากการพนัน	0	0	0	1	0	1	0	
26	การไม่ประพฤติผิดในกาม	1	5	0.0053	0.9947	0.0265	0.9736	-1.6531	
27	การให้กตเวทิตาความห่วงใย	5	0	0.0309	0.9691	0	1	2.2725*	
28	การไม่ดูถูกเหยียดหยาม	0	1	0	1	0.0093	0.9907	-1.0043	
	รวม	130	94	0.0349	0.9651	0.0252	0.9748	2.4456*	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยประเภทการ์ตูนประกอบนิทานนั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในคุณธรรมการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง และความสุภาพอ่อนน้อม นั้นคือ ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรม ในคุณธรรม ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง และความสุภาพอ่อนน้อม ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรม ในคุณธรรมการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกาย

ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในคุณธรรมความกตัญญูต่อกตเวที ความรับผิดชอบ และการให้ความรักความห่วงใย นั้นคือปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมความกตัญญูต่อกตเวที ความรับผิดชอบ และการให้ความรักความห่วงใย

ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นคือปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรม เหล่านั้นไม่แตกต่างกัน

ส่วนผลรวมของปริมาณพฤติกรรมของตัวละครในหนังสือการ์ตูนไทยประเภทการ์ตูนประกอบนิทานนั้น พบว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นคือปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรม

ตาราง 16 ผลการเปรียบเทียบปริมาณพฤติกรรมของตัวละตัวละกิจกรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละตัวละกิจกรรม
ในหนังสือการค้นพบประเภทที่ 2 การค้นพบคุณค่าทางการศึกษา

ลำดับที่	คุณธรรม	ความถี่ พฤติกรรม ดี	ความถี่ พฤติกรรม ไม่ดี	A_{p_1}	A_{q_1}	A_{p_2}	A_{q_2}	b
1	การไม่ประทุรกายต่อชีวิตและร่างกาย	0	10	0	1	0.1190	0.8810	-3.3694**
2	ความเมตตากรุณา	5	1	0.0694	0.9306	0.0139	0.9861	1.6852
3	ความเชื่อเพื่อพ่อแม่และเสียสละ	4	0	0.0833	0.9167	0	1	2.0890*
4	การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น	0	0	0	1	0	1	0
5	การรู้จักความพอดี ความพอใจในสิ่งที่ ตนมีอยู่	0	3	0	1	0.0625	0.9375	-1.7693
6	ความซื่อสัตย์สุจริต	2	1	0.0238	0.9762	0.0119	0.9881	0.5830
7	การไม่ลองและเสพยาสิ่งเสพติด	0	0	0	1	0	1	0
8	ความเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต	3	2	0.0625	0.9375	0.0417	0.9583	0.4600
9	ความเป็นผู้เมตตา	8	5	0.1667	0.8333	0.1042	0.8958	0.8986
10	ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำ ชั่ว	0	0	0	1	0	1	0

ตาราง 16 (ต่อ)

ลำดับที่	คุณธรรม	ความถี่ พฤติกรรม ส	ความถี่ พฤติกรรม ท	$\hat{p}_1$	$\hat{q}_1$	$\hat{p}_2$	$\hat{q}_2$	Z
11	ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	3	0	0.0625	0.9375	0	1	1.7893
12	ความกล้าหาญและความเชื่อมั่นในตนเอง	9	1	0.1250	0.8750	0.0139	0.9861	2.6880**
13	ความกตัญญูต่อบิดา	0	1	0	1	0.0139	0.9861	-1.0073
14	ความประพฤติและละเลยกิจงาน	6	0	0.1667	0.8333	0	1	2.6833**
15	ความยุติธรรม	2	2	0.0417	0.9583	0.0417	0.9583	0
16	ความรับผิดชอบ	3	3	0.0625	0.9375	0.0625	0.9375	0
17	ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา และหน้าที่	0	0	0	1	0	1	0
18	ความสุภาพอ่อนน้อม	1	0	0.0208	0.9792	0	1	1.0107
19	การถือประโยชน์ส่วนรวม	0	0	0	1	0	1	0
20	ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์	6	0	0.555	0.9445	0	1	2.5204*

ตาราง 16 (ต่อ)

ลำดับที่	คุณธรรม	ความถี่ พฤติกรรม ดี	ความถี่ พฤติกรรม ไม่ดี	ΔP_1	Δq_1	ΔP_2	Δq_2	Z
21	ความสามัคคี	2	1	0.0555	0.9445	0.0278	0.9722	0.5913
22	ความซื่อสัตย์	0	0	0	1	0	1	0
23	การคบมิตร	0	0	0	1	0	1	0
24	ความสนใจใฝ่เป็นนักกีฬา	1	1	0.0208	0.9792	0.0208	0.9792	0
25	การละเว้นจากการพนัน	0	0	0	1	0	1	0
26	การไม่ประพฤติผิดในกาม	0	2	0	1	0.0238	0.9762	-1.4311
27	การให้ความรักความห่วงใย	5	0	0.0694	0.9306	0	1	2.3185*
28	การไม่ถูกเบียดเบียน	0	1	0	1	0.0208	0.9792	-1.0332
	รวม	60	34	0.0362	0.9638	0.0205	0.9795	2.7243**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยประเภทการ์ตูนที่มีคุณค่าทางการศึกษานั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในคุณธรรมการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง และความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน นั้นคือปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรม ในคุณธรรมความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง และความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรม ในคุณธรรมการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกาย

ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และการให้ความรักความห่วงใย นั้นคือปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และการให้ความรักความห่วงใย

ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นคือ ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมเหล่านั้นไม่แตกต่างกัน

ส่วนผลรวมปริมาณพฤติกรรมของตัวละครในหนังสือการ์ตูนไทยประเภทการ์ตูนที่มีคุณค่าทางการศึกษานั้น พบว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั้นคือ ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรม

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบปริมาณพฤติกรรมของตัวละครทั้งละครทางสังคมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครทางวัฒนธรรม
ในหนังสือการ์ตูนไทยประเภท 3 การเชื่อมโยงกับการทอสูบบุหรี่

ลำดับที่	คุณธรรม	ความถี่ พฤติกรรม ส	ความถี่ พฤติกรรม ท	Δp_1	Δq_1	Δp_2	Δq_2	Z
1	การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย	0	17	0	1	0.1619	0.8381	-4.5047**
2	ความเมตตาการุณา	5	1	0.0694	0.9056	0.0139	0.9861	1.7038
3	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ	4	0	0.0833	0.9167	0	1	2.0890*
4	การไม่ละเมิดของรักของนุณ	0	0	0	1	0	1	0
5	การรู้จักความพอคิ ความพอใจในสิ่ง ที่มีอยู่	0	1	0	1	0.0208	0.9792	1.0107
6	ความซื่อสัตย์สุจริต	2	3	0.0238	0.9762	0.0357	0.9643	-0.4546
7	การไม่ดองแฉะเสเพลสิ่งเสพติด	0	0	0	1	0	1	0
8	ความเป็นผู้เสียสละที่ยิ่งใหญ่	2	1	0.0417	0.9583	0.0208	0.9792	0.5878
9	ความเป็นผู้มีเหตุผล	4	0	0.0833	0.9167	0	1	2.0890*
10	ความสะอาดและเกรงกลัวต่อการกระทำ ชั่ว	0	0	0	1	0	1	0

ตาราง 17 (ต่อ)

ลำดับที่	คุณธรรม	ความถี่ พฤติกรรม ดี	ความถี่ พฤติกรรม ไม่ดี	A_{p_1}	A_{q_1}	A_{p_2}	A_{q_2}	Z
11	ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	1	0	0.0208	0.9792	0	1	1.0107
12	ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง	5	0	0.0694	0.9306	0	1	2.3185*
13	ความกตัญญูต่อบุคคล	3	0	0.0417	0.9583	0	1	1.7698
14	ความประพฤติและละเอียดถี่ถ้วน	4	0	0.1111	0.8889	0	1	2.1216*
15	ความยุติธรรม	1	0	0.0208	0.9792	0	1	1.0107
16	ความรับผิดชอบ	2	1	0.0417	0.9583	0.0208	0.9792	0.5878
17	ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา และหน้าที่	0	0	0	1	0	1	0
18	ความสุภาพอ่อนน้อม	4	0	0.0833	0.9167	0	1	2.0389*
19	การถือประโยชน์ส่วนรวม	0	0	0	1	0	1	0
20	ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์	1	0	0.0092	0.9908	0	1	1.0043
21	ความสามัคคี	0	0	0	1	0	1	0

ตาราง 17 (ต่อ)

ลำดับที่	คุณธรรม	ความถี่ พฤติกรรม ดี	ความถี่ พฤติกรรม ไม่ดี	$\hat{p}_1$	$\hat{q}_1$	$\hat{p}_2$	$\hat{q}_2$	Z
22	ความซื่อสัตย์	0	0	0	1	0	1	0
23	การยอมรับ	1	0	0.0104	0.9896	0	1	1.0058
24	ความซื่อสัตย์เป็นนักกีฬา	2	2	0.0417	0.9583	0.0417	0.9583	0
25	การละเว้นจากการพนัน	0	0	0	1	0	1	0
26	การไม่ประพฤติผิดในกาม	0	2	0	1	0.0238	0.9762	-1.4311
27	การให้ความรักความห่วงใย	0	0	0	1	0	1	0
28	การไม่ถูกเหยียดหยาม	1	0	0.0208	0.9792	0	1	1.0107
	รวม	42	28	0.0254	0.9746	0.0169	0.9831	1.6937

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครท่านสังเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครท่านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยประเภทการ์ตูนเกี่ยวกับการต่อสู้ผจญภัยนั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในคุณธรรมการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกาย นั่นคือ ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครท่านทำลายคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครท่านสังเสริมคุณธรรม ในคุณธรรมการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกาย

ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครท่านสังเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครท่านทำลายคุณธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในคุณธรรมความเชื่อเพื่อเนื้อแม่และเสียสละ ความเป็นผู้มีเหตุผล ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน และความสุขพองน้อม นั่นคือ ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครท่านสังเสริมคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครท่านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมความเชื่อเพื่อเนื้อแม่และเสียสละ ความเป็นผู้มีเหตุผล ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน และความสุขพองน้อม

ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครท่านสังเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครท่านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครท่านสังเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครท่านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมเหล่านั้นไม่แตกต่างกัน

ส่วนผลรวมปริมาณพฤติกรรมของตัวละครในหนังสือการ์ตูนไทยประเภทการ์ตูนเกี่ยวกับการต่อสู้ผจญภัยนั้น พบว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครท่านสังเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครท่านทำลายคุณธรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครท่านสังเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครท่านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยประเภทนี้ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบปริมาณพฤติกรรมของตัวละครตามแง่เสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครตามท่าส่ายคุณธรรม
ในหนังสือการ์ตูนไทยประเภทที่ 4 การ์ตูนเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและความรัก

ลำดับที่	คุณธรรม	ความถี่ พฤติกรรม ด	ความถี่ พฤติกรรม ท	A_{p_1}	A_{q_1}	A_{p_2}	A_{q_2}	Z
1	การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย	0	9	0	1	0.0857	0.9143	-3.1384**
2	ความเมตตากรุณา	7	2	0.0778	0.9222	0.0222	0.9778	1.7392
3	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ	4	1	0.0667	0.9333	0.0167	0.9833	1.3906
4	การไม่ละเมิดของรักของเพื่อน	0	0	0	1	0	1	0
5	การรู้จักความพอดี ความพอใจในสิ่งที่ ตนมีอยู่	0	3	0	1	0.0500	0.9500	-1.7775
6	ความซื่อสัตย์สุจริต	6	11	0.0571	0.9429	0.1048	0.8952	-1.2951
7	การไม่ลองและเสพสิ่งเสพติด	0	0	0	1	0	1	0
8	ความเป็นเมตตาสุจริตเยี่ยงซึ่งใจ	3	4	0.0500	0.9500	0.0667	0.9333	-0.3896
9	ความเป็นเมตตาเหตุผล	4	4	0.0667	0.9333	0.0667	0.9333	0
10	ความสะอาดและเกรงกลัวต่อการ กระทำชั่ว	0	0	0	1	0	1	0

ตาราง 18 (ต่อ)

ลำดับที่	คุณธรรม	ความถี่ พฤติกรรม ส	ความถี่ พฤติกรรม ท	A_{p_1}	A_{q_1}	A_{p_2}	A_{q_2}	Z
11	ความซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์	4	1	0.0667	0.9333	0.0167	0.9833	1.3816
12	ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง	3	0	0.0333	0.9667	0	1	1.7616
13	ความกตัญญูแก่ชาติ	0	0	0	1	0	1	0
14	ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน	0	0	0	1	0	1	0
15	ความยุติธรรม	0	1	0	1	0.0167	0.9833	-1.0085
16	ความรับผิดชอบ	2	1	0.0333	0.9667	0.0167	0.9833	0.5890
17	ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา และหน้าที่	1	0	0.0133	0.9867	0	1	1.0068
18	ความสุภาพอ่อนน้อม	4	1	0.0667	0.9333	0.0167	0.9833	1.3816
19	การถือประโยชน์ส่วนรวม	0	0	0	1	0	1	0
20	ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์	2	0	0.0148	0.9852	0	1	1.4254

ตาราง 18 (ต่อ)

ลำดับที่	คุณธรรม	ความถี่ พฤติกรรม ดี	ความถี่ พฤติกรรม ไม่ดี	$\hat{p}_1$	$\hat{q}_1$	$\hat{p}_2$	$\hat{q}_2$	z
21	ความสามัคคี	0	1	0	1	0.0222	0.9778	-1.0447
22	ความซื่อสัตย์	0	0	0	1	0	1	0
23	การคบมิตร	3	0	0.0286	0.9714	0	1	1.7532
24	ความเมตตาใจเป็นเมตตา	1	3	0.0167	0.9833	0.0500	0.9500	-1.0221
25	การละเว้นจากการพนัน	0	1	0	1	0.0167	0.9833	-1.0085
26	การไม่ประพฤติผิดในกาม	0	5	0	1	0.0476	0.9524	-2.2911*
27	การให้ความรักความห่วงใย	9	1	0.1000	0.9000	0.0111	0.9889	2.6542**
28	การไม่ดื้อดกเพียงดพยอม	0	3	0	1	0.0500	0.9500	-1.7775
	รวม	53	52	0.0256	0.9744	0.0251	0.9749	0.0984

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านั่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยประเภทการ์ตูนเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและความรักนั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในคุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย และการให้ความรักความห่วงใย นั่นคือ ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านั่งเสริมคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านทำลายคุณธรรม ในคุณธรรมการให้ความรักความห่วงใย ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านทำลายคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านั่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย

ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านั่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านทำลายคุณธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในคุณธรรมการไม่ประพฤติผิดในกาม นั่นคือ ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านทำลายคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านั่งเสริมคุณธรรม ในคุณธรรมการไม่ประพฤติผิดในกาม

ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านั่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านั่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านทำลายคุณธรรมในคุณธรรม เหล่านั้นไม่แตกต่างกัน

ส่วนผลรวมปริมาณพฤติกรรมของตัวละครในหนังสือการ์ตูนไทยประเภทการ์ตูนเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและความรักนั้น พบว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านั่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านทำลายคุณธรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านั่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยประเภทนี้ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบปริมาณพฤติกรรมของตัวละครความสูง เสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครความต่ำลายคุณธรรม
ในหนังสือการ์ตูนไทยประเภทที่ 5 การ์ตูนเกี่ยวกับอาชญากรรม ปี 1 เรื่อง ลักลอบ

ลำดับที่	คุณธรรม	ความถี่ พฤติกรรม สูง	ความถี่ พฤติกรรม ต่ำ	$\chi^2_{p_1}$	$\chi^2_{q_1}$	$\chi^2_{p_2}$	$\chi^2_{q_2}$	χ^2
1	การไม่ประทุษร้ายต่อบุคคลและร่างกาย	0	20	0	1	0.2198	0.7802	-5.0641**
2	ความเมตตา กรุณา	4	2	0.0513	0.9487	0.0256	0.9744	0.8346
3	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ	1	0	0.0192	0.9808	0	1	1.0100
4	การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น	0	0	0	1	0	1	0
5	การรู้จักควบคุมสติ ควบคุมใจในสิ่งที่ ตนเผชิญ	0	0	0	1	0	1	0
6	ความซื่อสัตย์สุจริต	2	6	0.0220	0.9780	0.0660	0.9341	-1.4551
7	การไม่หลงและเสพติด	0	0	0	1	0	1	0
8	ความเป็นผู้มีสติ ควบคุมใจ	1	0	0.0192	0.9808	0	1	1.0100
9	ความเป็นผู้มีเหตุผล	2	1	0.0385	0.9615	0.0192	0.9808	0.5870
10	ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการ กระทำชั่ว	1	1	0.0256	0.9744	0.0256	0.9744	0

ตาราง 19 (ต่อ)

ลำดับที่	คุณธรรม	ความถี่ พฤติกรรม ส	ความถี่ พฤติกรรม ท	$\hat{p}_1$	$\hat{q}_1$	$\hat{p}_2$	$\hat{q}_2$	Z
11	ความซื่อสัตย์และความซื่อสัตย์	0	0	0	1	0	1	0
12	ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง	4	0	0.0513	0.9487	0	1	2.0537*
13	ความกตัญญูต่อบุคคล	1	1	0.0128	0.9872	0.0128	0.9872	0
14	ความประพฤติดีและละเอียดถี่ถ้วน	1	0	0.0256	0.9744	0	1	1.0134
15	ความยุติธรรม	1	0	0.0256	0.9744	0	1	1.0134
16	ความรับผิดชอบ	0	0	0	1	0	1	0
17	ความมีระเบียบวินัย การตรงต่อเวลา และหน้าที่	0	0	0	1	0	1	0
18	ความสุภาพอ่อนน้อม	5	0	0.0962	0.9038	0	1	2.3520*
19	การถือประโยชน์ส่วนรวม	0	0	0	1	0	1	0
20	ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์	0	0	0	1	0	1	0
21	ความสามัคคี	0	0	0	1	0	1	0

ตาราง 19 (ต่อ)

ลำดับที่	คุณธรรม	ความถี่ พฤติกรรม ดี	ความถี่ พฤติกรรม ไม่ดี	$\hat{p}_1$	$\hat{q}_1$	$\hat{p}_2$	$\hat{q}_2$	Z
22	ความซื่อสัตย์	0	0	0	1	0	1	0
23	การควบคุม	3	0	0.0288	0.9712	0	1	1.7575
24	ความสนใจเป็นนักกีฬา	0	8	0	1	0.1538	0.8462	-3.0750**
25	การละเว้นจากการพนัน	0	0	0	1	0	1	0
26	การไม่ประพฤติผิดในกาม	0	10	0	1	0.1099	0.8901	-3.3523**
27	การให้ความรักความห่วงใย	1	0	0.0128	0.9872	0	1	1.0071
28	การไม่ถูกเหยียดหยาม	0	0	0	1	0	1	0
	รวม	27	49	0.0151	0.9849	0.0273	0.9727	-2.5542*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยประเภทการ์ตูนเกี่ยวกับอาชญากรรม ๕ เรื่องลึกลับ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในคุณธรรมการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการไม่ประพฤติผิดในกาม นั่นคือปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมการไม่ประทุรร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการไม่ประพฤติผิดในกาม

ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในคุณธรรมความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง และความสุภาพอ่อนน้อม นั่นคือ ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรม ในคุณธรรมความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง และความสุภาพอ่อนน้อม

ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมเหล่านั้น ไม่แตกต่างกัน

ส่วนผลรวมปริมาณพฤติกรรมของตัวละครในหนังสือการ์ตูนไทยประเภทการ์ตูนเกี่ยวกับอาชญากรรม ๕ เรื่องลึกลับนั้นพบว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรม

ตาราง 20 ผลการเปรียบเทียบปริมาณพฤติกรรมของตัวละครทางสังคมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครทางกายคุณธรรม
ในหนังสือการ์ตูนไทยทั้งห้าประเภท

ลำดับที่	คุณธรรม	ความถี่ พฤติกรรม ส	ความถี่ พฤติกรรม ท	A_{p_1}	A_{q_1}	A_{p_2}	A_{q_2}	Z
1	การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย	3	88	0.0054	0.9946	0.1591	0.8409	-9.6978**
2	ความเมตตา กรุณา	41	7	0.0865	0.9135	0.0148	0.9852	5.1090**
3	ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ	23	1	0.0791	0.9209	0.0032	0.9968	4.9000**
4	การไม่ละเมิดของรักของเพื่อน	0	0	0	1	0	1	0
5	การรู้จักความพอดี ความพอใจในสิ่งที่ ตนมีอยู่	1	16	0.0032	0.9968	0.0506	0.9494	-3.7290**
6	ความซื่อสัตย์สุจริต	20	34	0.0362	0.9638	0.0615	0.9382	1.9597
7	การไม่หลงและเสพติดสิ่งเสพติด	0	1	0	1	0.0021	0.9980	1.0000
8	ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ	12	10	0.0380	0.9620	0.0316	0.9684	0.4345
9	ความเป็นผู้มีเหตุผล	27	17	0.0854	0.9146	0.0538	0.9462	2.3238*
10	ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการ กระทำชั่ว	2	2	0.0084	0.9916	0.0084	0.9916	0

ตาราง 20 (ต่อ)

ลำดับที่	คุณธรรม	ความถี่ พฤติกรรม ส	ความถี่ พฤติกรรม ท	$\hat{p}_1$	$\hat{q}_1$	$\hat{p}_2$	$\hat{q}_2$	Z
11	ความซื่อสัตย์ ความซื่อสัตย์เป็นเพื่อน	12	4	0.0380	0.9620	0.0127	0.9873	2.0338*
12	ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง	37	2	0.0781	0.9219	0.0042	0.9958	5.8302**
13	ความกตัญญูต่อบุคคล	16	5	0.0338	0.9662	0.0105	0.9895	2.4380*
14	ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน	13	1	0.0548	0.9452	0.0042	0.9958	3.2947**
15	ความยุติธรรม	6	4	0.0190	0.9810	0.0127	0.9873	0.6381
16	ความรับผิดชอบ	11	5	0.0348	0.9652	0.0158	0.9842	1.5229
17	ความมีระเบียบวินัย การทรงตนเวลา และหน้าที่	1	0	0.0025	0.9975	0	1	1.0040
18	ความสุภาพอ่อนน้อม	33	2	0.1044	0.8956	0.0063	0.9937	5.8801**
19	การถือประโยชน์ส่วนรวม	1	0	0.0025	0.9975	0	1	1.0040
20	ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์	12	2	0.0169	0.9831	0.0028	0.9972	2.6935**
21	ความสามัคคี	4	3	0.0169	0.9831	0.0127	0.9873	0.3966

ตาราง 20 (ต่อ)

ลำดับที่	คุณธรรม	ความถี่ พฤติกรรม ดี	ความถี่ พฤติกรรม รวม	Δp_1	Δq_1	Δp_2	Δq_2	Σ
22	ความซื่อสัตย์	1	1	0.0032	0.9968	0.0032	0.9968	0
23	การซื่อสัตย์	9	3	0.0142	0.9858	0.0047	0.9953	1.7463
24	ความกล้าหาญเป็นนักกีฬา	5	18	0.0158	0.9842	0.0570	0.9430	-2.7770**
25	การจะเว้นจากการพนัน	0	1	0	1	0.0032	0.9968	-1.0032
26	การไม่ประพฤตินอกเวลา	1	24	0.0018	0.9982	0.0434	0.9566	-4.7048**
27	การให้ความรักความห่วงใย	20	2	0.0422	0.9578	0.0042	0.9958	4.1330***
28	การไม่คบหาเพื่อนที่ไม่ดี	1	4	0.0032	0.9968	0.0127	0.9873	-1.7996
	รวม	312	257	0.0286	0.9714	0.0236	0.9764	2.5950**

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยทั้งห้าประเภทนั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในคุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ การรู้จักความพอที่ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความสุภาพอ่อนน้อม ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา การไม่ประพฤติผิดในกาม และการให้ความรักความห่วงใย นั่นคือ ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความสุภาพอ่อนน้อม ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และการให้ความรักความห่วงใย ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย การรู้จักความพอที่ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการไม่ประพฤติผิดในกาม

ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในคุณธรรมความเป็นผู้มีเหตุผล ความอดุสหาหะความขยันหมั่นเพียร ความกตัญญูกตเวที ความประพฤติและละเอียดยกย่อง นั่นคือ ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมความเป็นผู้มีเหตุผล ความอดุสหาหะความขยันหมั่นเพียร ความกตัญญูกตเวที และความประพฤติและละเอียดยกย่อง

ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมเหล่านั้นไม่แตกต่างกัน

ส่วนผลรวมปริมาณพฤติกรรมของตัวละครในหนังสือการ์ตูนไทยทุกประเภททุกคุณธรรมพบว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้าน

ทำลายคุณธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ ปริมาณพฤติกรรมของ
 ตัวละครงานส่งเสริมคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครงานทำลาย
 คุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยในครั้งนี้ว่า ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครงาน
 ส่งเสริมคุณธรรมและงานทำลายคุณธรรมมีความแตกต่างกัน

บทที่ 5

บทย่อ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หนังสือการ์ตูนไทยด้านคุณธรรม โดยกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อหาประเภทของคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทย
2. เพื่อจัดอันดับคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทย
3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมและ

ทำลายคุณธรรม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบว่าหนังสือการ์ตูนไทยให้คุณธรรมประเภทใดแก่ผู้อ่าน
2. ทำให้ทราบว่าหนังสือการ์ตูนไทยมีคุณธรรมประเภทใดเกินหรือต่อย
3. ทำให้ทราบว่าหนังสือการ์ตูนไทยส่งเสริมหรือทำลายคุณธรรมมากน้อยเพียงใด
4. เพื่อประโยชน์สำหรับครู ผู้ปกครอง และบรรณารักษ์ในการพิจารณาเลือกซื้อ หรือแนะนำเด็กในการอ่านหรือเลือกซื้อหนังสือการ์ตูน
5. เพื่อเป็นแนวทางและการกระตุ้นให้ผู้ผลิตหนังสือสำหรับเด็กในการพิจารณาผลิตหนังสือสำหรับเด็กประเภทการ์ตูนที่มีเนื้อหาเป็นคุณประโยชน์สำหรับเด็ก

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

หนังสือการ์ตูนไทยที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือหนังสือการ์ตูนที่ผู้แต่งเขียนเรื่องขึ้นใหม่หรือใช้โครงเรื่องแบบไทยที่มีเรื่องราวติดต่อกันเป็นเรื่องเดียวกัน และจบเรื่องภายในเล่มเดียวกัน ราคา

ตั้งแต่ 3 บาทถึง 10 บาท ซึ่งวางจำหน่ายตามร้านและแผงจำหน่ายหนังสือในเขตกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ 1 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2524 ถึงวันที่ 30 เดือนเมษายน พ.ศ. 2524 จำนวน 79 เล่ม จาก 8 สำนักพิมพ์ โดยได้แบ่งหนังสือการ์ตูนไทยที่รวบรวมได้ออกเป็น 5 ประเภท คือ การ์ตูนประกอบนิทาน จำนวน 27 เล่ม การ์ตูนที่มีคุณค่าทางการศึกษาจำนวน 12 เล่ม การ์ตูนเกี่ยวกับการต่อสู้จนุภย์ จำนวน 12 เล่ม การ์ตูนเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและความรักจำนวน 15 เล่ม การ์ตูนเกี่ยวกับอาชญากรรม ฆี เรื่องลึกลับ จำนวน 13 เล่ม การวิเคราะห์ครั้งนี้พิจารณาเฉพาะพฤติกรรมที่เป็นสาระสำคัญของเนื้อเรื่อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยอ่านหนังสือการ์ตูนไทยทุกเล่มเพื่อแยกประเภท
2. คณะผู้วิจัยทั้งสามคนอ่านเพื่อการวิเคราะห์หนังสือการ์ตูนทั้งสามลักษณะ ได้แก่ หนังสือการ์ตูนเล่มละบาท หนังสือการ์ตูนไทย และหนังสือการ์ตูนที่ได้เค้าโครงจากต่างประเทศ โดยพิจารณาพฤติกรรมของตัวละครในเนื้อเรื่องของหนังสือการ์ตูนที่ตรงกับพฤติกรรมตามเกณฑ์การวิเคราะห์และให้ความถี่ของพฤติกรรมในหนังสือการ์ตูนแต่ละเล่ม จากนั้นผู้วิจัยแต่ละคนนำผลการวิเคราะห์หนังสือการ์ตูนแต่ละลักษณะไปดำเนินการต่อไปตามขั้นตอน
3. นำผลการวิเคราะห์หนังสือการ์ตูนไทยมาหาค่าอัตราส่วนร้อยละของความถี่พฤติกรรมทั้งด้านส่งเสริมคุณธรรมและด้านทำลายคุณธรรม แต่ละคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทยแต่ละเล่ม
4. หาค่าอัตราส่วนร้อยละของพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมและด้านทำลายคุณธรรมแต่ละคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทยแต่ละประเภทและรวมทั้งห้าประเภท
5. จัดอันดับคุณธรรมของหนังสือการ์ตูนไทย
6. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมโดยใช้วิธีทดสอบความแตกต่างระหว่างสัดส่วน

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. จากจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ในข้อที่ว่า เพื่อหาประเภทของคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทยนั้น ปรากฏว่าคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทยมีทั้งสิ้นรวม 27 คุณธรรม ได้แก่

- 1.1 การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย
- 1.2 ความเมตตากรุณา
- 1.3 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ
- 1.4 การรู้จักความพอดี ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่
- 1.5 ความซื่อสัตย์สุจริต
- 1.6 การไม่หลงและเสพติดสิ่งเสพติด
- 1.7 ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ
- 1.8 ความเป็นผู้มีเหตุผล
- 1.9 ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว
- 1.10 ความอดุสหาะ ความขยันหมั่นเพียร
- 1.11 ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง
- 1.12 ความกตัญญูกตเวที
- 1.13 ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน
- 1.14 ความยุติธรรม ความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง
- 1.15 ความรับผิดชอบ
- 1.16 ความมีระเบียบวินัย การทรงพอเวลาและหน้าที่
- 1.17 ความสุภาพอ่อนน้อม
- 1.18 การถือประโยชน์ส่วนรวม
- 1.19 ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
- 1.20 ความสามัคคี

- 1.21 ความมีชัยดี
- 1.22 การคบมิตร
- 1.23 ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา
- 1.24 การละเว้นจากการพนัน
- 1.25 การไม่ประพฤตินิโคในกาม
- 1.26 การให้ความรักความห่วงใย
- 1.27 การไม่ถูกเหยียดหยาม

คุณธรรมในเกณฑ์การวิเคราะห์ที่ไม่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทย ได้แก่ คุณธรรมในด้าน การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น

2. ในการพิจารณาว่าหนังสือการ์ตูนไทยเล่มใดมีพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและด้านทำลายคุณธรรมในระดับมาก ปานกลาง น้อยนั้น ปรากฏผลดังนี้คือ พฤติกรรมของตัวละครทั้งด้านส่งเสริมคุณธรรมและด้านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยแต่ละเล่มไม่ปรากฏพฤติกรรมทั้งสองด้านในระดับมาก ส่วนใหญ่จะปรากฏพฤติกรรมของตัวละครทั้งด้านส่งเสริมคุณธรรมและด้านทำลายคุณธรรมในระดับน้อย และมีหนังสือการ์ตูนไทยส่วนน้อยที่ปรากฏพฤติกรรมของตัวละครทั้งด้านส่งเสริมคุณธรรมและด้านทำลายคุณธรรมในระดับปานกลาง คือมีอัตราส่วนร้อยละ 33.34 - 66.67 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประเภทที่ 1 การ์ตูนประกอบนิทาน ได้แก่ พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรม ความเชื่อเพื่อพ่อแม่และเสียสละในเรื่องธิดาพญานาค และเรื่องนางอรพิมพ์ คุณธรรมความเป็นผู้มีเหตุผลในเรื่องพระภริทิต และเรื่องมโหสถ คุณธรรมความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเองในเรื่องมโหสถ คุณธรรมความสุภาพอ่อนน้อมในเรื่องนางอรพิมพ์ บัวคำ แม่ผู้ยากดัง ภูมิไม่หล่อแล้วยังโง่ และเรื่องเอื้องแซะสีทอง

พฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมที่ปรากฏในระดับปานกลางคือ คุณธรรมการรู้จักความพอดี ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ในเรื่องพระภริทิต คุณธรรมความอดุสาหะความขยันหมั่นเพียรในเรื่องมีแคะมะกอกหล่น และคุณธรรมการคบมิตรในเรื่องหนูกั๊กเหล็ก

ประเภทที่ 2 การรู้หนังสือทางการศึกษา ได้แก่ พฤติกรรมค่านั่งเสริมคุณธรรม ในคุณธรรมความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ และความเป็นผู้มีเหตุผลในเรื่ององคุลีมาล คุณธรรม ความเป็นผู้มีเหตุผลและความอุทิศสละความขยันหมั่นเพียรในเรื่องพระเจ้าฟ้ารั่ว

ประเภทที่ 3 การรู้เกี่ยวกับการต่อสู้จนจัญญ์ ได้แก่ พฤติกรรมค่านั่งเสริมคุณธรรม ในคุณธรรมความประณีตและละเอียดถี่ถ้วนในเรื่องขุนศึกฟ้าส่น คุณธรรมความสุภาพอ่อนน้อมในเรื่อง คุรุทาบพทอง ส่วนพฤติกรรมค่านทำลายคุณธรรม ได้แก่ คุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายในเรื่องจอมราชันย์

ประเภทที่ 4 การรู้เกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและความรัก ได้แก่ พฤติกรรมค่านั่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละในเรื่องแม่ค้าขายผัก คุณธรรมความเป็นผู้มีเหตุผล และความสุภาพอ่อนน้อมในเรื่องพ่อเลี้ยง

พฤติกรรมค่านทำลายคุณธรรมที่ปรากฏในระดับปานกลาง คือคุณธรรมการรู้จักความพอใจ ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ในเรื่องพ่อเลี้ยง คุณธรรมความเป็นผู้มีเหตุผลในเรื่องเสียงจากสวรรค์ คุณธรรมการไม่ถูกกล่เหยียดหยามในเรื่องแม่หนูเป็นเมียเช่า

ประเภทที่ 5 การรู้เกี่ยวกับอาชญากรรม มี เรื่องลี้ลับ พฤติกรรมค่านั่งเสริมคุณธรรมไม่มีปรากฏในระดับปานกลาง ส่วนพฤติกรรมค่านทำลายคุณธรรมมีปรากฏในคุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายในเรื่องภักดีพิศวาส คุณธรรมการไม่ประพฤตินิโคในกามในเรื่อง เจ้าชายสิงหราชผู้ถูกสาป

3. หนังสือการรู้ไทยประเภทที่ 1 การรู้ประกอบนิทาน เรื่องมโหสถส่งเสริมคุณธรรมมากที่สุด 12 คุณธรรม ได้แก่ คุณธรรมความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นผู้มีเหตุผล ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความกตัญญูกตเวที ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน ความยุติธรรมความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง ความรับผิดชอบ การถือประโยชน์ส่วนรวม ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และการไม่ประพฤตินิโคในกามเรื่องที่ส่งเสริมคุณธรรมน้อยที่สุด 1 คุณธรรม ได้แก่ เรื่องผาแดงนางไอ่ พระยาโคตรกะบองและเรื่องมีแคะมะกอกหล่น

ก้านทำลายคุณธรรม เรื่องมโหสถทำลายคุณธรรมมากที่สุด 6 คุณธรรม ได้แก่
คุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย การรู้จักความพอดีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่
ความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง และ
การไม่ประพฤตินอกในกาม เรื่องที่ทำลายคุณธรรมน้อยที่สุด 1 คุณธรรม ได้แก่ เรื่องกวาง
น้อยกับงูเขียว เจ้าหญิงกับลิงสีทอง ชีภาพานาก พระยาโคตรตะปอง และเรื่องเอื้องแซะ
สีทอง

ประการที่ 2 การทูลที่มีคุณค่าทางการศึกษา เรื่ององค์อุลามาตสังเสริมคุณธรรมมากที่สุด
9 คุณธรรม ได้แก่ คุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็น
ผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ ความเป็นผู้มีเหตุผล ความอุทิศสาคะความขยันหมั่นเพียร ความสุภาพ
อ่อนน้อม ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการ
ให้ความรักความห่วงใย เรื่องที่ส่งเสริมคุณธรรมน้อยที่สุด 1 คุณธรรม ได้แก่ เรื่องพญาเมงราย

ในก้านทำลายคุณธรรม เรื่องพญาเมงรายทำลายคุณธรรมมากที่สุด 5 คุณธรรม ได้แก่
คุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ความเป็นผู้มีเหตุผล ความยุติธรรมความมีน้ำใจเป็น
ธรรมไม่ลำเอียง ความรับผิดชอบ และความสามัคคี เรื่องที่ทำลายคุณธรรมน้อยที่สุด 1 คุณธรรม
ได้แก่ เรื่องท้าวสุรนารี นายจัญไรเศรษฐี และเรื่องเผด็จศึกเขมร เรื่องที่ไม่ปรากฏพฤติกรรมที่
ทำลายคุณธรรม ได้แก่ เรื่องพระเจ้าฟ้ารั่ว

ประเภทที่ 3 การทูลเกี่ยวกับการต่อสู้จนุญญ เรื่องเจ้าชายแคว้นผู้มายักษ์ และเรื่อง
หนูน้อยผจญภัย ส่งเสริมคุณธรรมมากที่สุด 6 คุณธรรม เรื่องเจ้าชายแคว้นผู้มายักษ์ ส่งเสริม
คุณธรรม ความเมตตาการุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริต ความ
กล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการไม่ถูกเหยียดหยาม เรื่องหนูน้อย
ผจญภัยส่งเสริมคุณธรรมความเมตตาการุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความเป็นผู้มีเหตุผล
ความรับผิดชอบ ความสุภาพอ่อนน้อม และการคบมิตร เรื่องที่ส่งเสริมคุณธรรมน้อยที่สุด 1
คุณธรรม ได้แก่ เรื่องจอมราชันย์หนองใหญ่ และเรื่องไอ้จอม เรื่องที่ไม่ปรากฏพฤติกรรมที่
ส่งเสริมคุณธรรมคือเรื่องคาบมรกตปราบอชรรณ และเรื่องสัตว์สาวควาโลภ

ในค่านทำลายคุณธรรม เรื่องงูยักษ์ สัตว์สาวดาวโลหิตและเรื่องไอ้จอม ทำลาย
คุณธรรมมากที่สุด 3 คุณธรรม เรื่องงูยักษ์ทำลายคุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย
ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ และความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา เรื่องสัตว์สาวดาวโลหิตทำลาย
คุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย การรู้จักความพอดีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ และ
การไม่ประพฤตินิดในกาม เรื่องไอ้จอมทำลายคุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย
ความเมตตาการุณาและความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา เรื่องที่ทำลายคุณธรรมน้อยที่สุด 1 คุณธรรม
ได้แก่ เรื่องขุนศึกฟ้าดิน เจ้าชายแคว้นมอญ แกนอาถรรพ์ และเรื่องหนองใหญ่ เรื่องที่
ไม่ปรากฏพฤติกรรมที่ทำลายคุณธรรมคือเรื่องหนูน้อยผจญภัย

ประเภทที่ 4 การคุ้นเคยกับชีวิตครอบครัวและความรัก เรื่องเต้าน้อยผจญภัย และ
เรื่องโซ่ / ดวงใจของแม่ส่งเสริมคุณธรรมมากที่สุด 6 คุณธรรม เรื่องเต้าน้อยผจญภัยส่งเสริม
คุณธรรมความเมตตาการุณา ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ ความอดุสาหะความขยันหมั่นเพียร
ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความรับผิดชอบ และการให้ความรักความห่วงใย เรื่องโซ่/
ดวงใจของแม่ ส่งเสริมคุณธรรมความเมตตาการุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้ง
ชั่งใจ ความอดุสาหะความขยันหมั่นเพียร ความสุภาพอ่อนน้อม และการให้ความรักความห่วงใย
เรื่องที่ส่งเสริมคุณธรรมน้อยที่สุด 1 คุณธรรม ได้แก่ เรื่องใจชายคั่งสาयน้ำ และเรื่องทิดแก้ว
ที่เค็ด

ในค่านทำลายคุณธรรม เรื่องพ่อเลี้ยง และเรื่องแม่ค้าขายผักทำลายคุณธรรมมากที่สุด
5 คุณธรรม เรื่องพ่อเลี้ยงทำลายคุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย การรู้จักความ
พอดี ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ความซื่อสัตย์สุจริต การละเว้นจากการพนัน และการไม่ประพฤตินิด
ในกาม เรื่องแม่ค้าขายผักทำลายคุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย การรู้จักความพอดี
ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ความสุภาพอ่อนน้อม ความสามัคคี และการไม่ถูกเหยียดหยาม เรื่องที่
ทำลายคุณธรรมน้อยที่สุด 1 คุณธรรม ได้แก่ เรื่องชะบาทอง พ่อค้าลูกทิด และเรื่องอาจจะเป็น
เพราะฉันเหงา

ประเภทที่ 5 การคุ้นเคยกับอาชญากรรม ผี เรื่องลี้ลับ เรื่องภูติพิศวาส ส่งเสริม
คุณธรรมมากที่สุด 6 คุณธรรม ได้แก่ คุณธรรมความเมตตาการุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ

ความเป็นผู้ใหญ่ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความยุติธรรมความมีน้ำใจเป็นธรรม ไม่ลำเอียง และความสุภาพอ่อนน้อม เรื่องที่ส่งเสริมคุณธรรมน้อยที่สุดหนึ่งคุณธรรม ได้แก่ เรื่องกรรมสนองกรรม ไฟในทรวง และเรื่องเสน่หาทางคำนี้ เรื่องที่ไม่ปรากฏพฤติกรรมก้านส่งเสริมคุณธรรมคือ เรื่องเจ้าชายสิงหราชผู้ถูกสาป และเรื่องแหวนนางพราาย

ในด้านทำลายคุณธรรม เรื่องภูติพิศวาสทำลายคุณธรรมมากที่สุดห้าคุณธรรม ได้แก่ คุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ความเมตตากรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการไม่ประพฤติผิดในกาม เรื่องที่ทำลายคุณธรรมน้อยที่สุดหนึ่งคุณธรรม ได้แก่ เรื่องกาหลงหิวเลือด ชุงปีศาจ ภูมิเขี้ยวมนะ และเรื่องลาฉีกระสือ

4. การจัดอันดับคุณธรรมในก้านส่งเสริมและก้านทำลายคุณธรรม

ประเภทที่ 1 การตุนประกอบนิทาน เน้นพฤติกรรมก้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมความเมตตากรุณาเป็นอันดับหนึ่ง อันดับสองได้แก่ ความสุภาพอ่อนน้อม อันดับสามได้แก่ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ปรากฏพฤติกรรมก้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมการไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น การไม่ลองและเสพสิ่งเสพศิก ความมีระเบียบวินัยการตรงต่อเวลาและหน้าที่ การละเว้นจากการพนัน และการไม่ถูกเหยียดหยาม

ส่วนพฤติกรรมก้านทำลายคุณธรรมนั้น พฤติกรรมในคุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ปรากฏมากเป็นอันดับหนึ่ง นั่นคือ มีพฤติกรรมการประทุษร้ายต่อร่างกายและการทำลายชีวิตสูง อันดับสองได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งแสดงว่าตัวละครมีพฤติกรรมก้านความไม่ซื่อสัตย์สุจริตมาก อันดับสามคือการรู้จักความพอที่ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ แสดงว่าตัวละครมีพฤติกรรมของการไม่รู้จักความพอที่หรือไม่พึงพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ไม่ปรากฏพฤติกรรมก้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยการตรงต่อเวลาและหน้าที่ ความสุภาพอ่อนน้อม การถือประโยชน์ส่วนรวม การละเว้นจากการพนัน และการให้ความรักความห่วงใย

ประเภทที่ 2 การตุนที่มีคุณค่าทางการศึกษา เน้นพฤติกรรมก้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรมความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเองเป็นอันดับหนึ่ง อันดับสองได้แก่ ความเป็นผู้ใหญ่

อันคัมที่สามได้แก่ ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน และความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ไม่ปรากฏพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรม การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น การรู้จักความพอดีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ การไม่หลงและเสพติด ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความกตัญญูต่อบุคคล ความมีระเบียบวินัยการตรงต่อเวลาและหน้าที่ การถือประโยชน์ส่วนรวม ความมัธยัสถ์ การละเว้นจากการพนัน การไม่ประพฤตินิโคในกาม และการไม่ถูกเหี้ยมหยาม

ส่วนพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมนั้น พฤติกรรมด้านการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ปรากฏมากเป็นอันคัมหนึ่ง นั่นคือพฤติกรรมของตัวละครมีการประทุษร้ายต่อร่างกายและการทำลายชีวิตมาก อันคัมสองได้แก่ความเป็นผู้มีเหตุผล ซึ่งแสดงว่าตัวละครขาดเหตุผลในการกระทำสิ่งต่าง ๆ อันคัมสามได้แก่ การรู้จักความพอดีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ และความรับผิดชอบ ซึ่งแสดงว่าตัวละครมีพฤติกรรมของการไม่รู้จักความพอดีหรือพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่และขาดความรับผิดชอบ ไม่ปรากฏพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น การไม่หลงและเสพติด ความเป็นผู้มีเหตุผล ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน ความมีระเบียบวินัยการตรงต่อเวลาและหน้าที่ ความสุภาพอ่อนน้อม การถือประโยชน์ส่วนรวม ความมัธยัสถ์ การคณิตร การละเว้นจากการพนัน และการให้ความรักความห่วงใย

ประเภทที่ 3 การคุ้นเกี่ยวกับการก่อสร้างบุญนั้น เน้นพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมความเมตตากรุณา และความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเองเป็นอันคัมหนึ่ง อันคัมสามได้แก่ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความเป็นผู้มีเหตุผล ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน และความสุภาพอ่อนน้อม ไม่ปรากฏพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรม การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น การรู้จักความพอดีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ การไม่หลงและเสพติด ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความมีระเบียบวินัยการตรงต่อเวลาและหน้าที่ การถือประโยชน์ส่วนรวม ความสามัคคี ความมัธยัสถ์ การละเว้นจากการพนัน การไม่ประพฤตินิโคในกาม และการให้ความรักความห่วงใย

ส่วนพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมนั้น พฤติกรรมด้านการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ปรากฏมากเป็นอันดับหนึ่ง นั่นคือปรากฏพฤติกรรมด้านการประทุษร้ายร่างกายและการทำลายชีวิตมาก อันดับสองคือความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งแสดงว่าตัวละครมีพฤติกรรมของความไม่ซื่อสัตย์สุจริต อันดับสามคือความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการไม่ประพฤตินิโคในกาม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวละครมีพฤติกรรมด้าน ความอาฆาตพยาบาท การเอาเปรียบผู้อื่น และการประพฤตินิโคในกาม ไม่ปรากฏพฤติกรรมด้าน ทำลายคุณธรรมในคุณธรรม ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น การ ไม่ลองและเสพล้างเสพผิด ความเป็นผู้มีเหตุผล ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความ อุตสาหะความขยันหมั่นเพียร ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความกตัญญูกตเวที ความประณีต และละเอียดถี่ถ้วน ความยุติธรรมความมีน้ำใจเป็นธรรมไม่ลำเอียง ความมีระเบียบวินัย การ ตรงต่อเวลาและหน้าที่ ความสุภาพอ่อนน้อม การถือประโยชน์ส่วนรวม ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ความสามัคคี ความมัธยัสถ์ การคบมิตร การละเว้นจากการพนัน การให้ความรักความห่วงใย และการไม่ถูกลักเหยียดหยาม

ประเภทที่ 4 การคุ้นเคยกับชีวิตครอบครัวและความรัก เน้นพฤติกรรมด้านส่งเสริม คุณธรรมในคุณธรรมการให้ความรักความห่วงใยเป็นอันดับหนึ่ง อันดับสองได้แก่ ความเมตตากรุณา อันดับสามได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ปรากฏพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรม การไม่ ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น การรู้จักความพอคิความพอใจในสิ่ง ที่ตนมีอยู่ การไม่ลองและเสพล้างเสพผิด ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความ กตัญญูกตเวที การถือประโยชน์ส่วนรวม ความสามัคคี ความมัธยัสถ์ การละเว้นจากการพนัน การไม่ประพฤตินิโคในกาม และการไม่ถูกลักเหยียดหยาม

ส่วนพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมนั้น พฤติกรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตปรากฏมากเป็น อันดับหนึ่ง นั่นคือตัวละครมีพฤติกรรมด้านความไม่ซื่อสัตย์มาก อันดับสองคือการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต และร่างกาย ซึ่งแสดงว่าตัวละครมีพฤติกรรมด้านการประทุษร้ายร่างกายและการทำลายชีวิต อันดับสาม คือการไม่ประพฤตินิโคในกาม นั่นคือตัวละครมีพฤติกรรมด้านการประพฤตินิโคในคุณธรรมด้านนี้มาก ไม่ปรากฏพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรม การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น การไม่ลองและเสพ

สิ่งเสพติด ความละเอียดและเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความกตัญญูทวดเทวี ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน ความมีระเบียบวินัยการตรงต่อเวลาและหน้าที่ การถือประโยชน์ส่วนรวม ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ความมัธยัสถ์ และการคบมิตร

ประเภทที่ 5 การคุ้นเคยกับอาชญากรรม ๗ เรื่องหลักนั้น เน้นพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรม ความสุภาพอ่อนน้อมเป็นอันับหนึ่ง อันับสองได้แก่ ความเมตตา กรุณา และความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ปรากฏพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมในคุณธรรม การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น การรู้จักความพอคิความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ความอุทิศหาความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัยการตรงต่อเวลาและหน้าที่ การถือประโยชน์ส่วนรวม ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ความสามัคคี ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา การละเว้นจากการพนัน การไม่ประพฤติผิดในกาม และการไม่ถูกเหยียดหยาม

ส่วนพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมนั้น พฤติกรรมด้านการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ปรากฏมากเป็นอันับหนึ่ง นั่นคือปรากฏพฤติกรรมด้านการประทุษร้ายร่างกายและการทำลายชีวิตสูง อันับสามคือความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา แสดงว่าตัวละครมีพฤติกรรมด้านความอาฆาตพยาบาท การเอาเปรียบต่อผู้อื่น ไม่ปรากฏพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมในคุณธรรม ความเชื่อเพื่อเผื่อแผ่และเสียสละ การไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น การรู้จักความพอคิความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ การไม่หลงและเสพติด สิ่งเสพติด ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจ ความอุทิศหาความขยันหมั่นเพียร ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน ความยุติธรรมความมีน้ำใจเป็นธรรม ไม่ลำเอียง ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความสุภาพอ่อนน้อม การถือประโยชน์ส่วนรวม ความสามัคคี ความมัธยัสถ์ การคบมิตร การละเว้นจากการพนัน การให้ความรักความห่วงใย และการไม่ถูกเหยียดหยาม

เมื่อนำหนังสือการ์ตูนไทยทั้งห้าประเภทมาจัดอันับคุณธรรมรวมกันแล้วพบว่า พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมนั้นคุณธรรมความเมตตากรุณาอยู่เป็นอันับหนึ่ง อันับสองได้แก่ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง อันับสามได้แก่ความสุภาพอ่อนน้อม

พฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม เน้นคุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย เป็นอันดับหนึ่ง อันดับสองคือ ความซื่อสัตย์สุจริต อันดับสามคือ การไม่ประพฤติผิดในกาม

5. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้าน ส่งเสริมคุณธรรม และปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรม

ประเภทที่ 1 การดูประเภณินทาน พบว่าปริมาณพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม จำนวนเจ็ดคุณธรรม คือ ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความกตัญญูกตเวที ความรับผิดชอบ ความสุภาพอ่อนน้อม และการให้ความรักความห่วงใย ปริมาณพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม จำนวนหนึ่งคุณธรรม คือ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้งหมดของหนังสือการ์ตูนไทยประเภทนี้พบว่า ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรม

ประเภทที่ 2 การดูที่มีคุณค่าทางการศึกษา พบว่าปริมาณพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม จำนวนห้าคุณธรรม คือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความประพฤติและละเอียดถี่ถ้วน ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และการให้ความรักความห่วงใย ปริมาณพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม จำนวนหนึ่งคุณธรรม คือ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้งหมดของหนังสือการ์ตูนไทยประเภทนี้พบว่า ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรม

ประเภทที่ 3 การดูเกี่ยวกับการต่อสู้ผจญภัย พบว่าปริมาณพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม จำนวนห้าคุณธรรม คือ ความ

เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความเป็นผู้มีเหตุผล ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความ
ประณีตและละเอียดถี่ถ้วน และความสุภาพอ่อนน้อม ปริมาณพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมสูงกว่า
ปริมาณพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม จำนวน 1 คุณธรรม คือ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต
และร่างกาย เมื่อพิจารณาผลรวมทั้งหมดของหนังสือการทูลไทยประเภทนี้พบว่า ปริมาณพฤติกรรม
ของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมและปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมไม่แตกต่างกัน

ประเภทที่ 4 การทูลเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและความรัก พบว่าปริมาณพฤติกรรม
ด้านส่งเสริมคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม จำนวน 1 คุณธรรม คือ การ
ให้ความรักความห่วงใย ปริมาณพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมด้านส่งเสริม
คุณธรรม จำนวน 2 คุณธรรม คือ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย และการไม่ประพฤติ
ผิดในกาม เมื่อพิจารณาผลรวมทั้งหมดของหนังสือการทูลไทยประเภทนี้พบว่า ปริมาณพฤติกรรมของ
ตัวละครด้านทำลายคุณธรรมไม่แตกต่างกัน

ประเภทที่ 5 การทูลเกี่ยวกับอาชญากรรม ผี เรื่องลี้ลับ พบว่าปริมาณพฤติกรรม
ด้านส่งเสริมคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรม จำนวน 2 คุณธรรม คือ ความ
กล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง และความสุภาพอ่อนน้อม ปริมาณพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมสูงกว่า
ปริมาณพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมจำนวน 3 คุณธรรม คือ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและ
ร่างกาย ความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการไม่ประพฤติผิดในกาม เมื่อพิจารณาผลรวมทั้งหมดของ
หนังสือการทูลไทยประเภทนี้พบว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรม
ของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรม

เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปริมาณพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม
และปริมาณพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมในหนังสือการทูลไทยทั้งห้าประเภท พบว่าปริมาณพฤติกรรม
ของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรม จำนวน
10 คุณธรรม คือ ความเมตตากรุณา ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ ความเป็นผู้มีเหตุผล
ความอุทิศสละความขยันหมั่นเพียร ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ความกตัญญูตทเวท

ความประณีตและละเอียดถี่ถ้วน ความสุภาพอ่อนน้อม ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์ และการให้ความรักความห่วงใย ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านทำลาย คุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านส่งเสริมคุณธรรม จำนวน 4 คุณธรรม คือ การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย การรู้จักความพอดี ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ความ มีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการไม่ประพฤตินิโคธในกาม เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้งหมดของหนังสือ การ์ตูนไทยทั้งห้าประเภทพบว่า ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านส่งเสริมคุณธรรมสูงกว่า ปริมาณพฤติกรรมของตัวละครค่านทำลายคุณธรรม

อภิปรายผล

1. จากจุดมุ่งหมายในการวิจัยในข้อที่ว่าเพื่อหาประเภทของคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือ การ์ตูนไทยนั้น คุณธรรมตามเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์มีจำนวน 28 คุณธรรม แต่ปรากฏ พฤติกรรมของตัวละครทั้งค่านส่งเสริมและค่านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทยทั้งห้าประเภท รวมทั้งสิ้น 27 คุณธรรม โดยไม่ปรากฏพฤติกรรมทั้งค่านส่งเสริมและค่านทำลายคุณธรรมใน คุณธรรมด้านการไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นนั้น แสดงว่าพฤติกรรมในคุณธรรมข้อนี้ผู้แต่ง เรื่องของ หนังสือการ์ตูนไทยอาจไม่ได้เห็นความสำคัญในการที่จะกล่าวถึง หรือเนื้อเรื่องของหนังสือการ์ตูนไทย ที่นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไม่มีเรื่องที่เกี่ยวข้องหรือพาถึงพฤติกรรมในคุณธรรมค่านนี้

2. พฤติกรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทยแต่ละเล่มทั้งค่านส่งเสริมคุณธรรมและค่าน ทำลายคุณธรรมนั้น ส่วนมากปรากฏในระดับน้อย มีเพียงบางคุณธรรมที่ปรากฏพฤติกรรมในระดับ ปานกลาง และไม่ปรากฏพฤติกรรมในระดับมากเลย ทั้งนี้จะเป็นเพราะหนังสือการ์ตูนไทยราคา เล่มละ 3 บาทถึง 10 บาท มีเนื้อเรื่องและความยาวไม่มากนัก มีความหนาตั้งแต่ 15-48 หน้า แต่ส่วนมากมีความหนา 24 หน้า ดังนั้นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่องจึงมีไม่มากนัก ทำให้พฤติกรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทยแต่ละเล่มมีไม่ครบพฤติกรรมในระดับมากตามที่ได้กำหนด ไว้ในคุณธรรมแต่ละคุณธรรมตามเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ และพฤติกรรมส่วนใหญ่ทั้งค่านส่งเสริม คุณธรรมและค่านทำลายคุณธรรมในคุณธรรมแต่ละค่านที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทยแต่ละเล่มนั้นมัก จะเป็นพฤติกรรมที่ซ้ำ ๆ กัน ซึ่งในการวิเคราะห์จะนับเป็นพฤติกรรมเดียว

3. เมื่อพิจารณาว่าหนังสือการ์ตูนไทยแต่ละเล่มมีพฤติกรรมทั้งด้านส่งเสริมคุณธรรม และด้านทำลายคุณธรรมเป็นคุณธรรมจำนวนเท่าใดนั้น ปรากฏว่าเรื่องมโหสถซึ่งเป็นหนังสือการ์ตูนไทยประเภทการ์ตูนประกอบนิทาน มีพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรม 12 คุณธรรม ซึ่งมากกว่าหนังสือการ์ตูนไทยเล่มอื่น ๆ หนังสือการ์ตูนไทยที่ปรากฏพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมเป็นจำนวนคุณธรรมรองลงมาคือ ประเภทที่ 2 เรื่ององค์ลีมาล 9 คุณธรรม ประเภทที่ 3 เรื่องเจ้าชายแคร่งผู้ยากไร้ ประเภทที่ 4 เรื่องเท้าน้อยผจญภัย และประเภทที่ 5 เรื่องภูติพิศวาสมี จำนวน 6 คุณธรรม จากการพิจารณาเนื้อเรื่องพบว่า หนังสือการ์ตูนไทยเรื่องที่กล่าวชื่อข้างต้นมีความหนา 24 หน้าเท่านั้น ยกเว้นเรื่ององค์ลีมาลมีความหนา 32 หน้า แต่เรื่องมโหสถมีรายละเอียดของเนื้อเรื่องมากกว่าเล่มอื่น ๆ และมีเนื้อเรื่องมากกว่าเรื่องอื่น ทั้งนี้เพราะเรื่องมโหสถมีภาพและคำบรรยายรวมทั้งสิ้นถึง 144 ภาพ โดยในแต่ละหน้าจะมีภาพและคำบรรยายหน้าละ 6 ภาพ ส่วนเรื่ององค์ลีมาลมีภาพและคำบรรยาย 128 ภาพ แต่ละหน้าจะมีภาพและคำบรรยาย 4 ภาพ ส่วนเรื่องอื่น ๆ นั้นในแต่ละหน้ามีภาพและคำบรรยายหน้าละ 3 - 5 ภาพ ดังนั้นเมื่อเทียบปริมาณเนื้อเรื่องแล้วจึงเห็นได้ว่าเรื่องมโหสถเป็นเรื่องที่มีเนื้อเรื่องมากกว่าหนังสือการ์ตูนเล่มอื่น ๆ และเป็นเรื่องที่ผู้แต่งนำเรื่องเดิมมาจากนิทานชาดกในพุทธศาสนาซึ่งเนื้อเรื่องจะสอนให้ผู้อ่านทำความดี จึงทำให้เรื่องมโหสถมีพฤติกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมเป็นจำนวนคุณธรรมมากที่สุด ซึ่งในขณะเดียวกันเรื่องมโหสถก็มีพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมมากถึง 6 คุณธรรม ทั้งนี้เพราะได้มีการเล่าเรื่องหรือยกตัวอย่างของผู้ที่กระทำผิดมาเปรียบเทียบในเนื้อเรื่อง

หนังสือการ์ตูนไทยทุกเล่มจะปรากฏพฤติกรรมทั้งด้านส่งเสริมคุณธรรมและด้านทำลายคุณธรรมมากน้อยแตกต่างกันออกไป แต่มีบางเล่มที่ปรากฏพฤติกรรมเฉพาะด้านส่งเสริมคุณธรรม หรือด้านทำลายคุณธรรมแต่เพียงด้านเดียว หนังสือการ์ตูนไทยที่ปรากฏพฤติกรรมเฉพาะด้านส่งเสริมคุณธรรมได้แก่ หนังสือการ์ตูนไทยประเภทที่ 2 เรื่องพระเจ้าฟ้ารั่ว และประเภทที่ 3 เรื่องเท้าน้อยผจญภัย ส่วนหนังสือการ์ตูนไทยที่ปรากฏพฤติกรรมเฉพาะด้านทำลายคุณธรรมได้แก่ หนังสือการ์ตูนไทยประเภทที่ 3 เรื่องคาบมรกตปราบอธรรมและเรื่องสัตว์สาวดาวโลภียะ ประเภทที่ 5

เรื่องเจ้าชายสิงหราชผู้ถูกสาปและเรื่องแหวนนางพราย ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าหนังสือการ์ตูนไทย บางเล่มผู้แต่งคำนึงถึงเฉพาะการเสนอเรื่องราวแก่มุอานเพียงด้านเดียวแต่ไม่ได้คำนึงถึงการ สอดแทรกคุณธรรมหรือแฝงข้อคิดที่ดีให้แก่เด็กซึ่งทำให้หนังสือการ์ตูนไทยขาดลักษณะการเป็นหนังสือ ที่ดีและเหมาะสมสำหรับเด็ก รัญจวน อินทรกำแหง กล่าวหนังสือที่ดีสำหรับเด็กจะต้องสนอง อารมณ์ต่าง ๆ ที่เด็กปรารถนา โดยที่ตอบสนองไปในทางที่สร้างสรรค์ ทั้งนี้ต้องแฝงข้อคิด หรือคติเล็ก ๆ น้อย ๆ ไว้โดยไม่ให้เด็กรู้ตัว (รัญจวน อินทรกำแหง 2517 : 85)

ดังนั้นผู้ผลิตหนังสือสำหรับเด็กซึ่งได้แก่ สำนักพิมพ์ต่าง ๆ และผู้แต่ง ควรที่จะไ้ คำนึงถึงความสำคัญในข้อที่ว่าหนังสือสำหรับเด็กที่ดีจะต้องมีการสอดแทรกความคิดที่ดี ตลอดจน คุณธรรมให้แก่ผู้อ่านด้วยเพื่อให้เด็กซึ่งเป็นผู้อ่านส่วนใหญ่และผู้อ่านอื่น ๆ เกิดความคิดหรือทัศนคติที่ดีต่อ สังคม เป็นแบบอย่างและเป็นการปูพื้นฐานที่ดีแก่จิตใจของเด็ก เพราะเด็กเป็นวัยที่ชอบอ่านและซื้อ หนังสือการ์ตูนมาก ดังกล่าวของ ประยูร จรรย์วามย์ นักเขียนการ์ตูนที่มีชื่อเสียงของไทย ซึ่งได้กล่าวเกี่ยวกับการเขียนการ์ตูนประกอบเรื่องสำหรับเด็กอายุ 11 - 16 ปีว่า จะต้องมีความประณีตและยากกว่าการเขียนการ์ตูนสำหรับผู้ใหญ่ เพราะเด็กวัยนี้เป็นวัยที่ช่างคิดช่างค้น เป็น วัยที่กำลังหาคูขี้ผึ้งสิ่งแปลกอย่างกระหายหากได้พบภาพเขียนหรือบทประพันธ์ใด ๆ ที่ประทับใจและ เกิดความจำฝังใจขึ้นจะประทับอยู่กับตัวชั่วชีวิตทั้งในประสบการณ์ด้านดีและด้านร้าย (กระทรวง ศึกษาธิการ กรมวิชาการ 2510 : 164)

ด้วยเหตุนี้หนังสือการ์ตูนไทยแต่ละเล่ม แต่ละประเภทจึงมีคุณค่าแตกต่างกันออกไป ดังนั้น ครู ผู้ปกครอง และบรรณารักษ์จึงควรมีส่วนแนะแนวทางแก่เด็กในการเลือกซื้อและเลือกอ่าน หนังสือการ์ตูน เพื่อเด็กจะได้รู้จักเลือกซื้อเลือกอ่านหนังสือการ์ตูนที่ดีและมีประโยชน์แก่ตัวเด็กเอง

4. จากการจัดอันดับของคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทย ปรากฏว่าในด้าน พฤติกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมนั้นพบว่า คุณธรรมด้านความเมตตาการุณาปรากฏมากเป็นอันดับหนึ่ง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะเนื้อเรื่องในหนังสือการ์ตูนไทยส่วนมากจะเป็น เรื่องที่เขียนขึ้นจากนิทานหรือ ตำนานต่าง ๆ ส่วนเรื่องที่เขียนขึ้นใหม่ก็เป็น เรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและสิ่งแวดลอมใน สังคมและครอบครัวเล็ก ๆ ดังนั้นความเมตตาการุณาซึ่งเป็นหลักธรรมในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน

จึงปรากฏพฤติกรรมอยู่ในเนื้อเรื่องเสมอ และในการสอนศีลธรรมและจริยธรรมภายในโรงเรียน ทั้งในสมัยก่อนและในปัจจุบันจะปรากฏคุณธรรมด้านความเมตตากรุณาเป็นหัวข้อหนึ่งในการสอนเสมอ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิจิตร สุกากร ซึ่งวิเคราะห์หนังสืออ่านสำหรับเด็ก ในด้านคุณธรรม ผลการศึกษาพบว่าหนังสือที่วิเคราะห์ส่วนใหญ่เน้นคุณธรรมในด้านมรรยาทและนิสัยส่วนบุคคล ความเมตตากรุณา และหลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน (วิจิตร สุกากร 2523 : 94) คุณธรรมที่ปรากฏรองลงมาได้แก่ คุณธรรมด้านความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้แต่งได้พยายามสนองความต้องการของเด็ก เพราะเด็กต้องการให้สังคมยอมรับและต้องการความสำเร็จ การเป็นผู้ได้รับการยอมรับในที่ทุกแห่งไม่ว่าที่บ้านหรือที่โรงเรียนหรือในสังคมโดยอ้อม นำความชื่นชมยินดีมาสู่ตัวเด็ก ส่วนความสำเร็จในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ทั้งในเรื่องใหญ่ ๆ และเรื่องเล็กน้อยเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เกิดความภาคภูมิใจและความมั่นใจในตนเองยิ่งขึ้น (รัฐจวน อินทรกำแหง 2517 : 20 - 21) การที่ผู้ใดจะได้รับการยอมรับหรือได้รับความสำเร็จนั้นจะต้องเป็นผู้ที่กล้าคิดกล้าทำ ดังนั้นพฤติกรรมในคุณธรรมด้านความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเองจึงปรากฏมากในหนังสือการ์ตูนไทย ส่วนคุณธรรมที่ปรากฏเป็นอันดับสามได้แก่ คุณธรรมด้านความสุภาพอ่อนน้อม ซึ่งพฤติกรรมในคุณธรรมด้านนี้เป็นสิ่งที่ได้รับการอบรมสั่งสอนทั้งจากบ้านและโรงเรียนอยู่เสมอ ดังนั้นพฤติกรรมในคุณธรรมด้านนี้จึงปรากฏให้เห็นมากในหนังสือการ์ตูนไทย เช่น การแสดงความเคารพต่อผู้ใหญ่ การกล่าวคำขอโทษหรือขอโทษเป็นต้นส่วนพฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมที่ปรากฏน้อยได้แก่ คุณธรรมด้านการรู้จักความพอคิ ความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ความมีระเบียบวินัย การถือประโยชน์ส่วนรวม ความมีนิสัย การไม่ประพฤติดีในกาบ การให้ความรักความห่วงใย คุณธรรมที่กล่าวมานั้นถือว่าเป็นคุณธรรมที่จำเป็นและสำคัญต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบัน แต่เป็นคุณธรรมที่ปรากฏพฤติกรรมในเนื้อเรื่องของหนังสือการ์ตูนไทยน้อย ดังนั้นผู้แต่งเรื่องของหนังสือการ์ตูนไทย จึงควรให้ความสนใจในการสอดแทรกคุณธรรมดังกล่าวนี้ในเรื่องที่ตนแต่งด้วย เพื่อปลูกฝังทัศนคติและความคิดที่ดีให้แก่เด็กซึ่งจะเป็นผู้สร้างสรรค์สังคมที่ดีต่อไป

ส่วนในด้านพฤติกรรมที่ทำลายคุณธรรมนั้น หนังสือการ์ตูนไทยปรากฏในคุณธรรมด้านการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายมากเป็นอันดับหนึ่ง เมื่อพิจารณาพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในเนื้อเรื่องแล้ว

พบว่าในหนังสือการ์ตูนไทยบาง เรื่องตัวละครแสดงพฤติกรรมในด้านทำลายคุณธรรมโดยไม่เจตนาหรือมีความจำเป็นที่จะต้องทำลงไป เช่น การฆ่าสัตว์ที่จะทำอันตรายแก่ตน เป็นต้น แต่พฤติกรรมบางอย่างก็สามารถที่จะหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดขึ้นได้ ดังนั้นผู้แต่งควรจะเสนอเรื่องที่เป็นการสอนหรือหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ทำลายคุณธรรมด้านการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกายให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ พฤติกรรมในด้านทำลายคุณธรรมที่ปรากฏมารองลงมาคือคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตและการไม่ประพฤตินอกในกาม คุณธรรมที่กล่าวมาทั้งสามคุณธรรมนี้ปรากฏพฤติกรรมของตัวละครมากในเนื้อเรื่องของหนังสือการ์ตูนไทย ทั้งนี้อาจเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงภาพในชีวิตจริงของสังคมไทยในปัจจุบันซึ่งสามารถพบได้ด้วยตนเองและจากข่าวในหนังสือพิมพ์ เช่น การทำร้ายร่างกาย การฉ้อโกง การชกชิงวิ่งราว การลักทรัพย์ การปล้น ตลอดจนก่อกวน การหย่าร้าง หรือการนอกใจคู่ครองของตน เด็ก ๆ และผู้อ่านหนังสือการ์ตูนอื่น ๆ จะได้รับทราบเรื่องราวเหล่านี้เป็นประจำอยู่แล้ว ดังนั้นจึงควรหลีกเลี่ยงที่จะเสนอเรื่องราวเหล่านี้ในหนังสือการ์ตูน แต่ควรเสนอพฤติกรรมที่จะส่งเสริมให้เกิดคุณธรรมดังกล่าวข้างต้นให้มากที่สุดเพื่อประโยชน์แก่ผู้อ่านและสังคม

5. เมื่อพิจารณาส่วนรวมของหนังสือการ์ตูนไทย พบว่าหนังสือการ์ตูนไทยมีพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมสูงกว่าพฤติกรรมของตัวละคร ด้านทำลายคุณธรรม ดังนั้นหนังสือการ์ตูนไทยจึงเป็นหนังสือการ์ตูนที่ไทยประโยชน์แก่เด็กและผู้อ่านอื่น ๆ ได้พอสมควร แต่ต้องรู้จักเลือกเป็นบางประเภทและเป็นบางเล่ม จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่าหนังสือการ์ตูนไทยซึ่งองค์การค่าของคุรุสภาเป็นผู้ผลิตนั้นเป็นหนังสือการ์ตูนที่ดีส่งเสริมคุณธรรมและให้ประโยชน์มากแก่ผู้อ่านทุกประเภท ทั้งนี้เห็นได้จากหนังสือการ์ตูนไทยประเภทการ์ตูนที่มีคุณค่าทางการศึกษาทั้งหมดจำนวน 12 เล่ม และหนังสือการ์ตูนไทยประเภทการ์ตูนประกอบนิทานและการ์ตูนเกี่ยวกับการต่อสู้ผจญภัยบางเล่ม เช่น เรื่องพระภริทัต มโหสถ เห็ดกลบทอง เอื้องแซะสีทอง และครุฑาบพพทอง ซึ่งองค์การค่าของคุรุสภาเป็นผู้ผลิตนั้นเป็นหนังสือการ์ตูนไทยที่มีพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมสูงกว่าพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรม และองค์การค่าของคุรุสภาเป็นสำนักพิมพ์เกี่ยวกับผลิตหนังสือการ์ตูนไทยประเภทการ์ตูนที่มีคุณค่าทางการศึกษา ทั้งนี้จะเป็นเพราะองค์การค่าของคุรุสภามีขั้นตอนในการพิจารณาเลือกเนื้อ เรื่องที่เหมาะสมในการทำหนังสือการ์ตูนและพิจารณาเฉพาะผู้แต่ง

ที่มีคุณค่าทางด้านวิชาการ สำนักพิมพ์อื่น ๆ ควรจะได้มีการปรับปรุงการผลิตหนังสือการ์ตูนของตน ให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น โดยเฉพาะควรมีการผลิตหนังสือการ์ตูนประเภทการ์ตูนที่มีคุณค่าทางการศึกษา ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อหนังสือการ์ตูนจะได้ช่วยส่งเสริมให้เกิดประโยชน์ทางด้านการศึกษาและการส่งเสริม คุณธรรม จากการทดลองใช้หนังสือการ์ตูนประกอบการสอนในวิชาต่าง ๆ ในระดับชั้นประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า หนังสือการ์ตูนไทยลึกลับนี้ (สมพงษ์ กิริเจริญ 2506 : 60)

1. ทำให้นักเรียนสนใจในเนื้อหาวิชามากยิ่งขึ้น
2. ใช้สอนเด็กประเภทต่าง ๆ ได้เป็นรายตัวและทำให้การสอนดีขึ้น
3. ฝึกการอ่านได้เป็นอย่างดี
4. ทำให้มีความสนใจในการอ่านเพิ่มขึ้น

ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้มีการผลิตหนังสือการ์ตูนที่ดีให้แพร่หลายมากขึ้น โดยเฉพาะ องค์การการค้าของคุรุสภาควรเพิ่มปริมาณการผลิตหนังสือการ์ตูนให้มากขึ้นและเผยแพร่การจำหน่ายให้ มากขึ้น เพราะในปัจจุบันการจำหน่ายหนังสือการ์ตูนขององค์การการค้าของคุรุสภายังจำกัดอยู่เฉพาะ ร้านค้าขององค์การการค้าคุรุสภาและร้านจำหน่ายหนังสือใหญ่ ๆ บางแห่งเท่านั้น ทำให้หนังสือการ์ตูน ที่ดีไม่แพร่หลายและไม่สะดวกแก่เด็กในการซื้อหาที่ควร ซึ่งแตกต่างจากหนังสือการ์ตูนที่ผลิตจาก สำนักพิมพ์อื่น ๆ ที่วางจำหน่ายตามแผงขายหนังสือทั่วไปทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ถึงแม้ว่าบางเล่มจะเป็นหนังสือการ์ตูนที่ไม่ดี ไม่ส่งเสริมให้เกิดความรู้และคุณธรรม แต่ก็ไม่แพร่หลาย ขายได้เป็นจำนวนมาก เพราะสะดวกในการซื้อหา

ข้อเสนอแนะ

(1) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ผลิตหนังสือการ์ตูนไทย

1.1 ผู้ผลิตหนังสือการ์ตูนควรคำนึงถึงคุณภาพของหนังสือการ์ตูนไทยให้มากขึ้น โดยการกวาดค้นให้ผู้แต่งเสนอ เรื่องที่สอดคล้องคุณธรรม คติที่ดีในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม หลีกเลี่ยงการเสนอพฤติกรรมในค่าน้ำลายคุณธรรม หรือถ้าหากหลีกเลี่ยงไม่ได้ในการที่จะ

เสนอพฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมควรมีการแสดงให้เห็นถึงผลเสียที่เกิดจากการกระทำนั้น และถ้าประพฤติในทางส่งเสริมให้เกิดคุณธรรมจะก่อให้เกิดผลดีอย่างไร

1.2 ควรเน้นด้านคุณภาพในการพิมพ์ คือ ภาพและตัวอักษรควรชัดเจนและอ่านง่าย การเรียบเรียงประโยคและการสะกดถูกต้อง การใช้ภาษาเหมาะสมไม่หยาบคาย

1.3 ผู้ผลิตหนังสือการ์ตูนไทยที่สามารถผลิตหนังสือการ์ตูนที่ได้มาตรฐานอยู่แล้ว ควรผลิตหนังสือการ์ตูนให้มากยิ่งขึ้น ตลอดจนเผยแพร่การจำหน่ายให้กว้างขวาง ส่วนผู้ผลิตอื่น ๆ ควรปรับปรุงหนังสือการ์ตูนไทยของตนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับครู ผู้ปกครอง และบรรณารักษ์

ครู ผู้ปกครอง และบรรณารักษ์ ควรชี้แนะในการเลือกซื้อหนังสือการ์ตูนที่ดีให้แก่เด็ก และมีส่วนร่วมในการอ่านหนังสือการ์ตูนกับเด็กด้วย เพื่อจะได้ช่วยกันพิจารณาว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดี ซึ่งจะทำให้เด็กสามารถพิจารณาได้ด้วยตนเองต่อไป บรรณารักษ์ควรเลือกซื้อหนังสือการ์ตูนที่ดีไว้บริการแก่เด็กในห้องสมุดของตนเพื่อสนองความต้องการของเด็ก

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรวิเคราะห์หนังสือการ์ตูนในด้านภาพและภาษาที่ใช้ในหนังสือการ์ตูน

3.2 ควรวิเคราะห์หนังสือการ์ตูนที่เสนอเรื่องราวจากการ์ตูนโทรทัศน์ การ์ตูนตลก

ซ้ำกัน ซึ่งวางจำหน่ายเป็นจำนวนมากในขณะนี้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ก้อ สวัสดิภาพนิชัย "ปัญหาสังคมไทย" สามัญศึกษา 10 : 8 - 14 ตุลาคม 2518

เก็จแก้ว (นามแฝง) "การคูณ : เลือกให้มีความประโยชน์" วิทยาสาร 27 : 49 - 51

มิถุนายน 2519

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน

โรงพิมพ์กรมการศาสนา 2522, 251 หน้า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ การคูณเพื่อพัฒนาเด็ก 2523, 58 หน้า อักษรสำเนา

เฉลิม มากนวล การวิเคราะห์และเปรียบเทียบนิทานชาดกกับนิทานอีสป ปรินิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2517, 221 หน้า อักษรสำเนา

ชาติ ลัทธิต คุณธรรมแห่งความเป็นพลเมืองกับงานประติมากรรมของเศียรพระพุทธรูปที่ 4

ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2507, 131 หน้า อักษรสำเนา

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม รายงานการวิจัยเรื่องจริยธรรมของ

เยาวชนไทย สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2520, 339 หน้า

คำรง เพชรพลาย "ทัศนคติของนักเรียนเกี่ยวกับหนังสือ การอ่านหนังสือและห้องสมุด" ใน

บรรณารักษ์ 2504 หน้า 58 - 59 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2504

คำรวจ, กรม กองบัญชาการตำรวจนครบาล แถลงข่าวกองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและ

เยาวชน ลงวันที่ 24 กรกฎาคม 2522 อักษรสำเนา

นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ และ วิรุทธ วิเชียรโชติ "การสร้างสรรค์คุณธรรม" มิตรครู

21 : 24 - 27 สิงหาคม 2521

_____ "จะสร้างสรรค์คุณธรรมในสังคมไทยกันอย่างไรดี" มิตรครู 17 : 27 - 29

กันยายน 2519

ประภัสสร กระมุท "การแต่งนิทานสำหรับเด็ก" ศรีนครินทรวิโรฒ พิมพ์โลก 3 : 18 - 25

ธันวาคม 2522 - มีนาคม 2523

ประยูร จรรย์วณิช ภาพการ์ตูน : เอกสารการบรรยายและอภิปรายเกี่ยวกับสมัยปัจจุบัน
กรมศิลปากร 2513, 36 หน้า

ประเสริฐ มาสุปรีดี "ความเป็นมาของการ์ตูนไทย" คุรุปริทัศน์ 6 : 65 - 70 มกราคม
2524

"พบเด็กมีปัญหาดูภาพจิตเพิ่ม ปรับตัวไม่ทันสังคมเศรษฐกิจ" สยามรัฐ 25 มีนาคม 2524
หน้า 3

พรพิมล สันติหิรัญภาค พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพ
มหานคร ปีการศึกษา 2520 ปริญญาทิพนธ์ ศศ.บ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2522,
162 หน้า อักสำเนา

พิศณุ จิตรสำเริง "ปัญหาเยาวชน คบ และค่านิยมของสังคมปัจจุบัน" วิทยาสาร 22 :
32 - 33 กันยายน 2518

ปิญญ์ สาร หลักการศึกษา สำนักพิมพ์สุภา 2521, 394 หน้า

รัฐจวน อินทรกำแหง วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น ดวงกมล 2517, 125 หน้า

ละเมียด ลิมอักษร "การดูมีคุณค่าทางการศึกษาอย่างไร" จันทร์เกษม 126 : 24 - 30
กันยายน - ตุลาคม 2518

ลาวรรณ โฉมเฉลา ผลดีและผลเสียจากการอ่านหนังสือการ์ตูนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ตอนปลาย (5 - 7) ปริญญาทิพนธ์ ค.บ. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2504, 80 หน้า อักสำเนา

วิจิตรา สุภากร วิเคราะห์หนังสืออ่านสำหรับเด็กในด้านคุณธรรมเฉพาะที่พิมพ์เป็นภาษาไทย
ระหว่างปี พ.ศ. 2520 - พ.ศ. 2522 ปริญญาทิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2523, 141 หน้า อักสำเนา

วิชากร, กรม รายงานการสำรวจความสนใจและรสนิยมในการอ่านของเด็กและเยาวชนไทย
กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ 2520, ไม่มีเลขหน้า

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร แผนประถมศึกษาและแผนกวรรณคดีศาสตร์ เอกสาร
ประกอบการสัมมนาเรื่องหนังสือสำหรับเด็ก วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516,
164 หน้า

วิริยะ สิริสิงห์ "หนังสือ : การคูณคืออะไร" แม่และเด็ก 47 : 20 - 21 ตุลาคม 2523
ศึกษาธิการ, กระทรวง หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2503 พิมพ์ครั้งที่
ที่ 10 โรงพิมพ์คุรุสภา 2513, 42 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมการศาสนา คู่มือจริยศึกษาชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 - 2 โรงพิมพ์
การศาสนา 2521, 119 หน้า

_____ คู่มือจริยศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 - 4 โรงพิมพ์การศาสนา 2521, 171 หน้า

_____ คู่มือจริยศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 โรงพิมพ์การศาสนา 2521, 175 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง กรมวิชาการ รายงานการสัมมนาเรื่องหนังสืออ่านสำหรับเด็กกลุ่มอายุ
11 - 16 ปี กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2510, 295 หน้า

สมพงษ์ ศิริเจริญ คู่มือการใช้สื่อทัศนวัสดุ โครงการพัฒนาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
2506, 422 หน้า

สมพงษ์ สอนสุภาพ ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองในวิชาชีพครูไทยของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521, 280 หน้า อัครสำเนา

สวัสดิ์ เรื่องวิเศษ วรรณกรรมสำหรับเด็ก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางแสน 2520, 83 หน้า

สุภา มาลากุล ณ อยุธยา "การปลูกฝังจริยธรรมในเด็ก" ประชาศึกษา 26 : 16 - 21
กุมภาพันธ์ 2518

สุรพล นาควานิช การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521, 184 หน้า
อัครสำเนา

สุรศักดิ์ สันติชัยภูมิก การศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน
ภาคใต้ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521, 182 หน้า อัครสำเนา

สุวนิช ศรีสง่า การศึกษาความสนใจในการอ่านหนังสือการ์ตูนของนักเรียนอายุ 8 ปี 9 ปี และ
10 ปี ปีการศึกษา 2515 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516,
87 หน้า อัครสำเนา

เสฐียรพงษ์ วรรณปก "การปลูกฝังค่านิยม" สังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรี 1 : 1 - 12

มิถุนายน - กันยายน 2524

เสวก ใจสะอาด ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในภาคเหนือ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521,
274 หน้า อักษรสำเนา

ห้องสมุดแห่งประเทศไทย, สมาคม บรรณารักษศาสตร์ไทย กรุงเทพมหานคร 2520, 431 หน้า

อนันต์ ศรีโสภณ สถิติเบื้องต้น ไทยวัฒนาพานิช 2521, 296 หน้า

เอกวิทย์ ม. กลาง "การพัฒนาค่านิยมของเด็ก : ข้อเสนอแนะบางประการ" คุรุปริทัศน์
(ฉบับความรู้เกี่ยวกับเด็ก) : มกราคม 2522

Becker, Stephen. "Cartoon," in Collier's Encyclopedia. V.5 p.495 - 506, New York, Crowell Collier Publishing Company, 1962.

Gesell, Arnold Lucins. The Child from Five to Ten. New York, Harper and Brothers, 1946. 475 p.

Hildreth, Gertrude. Teaching Reading : A Guide to Basic Principles and Modern. New York, Henry Holt and Company, 1958. 612 p.

Kinder, James S. Audio-Visual Materials and Techniques. 2nd. ed., New York, American Book Company, 1959. 592 p.

Larricks, Nancy. A Parent's Guide to Children's Reading. New York, Doubleday and Company, 1958. 28 p.

Meed, Magarett. "Reading Interest in First Grades," Elementary English. 11 : 701 - 711, November, 1962.

Schonell, Fred J. The Psychology and Teaching of Reading. 3rd.ed., London, Oliver and Boyd. 1961. 295 p.

Wittich, Walter Arno and Charles Francis Schuller. Audio-Visual Materials. Their Nature and Use. 5th. ed., New York, Harper and Row, 1973. 737 p.

วิเคราะห์คุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทย เล่มละ 3 - 10 บาท

บทคัดย่อ
ของ
สุรางค์ รุ่งเรือง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2525

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายที่จะหาประเภทของคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทย กับ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมและด้านทำลายคุณธรรมในหนังสือการ์ตูนไทย

วิธีดำเนินการวิจัยเริ่มจากคณะผู้ร่วมโครงการทั้งสามคนร่วมกันสร้างเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์หนังสือการ์ตูน ได้นำเกณฑ์มาวิเคราะห์หนังสือการ์ตูนทั้งสามลักษณะ แล้วผู้วิจัยแต่ละคนนำผลการวิเคราะห์ของหนังสือการ์ตูนแต่ละลักษณะไปวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

หนังสือการ์ตูนไทยที่ใช้ในการวิเคราะห์จำนวน 79 เล่ม แบ่งเป็นห้าประเภท คือ การ์ตูนประกอบนิทาน 27 เล่ม การ์ตูนที่มีคุณค่าทางการศึกษา 12 เล่ม การ์ตูนเกี่ยวกับการต่อสู้ผจญภัย 12 เล่ม การ์ตูนเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวและความรัก 15 เล่ม และการ์ตูนเกี่ยวกับอาชญากรรม ผี เรื่องลึกลับ 13 เล่ม จากการวิเคราะห์ปรากฏว่า คุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือการ์ตูนไทยมีทั้งสิ้น 27 คุณธรรม คุณธรรมที่ไม่ปรากฏมีหนึ่งคุณธรรม คือ คุณธรรมการไม่ละเมิดของรักของผู้อื่น พฤติกรรมด้านส่งเสริมคุณธรรมพบว่า คุณธรรมความเมตตา กรุณา ปรากฏเป็นอันดับหนึ่งและอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนคุณธรรมอันดับรองลงมาคือ ความกล้าหาญและเชื่อมั่นในตนเอง และความสุภาพอ่อนน้อม พฤติกรรมด้านทำลายคุณธรรมพบว่า คุณธรรมการไม่ประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย ปรากฏเป็นอันดับหนึ่งและอยู่ในระดับปานกลาง คุณธรรมอันดับรองลงมาคือ ความซื่อสัตย์สุจริต และการไม่ประพฤติผิดในกาม และพบว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านส่งเสริมคุณธรรมสูงกว่าปริมาณพฤติกรรมของตัวละครด้านทำลายคุณธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

AN ANALYSIS OF MORAL CONCEPTS IN THREE TO TEN BATH THAI COMIC BOOKS

AN ABSTRACT

BY

SURANG RUNGRUANG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

February 1982

The purposes of this research are to find various moral concepts which occurred in Thai comic books and to compare the difference of quantity of moral concept behaviour of characters in Thai comic books.

The procedure of the research was that three co-researchers worked together to set up the standard measures for analysing three kinds of comic books. Later each researcher used the standard measures to analyse and conclude the data from comic books that concerned.

The 79 Thai comic books in this project were sorted out into five categories, that were 27 copies of legendary cartoon, 12 copies which were worth education, 12 copies about adventure cartoon, 15 copies about family life and affection, and 13 copies of murderous and mysterious stories. From the analysis, it appeared that the number of moral concepts present in all Thai comic books in the project was 27. There was also one moral concept disappearing, the one about inviolation of loving possession of others.

As for the behaviours that help promote moral concepts, the researcher found that morality of compassion came first; however, at a moderate degree. The following moral concepts were that of bravery, selfconfidence and modesty.

In respect of moral concept destructive behaviours, it was found that morality of treating others with maliousness, both in body and life, came first and at a moderate degree. The following were that of integrity and of not performing unlawful intercourse adultery. It was also found that the behavioural quantity of characters in morality - promoting view was higher than that of characters in morally destructive view at a level of .01 statistically.